

Биро за пројектовање, инжењеринг и консалтинг
ПРОИНГ 018
Клисура

**ЛОКАЛНИ ПЛАН
УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА
ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ
СУРДУЛИЦА**

РЕВИЗИЈА

2023-2033

Ниш, децембар 2023. год.

Биро за пројектовање, инжењеринг и консалтинг
ПРОИНГ 018
Клисура

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА

РЕВИЗИЈА 2023-2033

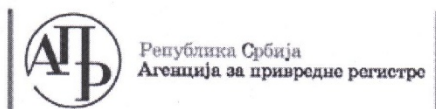
ИЗРАДА: Локални план управљања отпадом на територији општине
Сурдулица

ДАТУМ ИЗРАДЕ: децембар 2023. god.

УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ: Мирјана Брежанчић, дипл. маш. инж.
Сања Крстић, маст.инж.зжс.
Сузана Брежанчић Тасевски, дипл. маш. инж.

ДИРЕКТОР

Мирјана Брежанчић, дипл.маш.инж

Република Србија
Агенција за привредне регистре

Регистар привредних субјеката

5000090527000

БП 92587/2014

Датум, 11.09.2014. године

Београд

Регистратор Регистра привредних субјеката који води Агенција за привредне регистре, на основу члана 15. став 1. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, („Службени гласник РС“, бр. 99/2011), одлучујући о јединственој регистрационој пријави оснивања правних лица и других субјеката и регистрације у јединствени регистар пореских обвезника, коју је поднела:

Име и презиме: Мирјана Брежанчић

ЈМБГ: 2704948177174

доноси

РЕШЕЊЕ

Усваја се јединствена регистрациона пријава оснивања правних лица и других субјеката и регистрације у јединствени регистар пореских обвезника, па се у Регистар привредних субјеката региструје:

**MIRJANA BREŽANČIĆ PR BIRO ZA PROJEKTOVANJE, INŽENJERING I KONSALTING
PROING 018 KLISURA**

са следећим подацима:

Лични подаци предузетника:

Име и презиме: Мирјана Брежанчић

ЈМБГ: 2704948177174

Пословно име предузетника:

**MIRJANA BREŽANČIĆ PR BIRO ZA PROJEKTOVANJE, INŽENJERING I KONSALTING
PROING 018 KLISURA**

Скраћено пословно име предузетника: **MIRJANA BREŽANČIĆ PR PROING 018**

Назив предузетника:

PROING 018

Пословно седиште: Клисура -, Клисура, Дољевац, Србија

Регистарски број/Матични број: **63613428**

ПИБ додељен од Пореске Управе РС: **108667059**

Почетак обављања делатности: 11.09.2014 године

Претежна делатност: **7112** - Инжењерске делатности и техничко саветовање

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Облик обављања делатности: самосталан
Предузетник се региструје на: неодређено време

Адреса за пријем поште: Булевар Доктора Зорана Ђинђића 13 , спрат I, стан 2 , Ниш, Ниш - Медиана , 18000 Ниш , Србија

Адреса за пријем електронске поште: suztas72@gmail.com

Контакт подаци:

Телефон 1: +381 (0)18 241357

Телефон 2: +381 (0)64 4542677

Образложење

Подносилац регистрационе пријаве поднео је дана 09.09.2014. године јединствену регистрациону пријаву оснивања правних лица и других субјеката и регистрације у јединствени регистар пореских обвезника број БП 92587/2014, за регистрацију:

MIRJANA BREŽANČIĆ PR BIRO ZA PROJEKTOVANJE, INŽENJERING I KONSALTING
PROING 018 KLISURA

Проверавајући испуњеност услова за регистрацију, прописаних одредбом члана 14, Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, Регистратор је утврдио да су испуњени услови за регистрацију, па је одлучио као у диспозитиву решења, у складу са одредбом члана 16. Закона, као и члана 26. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС“, бр. 80/02...2/2012).

Висина накнаде за вођење поступка регистрације утврђена је Одлуком о накнадама за послове регистрације и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре („Сл. гласник РС“, бр. 119/13).

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ:

Против овог решења може се изјавити жалба министру надлежном за положај привредних друштва и других облика пословања, у року од 30 дана од дана објављивања на интернет страни Агенције за привредне регистре, а преко Агенције.

РЕГИСТРАТОР
Миладин Маглов

ОБАВЕШТЕЊЕ:

У прилогу овог решења налази се потврда о додели пореског идентификационог броја (ПИБ) и потврда о поднетој пријави на обавезно социјално осигурање.

Ако се у прилогу решења не налазе наведене потврде у обавези сте да урадите следеће:

1. Да се обратите Пореској управи ради доделе ПИБ-а,
2. Да лично поднесете јединствену пријаву на обавезно социјално осигурање, **ОДМАХ** по пријему овог обавештења И САМО УКОЛИКО СТЕ ПРИЈАВИЛИ ПОЧЕТАК ОБАВЉАЊА ДЕЛАТНОСТИ, на једном од шалтера било које организационе јединице организације за обавезно социјално осигурање (Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Републички завод за здравствено осигурање, Национална служба за запошљавање) или преко портала Централног регистра обавезног социјалног осигурања (<http://www.croso.rs/>), уколико већ нисте пријављени на осигурање по основу радног односа код другог послодавца. и то само уколико сте пријавили почетак обављања делатности.

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА

РЕВИЗИЈА

2023-2033

СУРДУЛИЦА, 2023.године

НАЗИВ УГОВОРА РЕВИЗИЈА ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ
НАБАВКЕ ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА
УРАЂЕНА ЈЕ НА ОСНОВУ УГОВОРА БР. 404-231/23-01,
ОД 15.11.2023.ГОД

НАРУЧИЛАЦ ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНА СУРДУЛИЦА,

ОБРАЂИВАЧ
(ИЗАБРАНИ ПОНУЂАЧ) ПРОИНГ 018 НИШ

САРАДНИЦИ ОПШТИНСКА УПРАВА, МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ, ЗАИНТЕРЕСОВАНИ
ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ, НВО, ГРАЂАНИ

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

1. УВОД.....	11
1.1. Полазне основе.....	12
1.2. Циљеви Локалног плана управљања отпадом	13
2. ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2022 – 2031. ГОДИНЕ	14
2.1. Веза са другим стратегијама и плановима.....	15
3. СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	18
3.1. Основни принципи Плана управљања отпадом.....	20
3.2. Стратешки оквир Плана управљања отпадом.....	20
4. ЗАКОНОДАВНО-ПРАВНИ ОКВИР	21
4.1. Национално законодавство у управљању отпадом	21
4.2. Законодавство ЕУ у управљању отпадом.....	25
4.3. Прописи општине Сурдулица у области управљања отпадом.....	27
4.4. Институционални оквир.....	27
Листа категорија отпада (Q листа).	30
5. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ СУРДУЛИЦА.....	33
5.1. Административни и географски положај	33
5.2. Становништво	35
6. ПРИВРЕДА.....	41
7. ПОЉОПРИВРЕДА.....	42
8. ИНФРАСТРУКТУРА	43
8.1. Путна мрежа	43
8.2. Водоснабдевање	45
8.3 Канализација.....	47
9.УПРАВЉАЊЕ ЧВРСТИМ ОТПАДОМ.....	47
10. ЗЕМЉИШТЕ	48
11. ЗНАЧАЈ И КВАЛИТЕТ ВОДА.....	51
11.1.Хидропотенцијал.....	53
11.2. Геотермалне.....	53
12. ВЛАСИНСКО ЈЕЗЕРО	54
13. БИОДИВЕРЗИТЕТ	56
14. САДАШЊА ПРАКСА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	57
14.1. Институционални оквир.....	58
14.2. Спровођење прописа.....	58
14.3.Организација управљања отпадом	62

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

14.3.1. Законски оквир пословања.....	63
14.4. Врсте, количине и састав прикупљеног отпада	63
14.4.1. Врста и класификација отпада	63
14.4.2. Класификација отпада	64
14.5. Врсте, количине и састав прикупљеног отпада на територији општине Сурдулица...	66
14.5.1. Укупне количине отпада	68
14.5.2. Састав комуналног отпада	70
14.5.3. Посебни токови отпада.....	73
14.6. Сакупљање и транспорт отпада.....	74
14.6.1.Размештај и врсте судова за сакупљање отпада	74
14.6.2.Транспорт и динамика одношења отпада.....	76
14.6.3. Рециклажа отпада.....	80
14.6.4.Остале опције третмана	82
14.6.5.Одлагање отпада на депонију	84
14.6.6. Анализа положаја постојеће депоније	85
14.6.7. Регионално решавање проблема депоновања отпада.....	89
14.6.8. Дивље депоније	90
14.6.9.Индустријски и опасан отпад	95
14.6.10. Биохазардни отпад	97
14.6. 11. Цене и трошкови садашњег сакупљања	100
15. СТРАТЕШКИ ОКВИР И ПОТРЕБНЕ ПРОМЕНЕ.....	101
15.1. Очекиване количине генерисаног отпада.....	102
15.2. Предлог организационе структуре система управљања отпадом	106
15.3. Програм сакупљања комуналног отпада	111
15.3.1 Опрема за сакупљање отпада.....	111
15.3.2 Возила за сакупљање отпада.....	117
15.4. Програм смањења количина биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду и друге опције третмана отпада	118
15.4.1. Система раздвајања и рециклаже отпада и могућности за поновну употребу компоненти комуналног отпада	118
15.4.2. Циљеви које је потребно остварити у погледу поновне употребе и рециклаже отпада	119
15.4.3. Мере превенције настајања и кретања отпада	120
15.5. Програм сакупљања комерцијалног и индустријског отпада.....	121
15.6. Сакупљање посебних токова отпада.....	121
15.6.1. Електронски отпад	121

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

15.6.2. Батерије и акумулатори	122
15.6.3. Медицински отпад	123
15.6.4. Неупотребљива возила	124
15.6.5. Отпад животињског порекла	124
15.6.6. Амбалажа и амбалажни отпад	125
15.6.7. Отпадне гуме	125
15.6.8. Отпадна уља	125
15.6.9. Грађевински отпад и отпад од рушења.....	125
15.7. Отпад који настаје у ванредним ситуацијама	126
15.8. Мере санације градске депоније и дивљих депонија	126
16. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА ТРОШКОВА.....	129
16.1. Санирање, затварање и рекултивација градске депоније.....	130
16.2. Санирање дивљих депоније	131
16.3. Набавка потребне механизације и посуда	132
16.4. Изградња регионалне депоније.....	133
17. СОЦИО ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ	133
17.1. Социјални аспекти	133
17.1.1. Обука кадрова и развијање јавне свести.....	134
17.2. Развијање јавне свести.....	134
17.3. Учешће јавности.....	136
17.3.1.Активности медија	137
17.3.2.Активности локалне заједнице	137
17.3.3.Активности локалне самоуправе	137
17.3.4. Кампање са заинтересованим грађанима.....	137
17.3.5. Заступљеност локалних медија	138
17.4. Мониторинг и надзор над спровођења	139
17.5. Финансијске могућности општине и корисника.....	140
18. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ...	141
19. ПРАЋЕЊЕ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И АКТИВНОСТИ	143
ПРИЛОГ 1:.....	147
ПРИЛОГ 2:.....	148
ПРИЛОГ 3:.....	148

Речник термина

У циљу потпуног разумевања овог документа, у наставку се дају појашњења основних појмова који се користе у овом плану:

Амбалажни отпад - Свака амбалажа или амбалажни материјал који не може да се искористи у првобитне сврхе, изузев остатака насталих у процесу производње.

Анаеробна дигестија – процес у којем се биоразградиви материјал разграђује у одсуству кисеоника.

Батерија и акумулатор - Сваки извор електричне енергије произведене директним претварањем хемијске енергије, а који се састоји од једне или више примарних батеријских ћелија (које се не могу пунити) или једне или више секундарних батеријских ћелија (које се могу пунити).

Биоразградиви отпад – било који отпад који се може подвргнути анаеробној или аеробном разлагању, као што је храна или баштенски отпад, папир и картон.

Генерисање (стварање) отпада - Активности приликом којих материје долазе у такво стање да више немају примарну употребну вредност, те се бацају или се скупљају ради одлагања.

Грађевински отпад и отпад од рушења - грађевински отпад укључује: земљу од ископа, отпад од рушења и грађења (отпад од керамике, бетона, гвожђа, челика, пластика и др.), као и отпадни асфалт и бетон.

Депонија - место за одлагање отпада на површини или испод површине земље где се отпад одлаже укључујући: интерна места за одлагање (депонија где произвођач одлаже сопствени отпад на месту настанка), стална места (више од једне године) која се користе за привремено складиштење отпада, осим трансфер станица и складиштења отпада пре третмана или поновног искоришћења (период краћи од три године) или складиштења отпада пре одлагања (период краћи од једне године);

Дозвола - решење надлежног органа којим се правном или физичком лицу одобрава сакупљање, транспорт, увоз, извоз и транзит, складиштење, третман или одлагање отпада и утврђују услови поступања са отпадом на начин који обезбеђује најмањи ризик по здравље људи и животну средину.

Електрични и електронски отпад - Електрична и електронска опрема коју је корисник одбацио.

Електрични и електронски производи - Производи чији рад зависи од електричне струје или електромагнетних поља, као и производи намењени за производњу, пренос и мерење струје и електромагнетних поља, за коришћење код напона који не прелази 1000 В за наизменичну струју и 1500 за једносмерну струју.

ЕУ Директиве – правне инструкције ЕУ које повезују све земље чланице иморају бити имплементирани кроз законодавство земаља чланица у прописаним роковима.

Индустријски отпад - отпад из било које индустрије или са локације на којој се налази индустрија, осим јаловине и пратећих минералних сировина из рудника и каменолома.

Инертни отпад - Отпад који није подложен било којим физичким, хемијским или биолошким променама, не раствара се, не сагорева или на други начин физички или хемијски реагује, није биолошки разградив или не утиче неповољно на друге материје са којима долази у контакт на начин који може да доведе до повећања загађења животне средине или угрози здравље људи, а укупно излуживање и садржај загађујућих материја у отпаду и екотоксичност излужених материја не смеју бити значајни, а посебно не смеју да угрожавају квалитет површинских и/или подземних вода;

Инсинерација отпада (спаљивање) - термички третман отпада у стационарном или мобилном постројењу са или без искоришћења енергије произведене сагоревањем чија је примарна улога термички третман отпада.

Интегрално управљање отпадом – укључује бројне кључне елементе и партнере у процесу доношења одлука; коришћење разних опција управљања отпадом са локалним системом одрживог управљања где сваки корак у процесу управљања отпадом представља део целине.

Истрошена батерија или акумулатор - батерија или акумулатор који се не може поново користити и представља отпад, а намењена је третману односно рециклирању.

Карактеризација отпада јесте поступак испитивања којим се утврђују физичко-хемијске, хемијске и биолошке особине и састав отпада, односно одређује да ли отпад садржи или не садржи једну или више опасних карактеристика. Карактеризацију отпада врши овлашћена установа.

Каталог отпада - Збирна листа неопасног и опасног отпада према којој се врши разврставање отпада у двадесет група у зависности од места настанка и порекла.

Класификација отпада је поступак сврставања отпада на једну или више врста отпада према његовом пореклу, саставу и даљој намени.

Ко-инсинерација (ко-спаљивање) - термички третман отпада у стационарном или мобилном постројењу чија је примарна улога производња енергије или материјалних производа и који користи отпад као основно или додатно гориво или у којем се отпад термички третира ради одлагања.

Комерцијални отпад је отпад који настаје у привредним субјектима, институцијама и другим организацијама, које се у целини или делимично баве трговином, услугама, канцеларијским пословима, спортом, рекреацијом или забавом, осим отпада из домаћинства и индустријског отпада.

Компостирање – третман биоразградивог отпада под дејством микроорганизама, у циљу стварања компоста, у присуству кисеоника и под контролисаним условима.

Комунални отпад је отпад из домаћинства (кућни отпад), као и други отпад који је због своје природе или састава сличан отпаду из домаћинства.

Медицински отпад - хетерогена мешавина комуналног отпада, инфективног, патоанатомског, фармацеутског и лабораторијског отпада, дезинфицијенаса и амбалаже, као и хемијског отпада из здравствених установа и ветеринарских организација, у смислу ове Стратегије

Неопасан отпад је отпад који, због своје количине, концентрације или физичке, хемијске и биолошке природе, за разлику од опасног отпада, не угрожава здравље људи или животну средину и нема карактеристике опасног отпада.

Одлагање отпада – било који поступак или метода уколико не постоје могућности регенерације, рециклаже, прераде, директног поновног коришћења или употребе алтернативних извора енергије у складу са D листом (Закон о управљању отпадом, члан 5.).

Одрживо управљање отпадом – ефикасно коришћење материјалних ресурса, смањење количине отпада која се производи, а када је отпад произведен поступање са њим на начин који активно доприноси економским, социјалним и еколошким циљевима одрживог развоја.

Опасан отпад је отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи, као и здравље животиња, и има најмање једну од опасних карактеристика (експлозивност, запаљивост, склоност оксидацији, органски је пероксид, акутна отровност, инфективност, склоност корозији, у контакту са ваздухом ослобађа запаљиве гасове, у контакту са ваздухом или водом ослобађа отровне супстанце, садржи токсичне супстанце са одложеним хроничним деловањем, као и екотоксичне карактеристике), укључујући и амбалажу у коју је опасан

отпад био или јесте упакован. Отпад се, према Каталогу отпада, разврстава у двадесет група у зависности од места настанка и порекла. Каталог отпада се користи за класификацију свих врста отпада, укључујући и опасан отпад и потпуно је усаглашен са каталогом отпада ЕУ, који је урађен да створи јасан систем за класификацију отпада унутар ЕУ. Каталог ствара основу за све националне и међународне обавезе извештавања о отпаду као што су обавезе везане за дозволе за управљање отпадом, националне базе података о отпаду и транспорт отпада. Каталог отпада се повремено допуњава и ажурира.

Отпад животињског порекла - отпад настаје у кланицама, постројењима за прераду меса и објектима за узгој и држање животиња, као и лешеви угинулих животиња.

Отпад је свака материја или предмет који власник одбацује, намерава или мора да одбаци.

Отпад од електричне и електронске опреме - отпадна електрична и електронска опрема и уређаји, као и склопови и саставни делови који настају у индустрији.

Отпадна возила - моторна возила или делови возила која су отпад и која власник жели да одложи или је њихов власник непознат.

Отпадна уља - Сва минерална или синтетичка уља или мазива, која су неупотребљива за сврху за коју су првобитно била намењена, као што су хидраулична уља, моторна, турбинска уља или друга мазива, бродска уља, уља или течности за изолацију или пренос топлоте, остала минерална или синтетичка уља, као и уљни остаци из резервоара, мешавине уље-вода и емулзије, у складу са законом којим се уређује управљање отпадом.

Отпадне гуме - гуме од моторних возила (аутомобила, аутобуса, камиона, моторцикала и др.), пољопривредних и грађевинских машина, приколица, летелица, вучених машина, других машина и уређаја и остали слични производи, након завршетка животног циклуса, које власник одбацује или намерава да одбаци због оштећења, истрошености или других разлога.

Пољопривредни отпад - отпад који настаје од остатака из пољопривреде, шумарства, прехранбене и дрвне индустрије.

Поновна употреба – употреба производа који се могу користити више пута као што је амбалажа за вишекратну употребу.

Поновно искоришћење отпада - Било који поступак или метода којом се обезбеђује поновно искоришћење отпада у складу са Р листом.

РОРс отпад - отпад који се састоји, садржи или је контаминиран дуготрајним органским загађујућим материјама.

Посебни токови отпада - кретање отпада (истрошених батерија и акумулатора, отпадног уља, отпадних гума, отпада од електричних и електронских производа, отпадних возила и другог отпада) од места настајања, преко сакупљања, транспорта и третмана, до одлагања на депонију.

Постројење за инсинерацију – било која стационарна или мобилна техничка јединица или опрема одређену за термички третман отпада са или без коришћења топлоте произведене сагоревањем.

Постројење за сепарацију рециклабилног отпада – технолошка линија за издвајање корисних рециклабилних компоненти из комуналног отпада .

Постројење за управљање отпадом - стационарна техничка јединица за складиштење, третман или одлагање отпада, која заједно са грађевинским делом чини технолошку целину. Правилник о категоријама класификацији и испитивању отпада („Службени гласник РС“ бр. 56/10) прописује: Каталог отпада; листа категорија отпада (Q листа); листа категорија опасног отпада према њиховој природи или активности којом се стварају (Y листа); листа компоненти отпада који га чине опасним (C листа); листа опасних карактеристика отпада (H листа); листа поступака и метода одлагања и поновног искоришћења отпада (D и R листа);

граничне вредности концентрације опасних компоненти у отпаду на основу којих се одређују карактеристике отпада; врсте параметара за одређивање физичко-хемијских особина опасног отпада намењеног за физичко-хемијски третман; врсте параметара за испитивање отпада за потребе термичког третмана; врсте параметара за испитивање отпада и испитивање елуата намењеног одлагању; врсте, садржина и образац извештаја о испитивању отпада и начин и поступак.

Произвођач отпада – привредно друштво, предузеће или друго правно лице, односно предузетник, чијом активношћу настаје отпад и/или чијом активношћу претходног третмана, мешања или другим поступцима долази до промене састава или природе отпада.

Регион за управљање отпадом – просторна целина која обухвата више суседних јединица локалне самоуправе које, у складу са споразумом који закључују те јединице локалне самоуправе, заједнички управљају отпадом у циљу успостављања одрживог система управљања отпадом.

Регионални центри за управљање отпадом – центри у регионима за управљање отпадом који садрже: регионалну депонију, постројење за сепарацију рециклабилног отпада, трансфер станице, постројење за компостирање, центре за сакупљање рециклабилног отпада.

Редукција отпада – приоритетна акција за постизање што је могуће већег смањења отпада.

Рециклажа - Поновна прерада отпадних материјала у производном процесу за првобитну или другу намену, осим у енергетске сврхе.

Сакупљање отпада - Активност систематског сакупљања, разврставања и/или мешања отпада ради транспорта. Сакупљање отпада представља активност систематског сакупљања, разврставања и/или мешања отпада ради транспорта. Отпад који је разврстан према пореклу и садржају се одвојено сакупља. Није дозвољено мешање опасног отпада са неопасним отпадом.

Складиштење отпада - привремено чување отпада на локацији произвођача или власника отпада, као и активност оператера у постројењу опремљеном и регистровано за привремено чување отпада.

Транспорт отпада - Превоз отпада ван постројења који обухвата утовар, превоз (као и претовар) и истовар отпада.

Трансфер станица – место до којег се отпад допрема и привремено складишти ради раздвајања или претовара пре транспорта на третман или одлагање.

Третман отпада – обухвата физичке, термичке, хемијске или биолошке процесе укључујући и разврставање отпада, који мењају карактеристике отпада са циљем смањења запремине или опасних карактеристика, олакшања руковања са отпадом или подстицања рециклаже и укључује поновно искоришћење и рециклажу отпада.

Управљање отпадом јесте спровођење прописаних мера за поступање са отпадом у оквиру сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања отпада, укључујући и надзор над тим активностима и бригу о постројењима за управљање отпадом после затварања. Управљање отпадом се врши на начин којим се обезбеђује најмањи ризик по угрожавање здравља и живота људи и животне средине контролом и мерама смањења: загађења воде, ваздуха и земљишта; опасности по биљни и животињски свет; опасности од настајања удеса, пожара или експлозије; негативних утицаја на пределе и природна добра посебних вредности и нивоа буке и непријатних мириса. Чланом 8. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС“ бр. 36/09, 88/2010, 14/16 и 95/2018 – др. Закон и 35/2023) отпад се разврстава према каталогу отпада - збирна листа неопасног и опасног отпада према месту настанка, пореклу и према предвиђеном начину поступања.

Правилно управљање отпадом подразумева идентификацију и испитивање односно класификацију и карактеризацију отпада. Испитивање отпада је поступак класификације и карактеризације отпада у циљу даљег управљања - тертман или одлагање.

Центар за одвојено сакупљање рециклабилног отпада – место одређено одлуком локалних самоуправа, на које грађани доносе материјал погодан за рециклажу, кабасте предмете (намештај, бела техника), баштенски отпад.

1. УВОД

Локалном плану управљања отпадом у општини Сурдулица за период 2023 - 2033. године претходила је ревизија план управљања отпадом за период 2015–2025. године, на основу кога су постављени услови за успостављање и развој интегрисаног система управљања отпадом у општини Сурдулица.

Локални план управљања отпадом представља стратешки документ у овој области којим се дефинишу циљеви управљања отпадом у складу са Програмом управљања отпадом Републике Србије 2022 - 2031. („Службени гласник РС“, број 12/2022). Локалним планом се обавезно разматрају све врсте отпада и начини поступања, да би се одабрала решења која су у складу са принципима интегралног управљања отпадом и одрживим развојем. Локални план управљања отпадом обухвата и све појединачне програме за сакупљање неопасног и опасног отпада, као и податке о врстама, количинама и пореклу укупног отпада који настаје, односно који ће бити искоришћен или одложен на подручју општине Сурдулица.

Циљеви постављени претходним планом нису у потпуности остварени, првенствено у степену примарне сепарације отпада и рециклажи и престанку одлагања отпада на несанитарну депонију и сметлишта. У међувремену дошло до усвајања Програма управљања отпадом у Републици Србији за период од 2022-2031. године и до постављања нових циљева ЕУ у области управљања отпадом у оквиру „зелене транзиције“ ради преласка на циркуларну економију. Сходно томе постављени су нови циљеви у области управљања отпадом у Републици Србији и обавеза усклађивања локалних планова управљања отпадом са истим. Спровођење овог програма, поред смањења штетног утицаја на животну средину и климатске промене, треба да омогући остваривање предуслова за коришћење отпада у циркуларној економији за чији развој се утврђују циљеви и мере у посебном програму.

Локални план управљања отпадом општине Сурдулица за период 2023 - 2033. године израђен је у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 8 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018 - др. закон).

Чланом 13. овог закона прописано је да „Скупштина јединице локалне самоуправе доноси локални план управљања отпадом којим дефинише циљеве управљања отпадом на својој територији у складу са Стратегијом.

Локални план управљања отпадом припрема служба јединице локалне самоуправе надлежна за послове управљања отпадом у сарадњи са другим органима надлежним за послове привреде, финансија, заштите животне средине, урбанизма, као и са представницима привредних друштава, односно предузећа, удружења, стручних институција, невладиних и других организација, укључујући и организације потрошача.“ Локални план управљања отпадом доноси Скупштина града Београда. Чланом 14. истог закона дефинисана је садржина Локалног плана управљања отпадом.

Локални план садржи:

- очекиване врсте, количине и порекло укупног отпада на територији;
- очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће бити искоришћен или одложен у оквиру територије обухваћене планом;
- очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће се прихватити из других јединица локалне самоуправе;
- очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће се отпремити у друге јединице локалне самоуправе;

- циљеве које треба остварити у погледу поновне употребе и рециклаже отпада у области која је обухваћена планом;
- програм сакупљања отпада из домаћинства;
- програм сакупљања опасног отпада из домаћинства;
- програм сакупљања комерцијалног отпада;
- програм управљања индустријским отпадом;
- предлоге за поновну употребу и рециклажу компонената комуналног отпада;
- програм смањења количина биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду;
- програм развијања јавне свести о управљању отпадом;
- локацију постројења за сакупљање отпада, третман и одлагање отпада,
- укључујући податке о урбанистичко-техничким условима;
- мере за спречавање кретања отпада који није обухваћен планом и мере за поступање са отпадом који настаје у ванредним ситуацијама;
- мере санације неуређених депонија;
- надзор и праћење планираних активности и мера;
- процену трошкова и изворе финансирања за планиране активности;
- могућности сарадње између две или више јединица локалне самоуправе;
- рокове за извршење планираних мера и активности;
- друге податке, циљеве и мере од значаја за ефикасно управљање отпадом.

Пројектовани развој система управљања отпадом мора бити у складу са најприхватљивијим опцијама за животну средину које укључују мере за поступање са отпадом у оквиру сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања отпада, као и локације постројења за управљање отпадом.

Локални план управљања отпадом доноси Скупштина општине Сурдулица. На основу члана 14. Закона о управљању отпадом, Локални план се доноси за период од 10 година, а поново се разматра сваких пет година, и по потреби ревидира и доноси за наредних 10 година.

1.1. Полазне основе

Комунални отпад по дефиницији укључује отпад из домаћинства, као и други отпад који је због своје природе и састава сличан отпаду из домаћинства.

Комерцијални отпад је отпад који настаје у привредним субјектима, институцијама и другим организацијама, које се у целини или делимично баве трговином, услугама, канцеларијским пословима, спортом, рекреацијом или забавом, осим отпада из домаћинства и индустријског отпада.

Индустријски отпад је отпад из било које индустрије или са локације на којој се налази индустрија, осим јаловине и пратећих минералних сировина из рудника и каменолома.

У зависности од опасних карактеристика које утичу на здравље људи и животну средину, отпад може бити:

- неопасан;
- инертан;
- опасан.

Управљање отпадом обухвата функције сакупљања, транспорта, рециклаже, поновне употребе, третмана и коначног одлагања отпада. Управљање отпадом је сложен процес који подразумева контролу целокупног система поступања са отпадом, од настанка отпада, преко сакупљања и транспорта, до третмана и одлагања отпада као завршне фазе у овом систему. Процес мора бити подржан законском регулативом, институционалном организованом, али и просторним планирањем као незаобилазним инструментом процеса.

Управљање отпадом се дефинише у контексту одрживог развоја чији се принципи управо и заснивају на ефикасној заштити животне средине. Неадекватно поступање са отпадом је један од највећих и најсложенијих проблема који се односе на животну средину. Неадекватан третман свих врста отпада (комуналног, индустријског, опасног, медицинског итд.) и његово неконтролисано и неорганизовано одлагање, поред нарушавања пејзажних карактеристика простора, неминовно доводи до загађења подземних и површинских вода, земљишта, ваздуха, али представља и опасност за здравље становништва. Управљање отпадом је комплексан задатак, који захтева одговарајуће организационе капацитете и сарадњу између бројних заинтересованих страна у приватном и јавном сектору.

Полазне основе за израду концепта управљања отпадом општине Сурдулица били су циљеви, начела и принципи дефинисани у оквиру Стратегије управљања отпадом Републике Србије.

Израда овог плана само је један, али веома важан корак, у низу мера које је потребно спровести да би се решили проблеми и успоставио систем управљања отпадом који ће повољно утицати на читав низ аспеката потребних за подизање стандарда живота (заштита животне средине и здравља људи, побољшање амбијенталних вредности простора, економски аспект и др.).

1.2. Циљеви Локалног плана управљања отпадом

Основни циљ Локалног плана управљања отпадом је минимизација утицаја отпада на животну средину и повећања ефикасности коришћења ресурса на територији града Београда, односно допринос одрживом развоју кроз развој система управљања отпадом који ће обезбедити контролу стварања отпада, искоришћење отпада и подстицаје за инвестирање и афирмацију економских могућности које настају из отпада. Општи циљ Локалног плана је успостављање дугорочно одрживог система управљања отпадом, на начин који има минималан утицај на животну средину и здравље људи, користећи савремене принципе управљања отпадом, превенцију настајања, поновно коришћење и рециклажу, третман отпада и одлагање остатка, као и подизање свести о питањима управљања отпадом. Развијањем Локалног плана управљања отпадом одредиће се приоритети и стратешки оквир за поступање и третман отпада који је у складу са националним и ЕУ прописима за управљање отпадом и Нацртом Националне стратегије управљања отпадом са Националним планом за период 2020 – 2025.

Локални план управљања отпадом односи се на успостављање одрживог управљања отпадом и усвајање приоритета у пракси, обухвата начине поступања са отпадом и предлаже активности које заинтересоване стране треба да предузму да би се на локалном нивоу достигла визија и циљеви који су постављени у Стратегији управљања отпадом. То захтева координисану акцију више различитих учесника - локалних власти, домаћинства, предузећа, приватног сектора, невладиних организација и појединаца. При томе, локалне власти имају централну улогу у планирању и стварању одрживог система управљања отпадом у складу са законом.

Основни циљ Локалног плана управљања отпадом је минимизација утицаја отпада на животну средину и повећања ефикасности коришћења ресурса на територији општине Сурдулица, односно допринос одрживом развоју кроз развој система управљања отпадом који ће обезбедити контролу стварања отпада, искоришћење отпада и подстицаје за инвестирање и афирмацију економских могућности које настају из отпада. Дугорочни циљ Локалног плана управљања отпадом је успостављање система и организације управљања инертним и неопасним отпадом на начин којим се обезбеђују најмањи ризици и опасности по животну средину и услови за превенцију настајања отпада, поновно искоришћење и рециклажу отпада, искоришћење корисних својстава отпада, одлагање ако не постоји друго одговарајуће решење, као и развијање свести о управљању отпадом.

Локални план управљања отпадом треба да допринесе одрживом развоју општине Сурдулица кроз успостављање и развој система управљања отпадом који ће контролисати настајање отпада, смањити утицај продукције отпада на животну средину, повећати ефикасност ресурса, омогућити правилан ток отпада до његовог коначног одлагања на санитарну депонију, стимулисати инвестирање и максимизирати економске могућности које настају из отпада.

Овај циљ подразумева и реализацију неких специфичних циљева, од којих су најзначајнији:

- обезбедити да се систем управљања отпадом развије у складу са најприхватљивијим опцијама за животну средину;
- развити принципе и план активности управљања отпадом у средњорочном периоду и дугорочно достићи законске захтеве и циљеве националне Стратегије управљања отпадом у Републици Србији;
- обезбедити довољно флексибилности у планским решењима за инкорпорирање побољшане технологије за третман отпада због осигурања оптималног коришћења;
- подизање јавне свести за будуће изазове у спровођењу локалног плана управљања отпадом и промовисање активног учешћа свих заинтересованих страна у циљу задовољења циљева.

2. ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2022 – 2031. ГОДИНЕ

У оквиру преговора за приступање ЕУ, Република Србија је кроз Поглавље 27 започела процес успостављања система управљања отпадом и његово прилагођавање циљевима и правним тековинама ЕУ. Програму управљања отпадом у Републици Србији за период 2022 - 2031. године претходила је Стратегија управљања отпадом за период 2010–2019. године („Службени гласник РС”, број 29/10), на основу које су постављени услови за успостављање и развој интегрисаног система управљања отпадом у Републици Србији. Програмом се утврђују стратешки циљеви за унапређење система управљања отпадом и основна начела којима треба да се руководе сви актери у управљању отпадом за остваривање тих циљева у Републици Србији за период 2022-2031. године. Спровођење овог програма, поред смањења штетног утицаја на животну средину и климатске промене, треба да омогући остваривање предуслова за коришћење отпада у циркуларној економији за чији развој се утврђују циљеви и мере у посебном програму. Такође, за успостављање система управљања отпадним муљем из постројења за пречишћавање отпадних вода и за поступање са

споредним производима животињског порекла израђују се посебни документи. Управљање пољопривредним, рударским и медицинским и фармацеутским отпадом се планира секторским планским документима.

2.1. Веза са другим стратегијама и плановима

Стратегијом управљања отпадом Републике Србије 2010-2019. („Службени гласник РС”, број 29/10), која је усвојена 2010. године (као ревизија Националне стратегије управљања отпадом из 2003. године), дефинишу се циљеви, принципи и опције управљања отпадом, стратешки правци и приоритетне активности на њиховој имплементацији, законодавно-правним активностима и институционалном јачању одрживог система управљања отпадом. У циљу успостављања одрживог система управљања отпадом, Стратегијом је предложено формирање региона за управљање отпадом (укупно 26 на територији Републике Србије). Стратегијом су дефинисани следећи кључни принципи који морају бити задовољени плановима управљања отпадом:

1. Принцип одрживог развоја. Одрживи развој је усклађени систем техничко - технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности Републике са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Одрживо управљање отпадом значи ефикасније коришћење ресурса, смањење количине отпада и поступање са њим на такав начин да доприноси циљевима одрживог развоја.
2. Принцип близине и регионални приступ управљању отпадом. Принцип близине значи да се, по правилу, отпад третира или одлаже што је могуће ближе месту његовог настајања како би се у току транспорта отпада избегле нежељене последице на животну средину. Примена овог принципа зависи од локалних услова и околности и подразумева и укључивање трансфер станица уколико постоје значајније удаљености од места настајања отпада до изабране локације за депонију.
3. Принцип предострожности. Принцип предострожности значи да одсуство пуне научне поузданости не може бити разлог за непредузимање мера за спречавање деградације животне средине у случају могућих значајних утицаја на животну средину.
4. Принцип „загађивач плаћа“. Овај принцип значи да загађивач мора да сноси пуне трошкове последица својих активности. Трошкови настајања, третмана и одлагања отпада морају се укључити у цену производа.
5. Принцип хијерархије. Хијерархија управљања отпадом представља редослед приоритета у пракси управљања отпадом:
 - превенција стварања отпада и редукација, односно смањење коришћења ресурса и смањење количина или опасних карактеристика насталог отпада;
 - поновна употреба производа за исту или другу намену;
 - рециклажа, односно третман отпада ради добијања сировине за производњу истог или другог производа;
 - искоришћење вредности отпада (компостирање, спаљивање уз искоришћење енергије и др.);
 - одлагање отпада на депоније.

6. Принцип примене најпрактичнијих опција за животну средину. Овај принцип је систематски и консултативни процес доношења одлука који обухвата заштиту и очување животне средине. Примена најпрактичнијих опција за животну средину установљава опцију или комбинацију опција која даје највећу добит или најмању штету за животну средину у целини, уз прихватљиве трошкове и профитабилност, како дугорочно, тако и краткорочно.
7. Принцип одговорности произвођача отпада. Овај принцип значи да произвођачи, увозници, дистрибутери и продавци производа који утичу на пораст количине отпада сnose одговорност за отпад који настаје услед њихових активности. Произвођач сноси највећу одговорност јер утиче на састав и особине производа и амбалаже. Произвођач је обавезан да брине о смањењу настајања отпада, развоју производа који су рециклабилни, развоју тржишта за поновно коришћење и рециклажу својих производа.

Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС”, број 57/08) усвојена је 2008. године, а 2009. године и Акциони план. Циљ Стратегије је јачање узајамног деловања и остварење значајних ефеката између заштите животне средине, економског раста и социјалне равнотеже, и допринос усклађивању циљева секторских политика.

Националним програмом заштите животне средине („Службени гласник РС”, број 12/10) дефинисани су стратешки циљеви заштите животне средине, као и специфични циљеви заштите ваздуха, воде и земљишта, заштите од утицаја појединих сектора на животну средину (индустрија, енергетика, пољопривреда, рударство, саобраћај итд.). Утврђене су неопходне реформе које обухватају регулаторне инструменте, економске инструменте, институционални оквир, систем мониторинга, систем финансирања у области заштите животне средине и потребну инфраструктуру у области заштите животне средине. Да би се превазишли постојећи недостаци, дефинисани су циљеви индустријске политике међу којима је и унапређење еколошких стандарда у процесу производње и имплементација система интегрисаних дозвола за постројења у складу са законом. Такође је потребно изградити институционалне капацитете за управљање ризиком и одговор на хемијске удесе на свим нивоима.

Усаглашени просторни план општине Сурдулица усвојен 2023.год. а Одлука о усвајању усклађеног просторног плана општине Сурдулица са Законом о планирању и изградњи објављено у („Службени гласник града Враћа “, број 34/12 и 11/23) . Овим документом врши се Усклађивање Просторног плана општине Сурдулица са важећом регулативом РС, у свему према Одлуци општине Сурдулица о усклађивању Просторног плана општине Сурдулица са новим Законом о планирању и изградњи . Просторни план општине Сурдулица представља један од основних инструмената за реализацију идеје одрживог развоја подручја Општине, засноване на принципима Агенде 21, ХАБИТАТ II, софијске и других декларација и повеља које обавезују Републику Србију и њене општине да их поштују и примењују, како у планирању, тако још више у остваривању планских решења, а која се односе на заштиту просторних ресурса и вредности, уређење простора општина и његових основних категорија (пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште и заштитни појасеви око регионалне инфраструктуре) и просторни развој читаве територије Општине.

Наведеним Планом могу се препознати планска решења чијом ће имплементацијом бити остварена заштита и унапређење животне средине. Једно од планског решења је извршити санацију и рекултивацију постојеће депоније комуналног отпада, затим прелазак на систем регионалног депоновања отпада, сакупљање и депоновање комуналног отпада на подручју сеоских насеља и уклањање дивљих депонија.

Усаглашени план генералне регулације насеља Сурдулица са Законом о планирању и изградњи усвојен 2023год. а Одлуку о усвајању усклађеног плана генералне регулације насеља Сурдулице са Законом о планирању и изградњи објављено у (“Службени гласник града Враћа”,бр.35/12,34/16,15/17,22/22 и 3/23). Концепција уређења простора у границама Усклађивања ППР насеља Сурдулица заснива се на унапређењу функционалне организације, односно уобличавању постојећих и дефинисању нових зона, доминантно намењених становању, продукцији, рекреацији и туризму. Принципи на којима се заснива организација насеља су рационално и ефикасно коришћење грађевинског земљишта на основама одрживог развоја, обезбеђење доступности уз заштиту ресурса.

Управљање отпадом је засновано на избору концепта евакуације отпада, сагласно смерницама и препорукама Националног Плана управљања отпадом, у циљу спречавања деградације животне средине и здравља становништва и свих корисника простора, пејзажних вредности, форланда реке Врле, Романовске реке и осталих водотокова, спречавање утицаја на микроклиматске и еколошке услове на подручју Плана и окружењу.

Основна концепција, принципи, услови и План управљања отпадом обухвата мере за:

- реализацију концепта регионализације, укључивање на регионалну депонију,
- сва решења до реализације основног концепта су прелазна и у функцији коначног решења,
- превенција, унапређење и смањење настајања отпада на извору,
- постепено увођење шема раздвојеног сакупљања и сортирања отпада и увођење рециклаже, идр,

Смернице за уклањање комуналног отпада, према намени и функцији у еколошким зонама:

- објекти и делатности велики генератори комуналног отпада морају имати:
 - посебне просторије за привремено одлагање комуналног отпада,
 - просторија мора бити у оквиру објекта или комплекса, као засебан простор, без прозора, са електричним осветљењем и течећим местом са славином, холендер сливником и решетком,
 - приступ просторији мора бити обезбеђен са саобраћајнице преко рампе за приступ специјализованог возила или са манипулативне површине или платоа унутар комплекса,

Стратегија одрживог развоја општине Сурдулица 2013-2020 година, усвојен на Скупштини општине Сурдулица на седници одржаној дана 12.06.2013.године бр.35-16/13-01, где је извршено ажурирање постојеће стратегије. У процесу планирања одрживог развоја дефинисани су приоритети и ресурси којима располаже општина Сурдулица, као и временски хоризонт њихове реализације.

Кључна претпоставка стратешког планирања је да локална заједница унапређује свој одрживи развој сагледавањем економских, друштвених и могућности за заштиту животне средине. У сарадњи са свим заинтересованим странама анализирали смо наше снаге, слабости, могућности и ризике, прибављали и систематизовали потребне информације за ревизију Стратегије одрживог развоја општине Сурдулица 2013-2020.године.

Регионални план управљања отпадом за Пчињски округ 2013-2023 године усвојен септембра 2012године. Регионални план управљања отпадом представља документ којим се успоставља управљање отпадом на нивоу региона, у складу са националном Стратегијом управљања отпадом. Законом о управљању отпадом ("Службени гласник РС" број 36/09 и

88/10) дефинисана је обавеза израде локалних и регионалних планова управљања отпадом који требају бити међусобно усаглашени и усаглашени са Стратегијом управљања отпадом Републике Србије. Општине Пчињског округа су као један од приоритета идентификовале потребу израде Регионалног плана управљања отпадом за Пчињски округ. У складу са Националном стратегијом управљања отпадом и у координацији са Министарством енергетике, развоја и заштите животне средине, укључено је свих седам општина Пчињског округа (Град Врање и општине Бујановац, Прешево, Трговиште, Владичин Хан, Сурдулица и Босилеград) у овој активности пројекта. Израда Регионалног плана управљања отпадом за општине Пчињског округа резултат је читавог низа активности које су покренуте у циљу решавања питања поступања са отпадом и успостављања Регионалног центра за управљање отпадом. У припреми је и пројектовања проширења санитарне депоније „Метерис“ у Врању.

Стратегија управљања чврстим отпадом у општини Сурдулица 2014-2019 (“Сл.гласник града Врања”,бр.31/14) Ова стратегија има тежи јасном постављању циљеве и правца којим треба кренути, не би ли се отпад, који је тренутно проблем општине, претворио у могући извор зараде од које би целокупно становништво општине Сурдулица имало користи. Циљеви су специфично подељени на:

- уврђивање полазне основе за израду стратегије;
- развијање јавне свести на свим нивоима друштва у односу на проблематику отпада;
- санирање постојећих депонија на територији општине;
- унапређење квалитета животне средине кроз смањење загађења општине.

3. СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Дугорочна стратегија Републике Србије у области заштите животне средине подразумева побољшање квалитета живота становништва омогућавајући жељене услове и очување природне животне средине засноване на одрживом управљању животном средином.

Стратегија управљањем отпадом која је усвојена 7.маја 2010.године од стране Владе Републике Србије усаглашена је са принципима Европске политике управљања отпадом. Она представља основни документ који обезбеђује услове за рационално и одрживо управљање отпадом којим се дефинишу циљеви, принципи и опције управљања отпадом, стратешки правци и приоритетне активности на њиховој имплементацији, законодавноправним активностима и институционалном јачању.

Стратегија управљањем отпадом је подржана одређеним бројем имплементационих докумената, са тим да ће у наредној фази бити подржана већим бројем имплементационих планова за сакупљање, транспорт, третман и одлагање контролисаних отпада и уопште плановима за управљање посебним токовима отпада

Циљеви Стратегије управљања отпадом

Стратегија управљања отпадом:

- одређује основну оријентацију управљања отпадом за наредни период, у сагласности са политиком ЕУ у овој области и стратешким опредељењима Републике Србије;
- усмерава активности хармонизације законодавства у процесу приближавања законодавству ЕУ;
- идентификује одговорности за отпад и значај и улогу власничког усмеравања капитала;

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

- поставља циљеве управљања отпадом за краткорочни и дугорочни период;
- утврђује мере и активности за достизање постављених циљева.

Како се управљање отпадом у Републици Србији и у општини Сурдулица суочава са периодом брзих промена, мора се наћи начина за смањење настајања отпада, за смањење опасног отпада и наћи решења за управљање отпадом која неће угрожавати сутрашњицу, а ово све у складу са принципом одрживог развоја.

Стратегија управљања отпадом је установила кључне принципе који су узети у обзир при установљавању одрживе сутрашњице за управљање отпадом предвиђене овим Планом.

Процена реализације Стратегије за период од 2011. до 2020. године, која је изведена на основу анализе планираних приоритетних активности и мера и садашњег стања у управљању отпадом, указује да се имплементација Стратегије управљања отпадом није одвијала жељеном динамиком. У претходном периоду постигнуто је:

- усклађивање регулативе у области управљања отпадом доношењем Закона о управљању отпадом и Закона о амбалажи и амбалажном отпаду;
- институционално јачање и развој, удруживањем општина у регионе за управљање отпадом и потписивањем међуопштинских споразума;
- развијање јавне свести, јер се став о отпаду полако мења и све је заступљеније схватање да отпад представља ресурс;
- врло мало се урадило на инвестиционом пројектима, као и на изградњи инфраструктуре за управљање отпадом, али се напредовало и у припреми техничке документације и
- санирана су сметлишта у неким општинама.

Пракса која је до сада постојала у управљању отпадом је обрнута у односу на хијерархију. Циљеви одрживог управљања отпадом подразумевају минимизирање количине произведеног отпада на извору, а тиме и удео количине отпада који се може поново употребити, рециклирати и искористити. Удео отпада који се одлаже на депонију треба смањивати.

Имплементацијом стратегије постиже се:

1. заштита и унапређење квалитета животне средине у целини и стања њених чиниоца;
2. заштита здравља људи ;
3. заштита изворишта питке воде;
4. успостављање принципа одрживог развоја и даља интеграција бриге о животној средини у секторске политике;
5. побољшање образовања о заштити животне средине и развијање јавне свести;
6. примена економских принципа и развој економских приступа у све планове и циљеве заштите животне средине.

Посебни циљеви у управљању отпадом су:

1. рационално коришћење сировина и енергије и употреба алтернативних горива из отпада;
2. смањење опасностим од депонованог отпада за будуће генерације;
3. ангажовање домаћег знања и домаћих економских потенцијала у успостављању система управљања отпадом;
4. имплементација ефикасне административне и професионалне организације;
5. осигурање стабилних финансијских ресурса и подстицајних механизма за инвестирање

- и спровођење активности према принципима загађивач плаћа и/ или корисник плаћа;
6. имплементација информационог система који покрива све токове, количине и локације отпада, постројења за третман, прераду и искоришћење материјала из отпада и постројења за одлагање отпада;
 7. повећање броја становника обухваћених системом сакупљања комуналног отпада;
 8. успостављање стандарда за третман отпада;
 9. смањење, поново коришћење, рециклажа и регенерација отпада;
 10. смањење опасности од отпада, применом најбољих расположивих техника и супституцијом хемикалија који представљају ризик по животну средину и здравље људи;
 11. развијање јавне свести на свим нивоима друштва у односу на проблематику отпада;
 12. одрживо управљање отпадом.

3.1. Основни принципи Плана управљања отпадом

Спровођење политике заштите животне средине заснива се на принципу предострожности и принципу превенције тако да свака активност мора бити планирана и спроведена на начин да проузрокује најмању могућу промену у животној средини и да представља најмањи ризик по животну средину и здравље људи, а уједно и да смањи оптерећење простора и потрошњу сировина и енергије у изградњи, производњи, дистрибуцији и употреби.

План управљања отпадом општине Сурдулица се води усвајањем основних принципа у управљању отпадом како је наведено у Стратегији управљања отпадом, као што су:

1. принцип превенције – обезбеђује очување природних ресурса и природу, путем смањења произведених количина отпада,
2. принцип предострожности обезбеђује смањење утицаја отпада на здравље људи и животну средину, као и смањење количина опасних супстанци у отпаду;
3. принцип „загађивач плаћа“ обезбеђује да произвођачи отпада и загађивачи животне средине сnose трошкове и одговорност за своје поступке и
4. принцип близине обезбеђује адекватну инфраструктуру путем оснивања интегрисаног и адекватног система и мреже постројења за третман и одлагање отпада заснованог на принципу близине и бриге о сопственом отпаду.

Иако Република Србија и општина Сурдулица нема обавезу имплементације циљева из ЕУ директива везаних за свеобухватни третман отпада, постепено укључивање ових захтева и успостављање интегралног система управљања отпадом један је од приоритета Владе Србије и свих релевантних стратешких докумената.

3.2. Стратешки оквир Плана управљања отпадом

Главне компоненте стратешког оквира овог Плана су:

1. Смањење настајања отпада

Смањење отпада је главна опција у односу на било коју одрживу опцију. Смањење отпада на извору спречава бацање сировина односно спречава као последицу еколошко и финансијско оптерећење. Успех у смањењу настајања отпада зависи од иницијатива за јачање свести и образовања.

2. Сакупљање мешаног отпада

Комунални отпад се сакупља из посуда намењених за одлагање и транспортује на постројење за прераду мешаног отпада.

3. Рециклажна дворишта

Отварање рециклажних дворишта за прикупљање и сортирање отпада који по врсти и/или саставу и/или облику не може бити прикупљен начинима предвиђеним сакупљањем мешаног комуналног отпада ради даљег третирања.

4. Сакупљање ради рециклаже и компостирања

Одвојено сакупљање материјала за рециклажу и компостирање који иду у постројење за рециклажу и постројење за компостирање у зависности од принципа одрживости.

5. Депоновање отпада

Регионални приступ за одлагање депоновање остатака из постројења за третман мешаног отпада (рециклажног дворишта).

Транспорт и депоновање остатака након селекције отпада вршиће се по систему: транспорт – одлагање на регионалну депонију.

6. Постројења за раздвајање отпада и компостирање

Отпадни материјали сортирани у постројењу за третман мешаног отпада шаљу се прерађивачима на рециклажу. Ова постројења су подржана мрежом контејнера за сакупљање мешаног отпада, мрежом рециклажних дворишта и мрежом контејнера за одвојено сакупљање материјала за рециклажу и компостирање, као што су стакло, папир, конзерве, ПЕТ и други материјали, у зависности од принципа одрживости. Биодеградабилни отпад издвојен на извору или из мешаног отпада се третира на начин да се стабилише биодеградабилна фракција отпада.

4. ЗАКОНОДАВНО-ПРАВНИ ОКВИР

4.1. Национално законодавство у управљању отпадом

Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10,14/16 и 95/18-др.закон) уређује врсте и класификацију отпада, планирање управљања отпадом, субјекте, одговорности и обавезе у управљању отпадом, управљање посебним токовима отпада, услове и поступак издавања дозвола, прекогранично кретање отпада, извештавање, финансирање управљања отпадом, надзор и друга питања од значаја за управљање отпадом. Управљање отпадом је делатност од општег интереса, а подразумева спровођење прописаних мера за поступање са отпадом у оквиру сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања

отпада, укључујући надзор над тим активностима и бригу о постројењима за управљање отпадом после затварања.

Циљ закона је да се обезбеде и осигурају услови за:

- смањење настајања отпада, посебно развојем чистијих технологија и рационалним коришћењем природних богатстава, као и смањење опасних карактеристика отпада чији се настанак не може избећи;
- поновну употребу и рециклажу отпада, издвајање секундарних сировина из отпада и коришћење отпада као енергента;
- правилно одлагање отпада;
- санацију неуређених одлагалишта отпада.

Члан 13. утврђује обавезу доношења плана управљања отпадом у општинама и усаглашеност са плановима вишег реда, односно Регионалним планом управљања отпадом и Стратегијом управљања отпадом Републике Србије: „Скупштина јединице локалне самоуправе доноси локални план управљања отпадом на период од 10 година, а сваке пете године се врши ревизија наведеног плана и поново доноси на период од 10 година, а којим дефинише циљеве управљања отпадом на својој територији у складу са Стратегијом“. Чланом 14. прописан је садржај плана управљања отпадом.

Донети су следећи подзаконски акти:

Приликом израде Плана коришћени су следећи правни акти:

- Закон о потврђивању Базелске конвенције о прекограничном кретању опасних отпада и њиховом одлагању („Службени лист СРЈ”, међународни уговори бр.02/99 „Општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују.“ (Члан 16. став 2. Устава Републике Србије, „Службени гласник РС“, бр. 83/06).
- Закон о управљању отпадом "Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018 - др. Закон и 35/2023. који уређује врсте и класификацију отпада, планирање управљања отпадом, субјекте, одговорности и обавезе у управљању отпадом, управљање посебним токовима отпада, услове и поступак издавања дозвола, прекогранично кретање отпада, извештавање, финансирање управљања отпадом, надзор и друга питања од значаја за управљање отпадом. Управљање отпадом је делатност од општег интереса, а подразумева спровођење прописаних мера за поступање са отпадом у оквиру сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања отпада, укључујући надзор над тим активностима и бригу о постројењима за управљање отпадом после затварања.
Циљ закона је да се обезбеде и осигурају услови за смањење настајања отпада, посебно развојем чистијих технологија и рационалним коришћењем природних богатстава, као и смањење опасних карактеристика отпада чији се настанак не може избећи; поновну употребу и рециклажу отпада, издвајање секундарних сировина из отпада и коришћење отпада као енергента; правилно одлагање отпада; санацију неуређених одлагалишта;
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду „Службени гласник РС”, бр.36/09 и 95/2018 – др. закон.
- Уредба о одређивању појединих врста опасног отпада које се могу увозити као секундарне сировине „Службени гласник РС”, бр. 60/09) ;

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

- Уредба о листама отпада за прекогранично кретање, садржини и изгледу докумената који прате прекогранично кретање отпада са упутствима за њихово попуњавање („Службени гласник РС”, бр. 34/2022. Прописује се: листа опасног отпада чији је увоз забрањен; листа опасног отпада који се може увозити; листа опасног отпада чији је извоз и транзит дозвољен; листа неопасног отпада чији је увоз, извоз и транзит дозвољен; садржина, изглед и упутство за попуњавање Обавештења о прекограничном кретању отпада; садржина, изглед и упутство за попуњавање Документа о прекограничном кретању отпада; Садржина и изглед Документа који прати прекогранично кретање неопасног отпада)
- Уредба о листи неопасног отпада за који се не издаје дозвола, са документацијом која прати прекогранично кретање („Службени гласник РС”, бр.102 /2010-26, 36/2021-9) ;
- Уредба о производима који после употребе постају посебни токови отпада, обрасцу дневне евиденције о количини и врсти произведених и увезених производа и годишњем извештају, начину и роковима достављања годишњег извештаја, обвезницима плаћања накнада, критеријумима за обрачун, висину и начин обрачунавања и плаћања накнаде Ступањем на снагу ове уредбе престала је да важи претходна Уредба која је регулисала ова иста питања објављена у ("Службени гласник РС", бр. 89/09, 8/10 и 21/10). Производи који после употребе постају посебни токови отпада су: 1) гуме од моторних возила (аутомобила, аутобуса, камиона, моторцикала и др.), пољопривредних и грађевинских машина, приколица, вучених машина и других машина и уређаја и остали слични производи; 2) производи који садрже азбест; 3) батерије или акумулатори; 4) сва синтетичка уља и мазива која више нису погодна за првобитну намену; 4) електрични и електронски производи чији рад зависи од електричне струје или електромагнетних поља као и производи намењени за производњу, пренос или мерење струје и електромагнетних поља за коришћење код напона који не прелази 1000 В за наизменичну струју и 1500 В за једносмерну струју (Члан 3); ("Сл. гласник РС", бр. 54/2010, 86/2011, 15/2012, 41/2013 - др. правилник, 3/2014, 81/2014 - др. правилник, 31/2015 - др. правилник, 44/2016 - др. правилник и 43/2017 - др. правилник, 45/2018 – др. правилник, 67/2018 – др. правилник и 95/2018 – др. Закон и 77/2021.);
- Уредба о висини и условима за доделу подстицајних средстава Односи се на поновну употребу и коришћење отпадне гуме као секундарне сировине као и за третман отпадних гума ради добијања енергије; („Службени гласник РС”, број 88/2009, 67/2010, 101/2010, 86/2011, 35/2012, 41/2013 и 84/14 - др. правилник). Министар надлежан за област животне средине је овлашћен да прописује усклађене износе подстицајних средстава из члана 2, 2а, 2б и 2в Уредбе. Усклађени износи подстицајних средстава објављени су у ("Службеном гласнику РС", бр. 16 од 11. марта 2011, 48 од 10. маја 2012, 41 од 10. маја 2013. године, 81 од 1. августа 2014, 30 од 27. марта 2015, 44 од 29. априла 2016. и 43. од 5. маја 2017. и 45 од 13. јуна 2018, 20 од 22. марта 2019, 49 од 1. априла 2020, 51 од 21. маја 2021, 49 од 21. априла 2022. и 25 од 31. марта 2023.) ;
- Уредба о утврђивању Плана смањења амбалажног отпада за период од 2020. до 2024. године („Службени гласник РС”, бр 81/2020.) ;
- Уредба о врстама отпада за које се врши термички третман, условима и критеријумима за одређивање локације, техничким и технолошким условима за пројектовање, изградњу, опремање и рад постројења за термички третман отпада, поступању са остатком након спаљивања ("Службени гласник РС", бр. 102/2010, 50/12.) ;
- Уредба о критеријумима за обрачун накнаде за амбалажу или упакован производ и ослобађање од плаћања накнаде, обвезницима плаћања, висини накнаде, као и о начину обрачунавања и плаћања накнаде („Службени гласник РС”, бр. 08/2010 и 22/2016.) ;

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

- Уредба о изменама и допунама уредбе о врстама загађења, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обавезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде ("Службени гласник РС", бр. 8/10, 102/10, 15/12; Усклађени износи накнаде за загађивање животне средине објављени су у „Службеном гласнику РС“, бр. 30 од 2. априла 2012, 37 од 2. априла 2014, 25 од 13. марта 2015, 44 од 29. априла 2016, 43. од 5. маја 2017. и 45 од 13. јуна 2018. године.) ;
- Уредба о одлагању отпада на депоније ("Службени гласник РС", бр. 92/2010.) ;
- Правилник о садржају Политике превенције удеса („Службени гласник РС”, бр.41/10.) ;
- Правилник о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђују оператер СЕВЕСО постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, бр.41/10, 51/2015 и 50/2018);
- Правилник о садржини обавештења о новом SEVESO постројењу, односно комплексу („Службени гласник РС”, бр. 41/2010, 51/2015, и 50/2018.) ;
- Правилник о усклађеним износима накнаде за загађивање животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 345/2018.);
- Правилник о садржини документације која се подноси уз захтев за издавање дозволе за увоз, извоз и транзит отпада („Службени гласник РС”, бр. 101/10, 48/2017, 80/2017, 98/2017, 38/2018 и 6/2021);
- Правилник о обрасцу документа о кретању опасног отпада и упутству за његово попуњавање ("Сл. гласник РС", бр. 17/2017. 26 "Сл. гласник РС", бр. 114/2013) ;
- Правилник о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање ("Сл. гласник РС", бр. 114/2013.);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС”, бр. 92/2010 и 77/2021) ;
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Службени гласник РС”, бр. 98/2010) ;
- Правилник о обрасцу захтева за издавање дозволе за третман, односно складиштење, поновно искоришћење и одлагање отпада („Службени гласник РС”, број 38/2018) ;
- Правилник о садржини и изгледу дозволе за складиштење, третман и одлагање отпада („Службени гласник РС”, број 96/09);
- Правилник о садржини, начину вођења и изгледу Регистра издатих дозвола за управљање отпадом („Службени гласници РС“, бр. 95/10) ;
- Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима („Службени гласници РС“, бр. 71/10);
- Правилник о начину и поступку управљања отпадним возилима (Службени гласник РС” бр. 98/2010) ;
- Правилник о начину и поступку управљања отпадним гумама („Службени гласник РС”, број 104/09, 81/10) ;
- Правилник о начину и поступку управљања истрошеним батеријама и акумулаторима („Службени гласник РС”, број 86/10) ;
- Правилник о управљању медицинским отпадом („Службени гласник РС”, број 48/19) ;
- Правилник о начину и поступку за управљање отпадним флуоресцентним цевима које садрже живу („Службени гласник РС” бр. 97/2010) ;
- Правилник о листи електричних и електронских производа, мерама забране и ограничења коришћења електричне и електронске опреме која садржи опасне материје, начину и поступку управљања отпадом од електричних и електронских уређаја („Службени гласник РС”, број 99/10);

- Правилник о поступању са отпадом који садржи азбест („Службени гласник РС”, број 75/10.) ;
- Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање („Службени гласник РС” бр. 7/2020 и 79/2021.);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник РС", бр. 56/2010, 93/2019 и 39/21);
- Правилник о садржини потврде о изузимању од обавезе прибављања дозволе за складиштење инертног и неопасног отпада („Службени гласник РС“ 73/2010);
- Правилник о годишњој количини амбалажног отпада по врстама за које се обавезно обезбеђује простор за преузимање, сакупљање, разврставање и привремено складиштење („Службени гласник РС”, бр. 70/09);
- Правилник о критеријумима за одређивање шта може бити амбалажа са примерима за примену критеријума и листи српских стандарда који се односе на основне захтеве које амбалажа мора да испуњава („Службени гласник РС”, бр. 70/09);
- Правилник о врсти амбалаже са дугим веком трајања („Службени гласник РС”, бр. 70/09);
- Правилник о врсти и годишњој количини амбалаже коришћене за упаковану робу стављену у промет за коју произвођач, увозник, пакер/пунилац и испоручилац није дужан да обезбед и управљање амбалажним отпадом („Службени гласник РС”, бр. 70/09);
- Правилник о начину нумерисања, скраћеницама и симболима на којима се заснива систем идентификације и означавања амбалажних материјала („Службени гласник РС”, бр. 70/09.);
- Правилник о граничној вредности укупног нивоа концентрације олова, кадмијума, живе и шестовалентног хрома у амбалажи и њеним компонентама, изузетима од примене и року за примену граничних вредности („Службени гласник РС”, бр. 70/09.);
- Правилник о садржини и начину вођења Регистра издатих дозвола за управљање амбалажним отпадом („Службени гласник РС”, бр. 76/09);
- Правилник о усклађеним износима накнаде за управљање посебним токовима отпада ("Сл. гласник РС", бр. 43/2017 и 67/2018.);
- Закон о накнадама за коришћење јавних добара ("Сл. гласник РС", бр. 95/2018, 49/2019, 86/2019 – усклађени дин. изн., 156/2020 - усклађени дин. изн., 15/2021 доп. усклађених дин. изн. и 15/2023 - усклађени дин. Изн.);

4.2. Законодавство ЕУ у управљању отпадом

Кључне директиве ЕУ у области управљања отпадом су следеће:

Директива 2008/89/ЕС о отпаду која замењује и допуњује Оквирну директиву 75/442/ЕЕС, 2006/12/ЕС (Оквирна директива) - Циљ Директиве је успостављање система за координисано управљање отпадом у ЕУ са циљем да се ограничи производња отпада.

Директива Савета 99/31/ЕС о депонијама - Циљ Директиве је да се увођењем строгих техничких захтева редукују негативни ефекти одлагања отпада на околину, нарочито на земљиште, подземне и површинске воде, као и на здравље становништва.

Директива Савета 2000/76/ЕС о спаљивању отпада - Циљ Директиве је да спречи или колико је то могуће редукује загађење ваздуха, воде и земљишта проузроковано инсинерацијом или коинсинерацијом отпада, као и да спречи ризик по људско здравље.

Директива Савета 94/62/ЕС о амбалажи и амбалажном отпаду допуњена

Директивом 2004/12/ЕС - Директива 94/62/ЕС имплементира стратегију ЕУ о отпаду од амбалаже и има за циљ да хармонизује националне мере за управљање отпадом од амбалаже, да минимизира утицаје отпада од амбалаже на животну средину и да избегне трговинске баријере у ЕУ које могу да спрече конкуренцију.

Директива Савета 91/157/ЕЕС о батеријама и акумулаторима који садрже опасне супстанце - Директивом 91/157/ЕЕС се уводе мере за одлагање и контролу одлагања истрошених батерија и акумулатора који садрже опасне материје у циљу смањења загађења тешким металима који се користе у производњи батерија и акумулатора.

Директива 86/278/ЕЕС о заштити животне средине и посебно земљишта у случају коришћења секундарних ђубрива у пољопривреди - Директива дефинише употребу муљева из постројења за прераду отпадних вода у пољопривреди у циљу превенције загађења земљишта, вегетације, људи и животиња.

Директива Савета 75/439/ЕЕС о одлагању отпадних уља - Директивом 75/439/ЕЕС се промовише сакупљање и одлагање минералних мазива или индустријских отпадних уља која се не могу више користити за оригиналну употребу.

Директива Савета 2000/53/ЕС о отпадним возилима - Директивом се успостављају мере за превенцију над настајањем отпада од исслужених возила тако што се стимулише сакупљање, поновна употреба и рециклажа њихових компонената у циљу заштите животне средине.

Директива 91/689/ЕЕС о опасном отпаду допуњена Директивом 94/31/ЕС

Циљ Директиве је успостављање управљања, искоришћења и правилног одлагања опасног отпада. Директивом се дефинише да предузећа која производе, држе или уклањају опасне отпаде, достављају надлежним органима на њихов захтев тражене податке из регистра.

Директива 2002/96/ЕС о отпаду од електричне и електронске опреме

Циљ Директиве је промоција поновне употребе, рециклаже и других форми искоришћења електричне и електронске опреме у циљу редукације количина таквог отпада.

Директива 96/59/ЕС о одлагању РСВ и РСТ - Директива Савета 96/59/ЕС има за циљ да дефинише контролисани начин поступања и елиминације полихлорованих бифенила (РСВ) и полихлорованих терфенила (РСТ) и деконтаминацију опреме у којој су се налазили, као и начин одлагања опреме која је загађена са РСВ, а није извршена њена деконтаминација.

Пакет директива који се односи на циркуларну економију:

- Директива (ЕУ) 2018/851 Европског парламента и Већа од 30. маја 2018. о измени Оквирне Директиве о отпаду 2008/98/ЕЗ;
- Директива (ЕУ) 2018/850 Европског парламента и Већа од 30. маја 2018. о измени Директиве 1999/31/ЕЗ о депонијама; - Директива (ЕУ) 2018/852 Европског парламента и Већа од 30. маја 2018. о измени Директиве 94/62/ЕЗ о амбалажи и амбалажном отпаду;
- Директива (ЕУ) 2018/849 Европског парламента и Већа од 30. маја 2018. о измени Директиве 2000/53/ЕЗ о отпадним возилима, 2006/66/ЕЗ о батеријама и акумулаторима и о отпадним батеријама и акумулаторима и 2012/19/ЕУ о отпаду од електричне и електронске опреме.

Циљ измене ових директива је повећање процента рециклирања и поновна употреба материјала. Одвојено прикупљање отпада на извору је неопходно за прикупљање секундарних сировина. Такође, ту су превентивне мере као што су уклањање опасних материја и деконтаминација отпада пре рециклирања, с посебним нагласком на одвојеном прикупљању биоразградивог отпада за компостане или постројења на биогаз. Све што се може рециклирати не сме ићи на депоније, спаљивање или било коју другу термичку обраду отпада, која је последња у хијерархији управљања отпадом.

4.3. Прописи општине Сурдулица у области управљања отпадом

Комунално уређење општине и, између осталог, управљање отпадом на територији општине, уређено је Одлуком о комуналном уређењу и хигијени на територији општине Сурдулица („Сл. гласник Пчињског округа“, број 9/01 , 31/14,22/22 и Одлука о допуни одлуке о комуналном уређењу и хигијени на територији општине Сурдулица („Сл. гласник Града Враћа“, број 23/23) . Поред ове Одлуке, постоји и Одлука о комуналној хигијени и заштити животне средине подручја посебне намене Власина („Сл. гласник Пчињског округа“, бр. 10/04 и Одлука о измени одлуке о комуналној хигијени и заштити животне средине подручја посебне намене Власина (Службени гласник града Враћа бр. 5/2010).

Такође је донета Одлука Скупштине општине Сурдулица о приступању одређивања локације за изградњу и рад постројења за складиштење, третман или одлагање грађевинског отпада и отпада од рушења објеката на територији општине Сурдулица („Сл. гласник града Враћа“, бр. 16/10).

Скупштина општине Сурдулица је оснивач буџетског фонда за заштиту животне средине општине Сурдулица, чија је основна делатност заштита, очување и унапређење животне средине. Постоје Одлуке Скупштине општине Сурдулица које регулишу предметну материју и то: „Одлука о отварању буџетског фонда за заштиту животне средине („Сл. гласник града Враћа“, бр. 5/10), Одлука о накнади за заштиту и унапређивање животне средине („Сл. гласник града Враћа“, бр. 23/10 и 31/14), Одлука о Водоводу („Сл. гласник Пчињског округа“, бр. 21/01 и 35/17).

4.4. Институционални оквир

Народна скупштина и Влада Републике Србије обезбеђују законски оквир за одрживо управљање отпадом, економске инструменте за спровођење управљања отпадом и утичу на развијање јавне свести и успостављање дијалога између заинтересованих страна у циљу успостављања партнерства у управљању отпадом.

Надлежни органи и организације за управљање отпадом су:

- министарство надлежно за животну средину и друга надлежна министарства;
- надлежни орган аутономне покрајине;
- надлежни орган јединице локалне самоуправе;
- Агенција за заштиту животне средине;
- Фонд за заштиту животне средине и
- стручне организације за испитивање отпада.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе:

- припрема и предлаже локални план управљања отпадом, обезбеђује услове и стара се о његовом спровођењу;
- уређује, обезбеђује, организује и спроводи управљање комуналним, односно инертним и неопасним отпадом на својој територији;
- уређује поступак наплате услуга у области управљања комуналним, односно инертним и неопасним отпадом;
- издаје дозволе, одобрења и друге акте у складу са законом, води евиденцију и податке доставља министарству;
- на захтев министарства или надлежног органа аутономне покрајине даје мишљење у поступку издавања дозвола;
- врши надзор и контролу примене мера поступања са отпадом у складу са законом, као и друге послове утврђене законом.

Скупштина јединице локалне самоуправе доноси локални план управљања отпадом којим дефинише циљеве управљања отпадом на територији у складу са Стратегијом.

Две или више јединица локалне самоуправе доносе регионални план управљања отпадом којим се дефинишу заједнички циљеви у управљању отпадом.

Израда и доношење регионалног плана управљања отпадом уређује се споразумом скупштина јединица локалне самоуправе.

На регионални план управљања отпадом сагласност даје министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине на својој територији.

Отпад се, према Каталогу отпада, разврстава у двадесет група у зависности од места настанка и порекла.

Каталог отпада

Индексни број	Место и порекло настанка отпада
01	Отпади који настају од истраживања, ископавања из рудника или каменолома, и физичког и хемијског третмана минерала
02	Отпади из пољопривреде, хортикултуре, аквакултуре, шумарства, лова и риболова, припреме и прераде хране
03	Отпади од прераде дрвета и производње папира, картона, пулпе, панела и намештаја
04	Отпади из кожне, крзнарске и текстилне индустрије
05	Отпади од рафинисања нафте, пречишћавања природног гаса и пиролитичког третмана угља
06	Отпади од неорганских хемијских процеса
07	Отпади од органских хемијских процеса
08	Отпади од производње, формулације, снабдевања и употребе премаза (боје, лакови и стаклене глазуре), лепкови, заптивачи и штампарска мастила
09	Отпади из фотографске индустрије
10	Отпади из термичких процеса
11	Отпади од хемијског третмана површине и заштите метала и других материјала; хидрометалургија обојених метала
12	Отпади од обликовања и физичке и механичке површинске обраде метала и пластике
13	Отпадна уља и отпади течних горива (осим јестивих уља и оних у групама 05, 12 и 19)
14	Отпади од органских растварача, средстава за хлађење и потисних гасова (осим 07 и 08)
15	Отпади од амбалаже; апсорбенти, крпе за брисање, материјали за филтрирање и заштитне тканине, ако није другачије специфицирано
16	Отпади који нису другачије специфицирани у каталогу
17	Грађевински отпад и отпад од рушења (укључујући ископану земљу са контаминираних локација)
18	Отпади из објеката у којима се обавља здравствена заштита људи и животиња и/или с тим повезаног истраживања (искључујући отпад из кухиња и ресторана који не долази од непосредне здравствене заштите)
19	Отпади из постројења за обраду отпада, погона за третман отпадних вода ван локације настајања и припрему воде за људску потрошњу и коришћење у индустрији
20	Комунални отпади (кућни отпад и слични комерцијални и индустријски отпади), укључујући одвојено сакупљене фракције

Листа категорија отпада (Q листа).

Ознака	Опис поступка
Q1	Остаци од производње или потрошње који нису другачије специфицирани
Q2	Производи без спецификација
Q3	Производи чији је рок употребе истекао
Q4	Просути материјали, материјали који су настали услед губитка или незгоде при поступању са њима, укључујући све материјале, опрему исл. контаминирани при незгоди
Q5	Контаминирани или запрљани материјали настали у току планираног поступка (нпр. остаци од поступака чишћења, материјали за паковање, контејнери)
Q6	Неупотребљиви делови (нпр. истрошене батерије, катализатори и др.)
Q7	Супстанце које више не задовољавају (нпр. контаминирани киселине или растварачи, истрошене соли за термичку обраду и др.)
Q8	Остаци из индустријских процеса (нпр. шљака, дестилациони талози и др.)
Q9	Остаци из процеса за смањење загађења (нпр. муљ из уређаја за влажно пречишћавање гасова, прашина из врећастих филтера, потрошени филтери)
Q10	Остаци од машинске грубе/фине обраде (нпр. струготине, опилци и отпаци одглодања исл.)
Q11	Остаци од екстракције и прераде сировина (нпр. отпад из рударства, нафтне исплаке и др.)
Q12	Материјали чији је првобитни састав искварен (нпр. уље загађено полихлорованим бифенилима - РСВ и др.)
Q13	Свака материја, материјал или производ чије је коришћење забрањено
Q14	Производи које њихов власник одбацује као неупотребљиве (нпр. Пољопривредни отпад, отпад из домаћинства, канцеларијски, комерцијални и отпад из трговина исл.)
Q15	Контаминирани материјали, материје или производи настали у процесу ремедијације земљишта
Q16	Било који други материјали, материје или производи који нису обухваћени у горе наведеним категоријама

Листа поступака и метода одлагања и поновног искоришћења отпада D листа.

Ознака	Опис поступка
D1	Депонованье отпада у земљиште или на земљиште (нпр. депоније и др.)
D2	Изолагање отпада процесима у земљишту (нпр. биодеградација течног отпада или муљева у земљишту)
D3	Дубоко убризгавање (нпр. депонованье врста отпада које се пумпама могу убризгавати у бунаре, напуштене руднике соли или природне депое)
D4	Површинско депонованье (нпр. депонованье течних или муљевитих врста отпада у јаме, базене или лагуне и тд.)
D5	Одлагање отпада у посебно пројектоване депоније (нпр. одлагање отпада у линеарно поређане покривене касете, међусобно изоловане и изоловане од животне средине)
D6	Испуштање у воде, осим у мора, односно океане
D7	Испуштање у мора, односно океане, укључујући утискивање у морско дно
D8	Биолошки третмани који нису назначени на другом месту у овој листи, а чији су коначни производи једињења или смеше које се одбацују у било којој од операција од D1 до D12
D9	Физичко-хемијски третмани који нису назначени на другом месту у овој листи, а чији су коначни производи једињења или смеше које се одбацују у било којој од операција од D1 до D12 (нпр. испаравање, сушење, калцинација)
D10	Спаљивање (инсинерација) на тлу
D11	Спаљивање (инсинерација) на мору *
D12	Трајно складиштење (нпр. смештај контејнера у рудник)
D13	Мешање отпада пре подвргавања било којој од операција од D1 до D12 **
D14	Препаковање отпада пре подвргавања било којој од операција од D1 до D13
D15	Складиштење отпада које претходи било којој од операција од D1 до D14 (изузимајући привремено складиштење, током сакупљања, на месту где је произведен отпад)

* Ова операција је забрањена прописима ЕУ и међународним конвенцијама.

** У колико нема друге одговарајуће D ознаке, у ову категорију се могу укључити припремне операције које претходе одлагању, укључујући и претходну прераду као што су, између осталог, сортирање, дробљење, сабијање, балирање, сушење, сечење, припремање или одвајање пре пријављивања за било коју операцију која је наведена од D1 до D12.

Листа поступака и метода одлагања и поновног искоришћења отпада R листа

Ознака	Опис поступка
R1	Коришћење отпада првенствено као горива или другог средства за производњу енергије *
R2	Регенерација/ прерада растварача
R3	Рециклирање/ прерада органских материја које се некористе као растварачи (укључујући компостирање и остале процесе биолошке трансформације) **
R4	Рециклирање/ прерада метала и једињења метала
R5	Рециклирање/ прерада других неорганских материјала ***
R6	Регенерација киселина или база
R7	Обнављање компонената које се користе за смањење загађења
R8	Обнављање компонената катализатора
R9	Ре-рафинација или други начин поновног искоришћења отпадног уља
R10	Излагање отпада процесима у земљишту који имају корист за пољопривреду или еколошки напредак
R11	Коришћење отпада добијеног било којом операцијом од R1 до R10 Промене ради подвргавања отпада било којој од операција од R1 до R11 ****
R12	Промене ради подвргавања отпада било којој од операција од R1 до R11 ****
R13	Складиштење отпада намењених за било коју операцију од R1 до R12 (искључујући привремено складиштење отпада на локацији његовог настанка)

* Ово укључује спалионице чврстог комуналног отпада, само ако је њихова енергетска ефикасност једнака или изнад:

- 0,60 за постројења у раду и са дозволом за рад до 1. јануара 2009,

- 0,65 за постројења, са дозволом након 31. децембра 2008, користећи следећу формулу:

$$\text{Energetska efikasnost} = (E_p - (E_f + E_i)) / (0,97 \times (E_w + E_f))$$

E_p -годишња енергија која је произведена као топлотна или електрична енергија. Срачуната је као енергија у форми електричне помноженом са 2,6 и топлотне која је произведена за комерцијалну употребу помножена са 1,1 (GJ/ годишње).

E_f -годишњи енергетски унос у систем из горива која доприносе производњи паре (GJ/ годишње).

E_w -годишња енергија садржана у прерађеном отпаду, која се израчунава помоћу нето топлотне вредности отпада (GJ/ годишње).

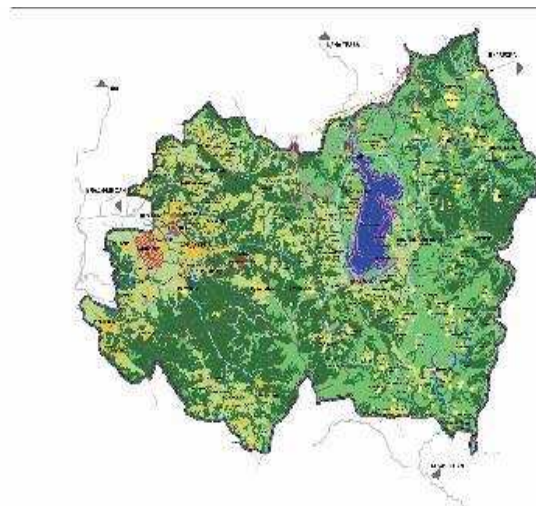
E_i -годишње увезена енергија, искључујући E_w и E_f (GJ/ годишње).

0,97 -фактор који се односи на енергетске губитке у пепелу на дну и радијацији.

Ова формула се употребљава у складу са референтним документом о најбољим доступним техникама за спаљивање отпада. ** Ово укључује гасификацију и пиролизу користећи компоненте као хемикалије. ***Ово укључује чишћење земљишта које доводи до његовог обнављања и рециклирања неорганских грађевинских материјала **** У колико нема друге одговарајуће R ознаке, ово може укључити припремне операције које претходе операцијама поновног искоришћења, укључујући и претходну прераду као што су, између осталог, монтажа, сортирање, дробљење, сабијање, балирање, сушење, сечење, припремање, препакивање, одвајање или мешање пре пријављивања за било коју операцију која је наведена од R1 до R11.

5. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ СУРДУЛИЦА

5.1. Административни и географски положај

Општина Сурдулица заузима површину од 628км², а према попису из 2023.године, општина има 18.023 становника, који живе у 41 насељу, организованих у 25 месних заједница и 11 месних канцеларија. Један од узрока смањивања броја становништва је изузетно неповољна економска ситуација у општини као и велика стопа незапослености. Територија општине се налази у региону јужне Србије (географске координате $\varphi = 42^{\circ} 41' \text{ N.E.}$, $\lambda = 22^{\circ} 11' \text{ E. Gr.}$), у Пчињском округу, на државној граници са Републиком Бугарском. Јужно се налазе општине Врање и Босилеград, западно општина Владичин Хан, а северно општина Црна Трава из Јабланичког округа.

Општина Сурдулица која се налази на крајњем југо истоку РС спада у „недовољно развијене општине“. На подручју општине Сурдулица разликују се две климата: умерено-континентални и субпланински. Делови територије, који су ниже надморске висине, предео око Масуричког поља, имају умерено-континенталну климу, док делови са вишим надморским висинама, Власина и околне планине имају карактеристике субпланинске климе.

Умерено континенталну климу карактеришу изражена четири годишња доба, док субпланинску климу одликују дуге и хладне зиме, кратка и свежа лета и кратка прелазна годишња доба. Метеоролошки показатељи праћени на две станице са различитим надморским висинама: Сурдулица (500m) и Власина (1230 m) приказани су у табели.

<i>Метеоролошки показатељи</i>	<i>Сурдулица</i>	<i>Власина</i>
Средња годишња температура ваздуха	10,7 0 C	6,4 0 C

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Најхладнији месец	Јануар	Јануар
Најтоплији месец	Јул	Август
Релативна влажност ваздуха	76,6%	79,6%
Средња годишња вредност облачности	5,4	5,5
Највећа количина падавине	Мај, јун	Мај, Јун
Најмања количина падавине	Јануар, Фебруар, Март, Јун	Јул, Август, Септембар
Просек падавина	767mm	
Средња годишња количина воденог талога	688,7mm	838,9mm
Брзина ветрова	1,5 (SZ)- 2,1(I/Z) m/s	1,8 Z – 3 m/s

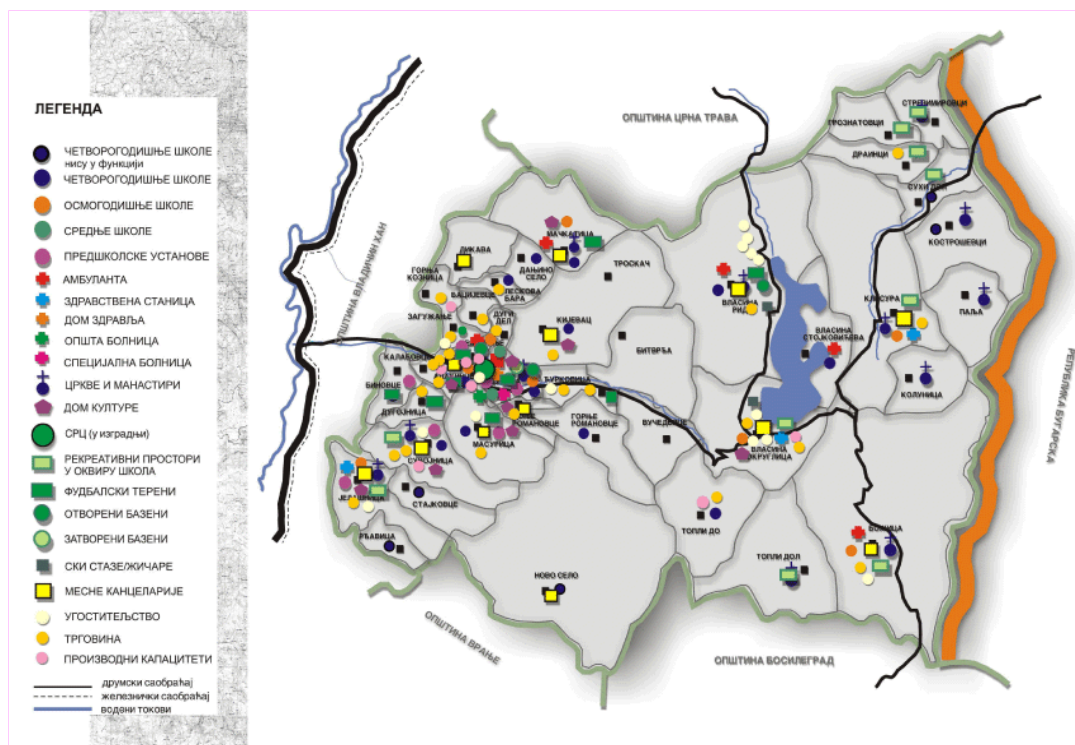
Метеоролошки показатељи

Сурдулица има повољан географски положај тако да кроз њену територију пролазе и делови државних путева: I Б реда, II А реда. Од државног пута I А реда Ниш-Скопље-Солун, Сурдулица је удаљена свега 10km, добро је повезана и са аеродромом у Београду (330 km), Скопљу (120 km) и Софији (110 km).

Општина и град Сурдулица која се налази на површини од 628 km², надморској висини од 475 m до 1500 m и више и ослоњена на високе планине Варденик (1875m) и Чемерник (1638m) смештен је у сливу реке Врле, Масуричком пољу, сливу Горње Јерне и Божичке реке, а захвата и део Власинске висоравни.

Њену иточну границу чини државна граница према Бугарској у дужини од 42km., где се налази и гранични прелаз Стрезимовци. Сам град Сурдулица налази се у источном делу Масуричке котлине, с обе стране реке Врле, десне притоке Јужне Мораве. На месту где Врла излази из Варденичке клисуре и потом тече кроз Масуричку котлину, подигнуто је насеље Сурдулица. На том месту Врла прима са леве стране притоку, Романовску реку. Тако је Сурдулица подигнута с обе стране ове две реке и на планини, која јој даје живописан изглед, а речне воде омогућавају модеран урбанистички развој.

5.2. Становништво

Слика 3. Постојећа дистрибуција насељских садржаја на подручју општине Сурдулица

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

насељена места на територији општине Сурдулица

Алакинце	Горње Романовце	Кијевац	Срезимировци
Кијевац	Грознатовци	Клисуре	Сувојница
Бело Поље	Дањино село	Колуница	Сурдулица
Биновце	Дикава	Кострошевци	СуСухи дол
Битврђа	Доње Романовце	Лескова бара	ТоТопли До
Божица	Драјинци	Масуррица	ТоТопли Дол
Власина Округлица	Дуги Дел	Мачкатица	Троскач
Власина Рид	Дугојница	Ново село	Турковица
Власина Стојковићева	Загужање	Паља	
Вучаделце	Јелашница	Рђавица	
Горња Козница	Калабовце	Стајковце	

Према попису из 2023.године, општина има 18.023 становника, док (2020.године) број становника износи 18.311 што је мање од 2019.године када је живело 18.524, и мање од 2018.године када је живело 18716.становника. Један од узрока смањивања броја становништва је изузетно неповољна економска ситуација у општини као и велика стопа незапослености.

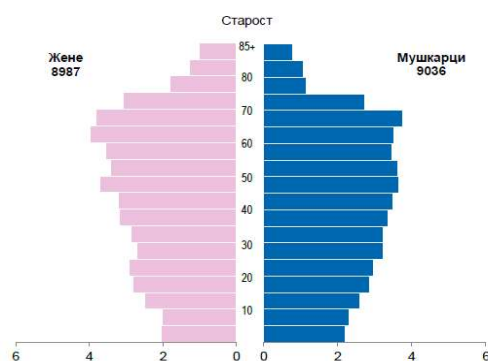

СТАНОВНИШТВО

Основни подаци

Површина (км ²) ¹	628	(2021)
Број насеља ²	41	(2021)
Становништво — процена средином године ³	18023	(2021)
Густина насељености (број становника/км ²) ³	29	(2021)
Стопа живорођених ³	7	(2021)
Стопа умрлих ³	20	(2021)
Стопа природног прираштаја ³	-13	(2021)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година) ³	73	(2021)
Просечна старост (у годинама) ³	43	(2021)
Индекс старења (60+ год. / 0–19 год.) ³	145	(2021)
Просечан број чланова домаћинства ⁴	3,12	(2011)
Пројектован број становника (средња варијанта - нулти миграциони салдо) ³	17077	(2041)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама) ³	15920	(2041)

Становништво по петогодишћима и полу, 2021. (%)

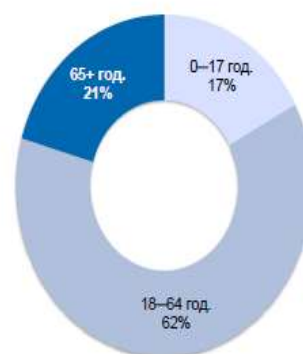
Извор: Витална статистика, РЗС

Становништво према старосним групама и полу, 2020–2021.

	2020		2021	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	508	572	508	561
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	706	744	675	723
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	399	419	403	416
Деца старости 0–17 година	1512	1633	1495	1603
Број младих (15–29 година)	1525	1672	1515	1637
Радни контингент становништва (15–64 година)	5947	6151	5823	6032
Укупан број становника	9126	9185	8987	9036

Извор: Витална статистика, РЗС

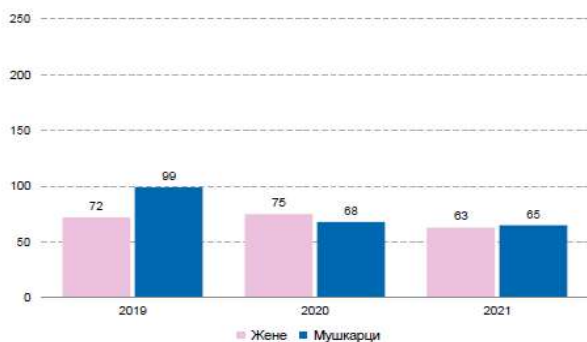
Становништво према старосним групама, 2021.

Извор: Витална статистика, РЗС

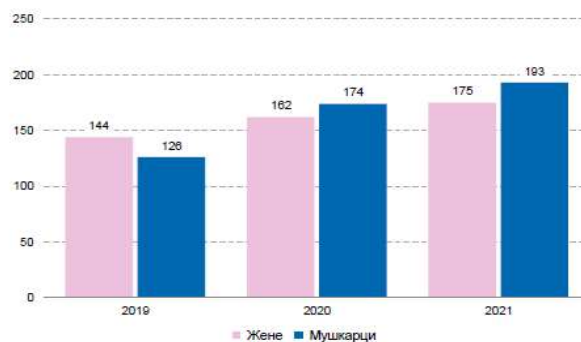
ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Живорођени према полу, 2019–2021.

Извор: Витална статистика, РЗС

Умрли према полу, 2019–2021.

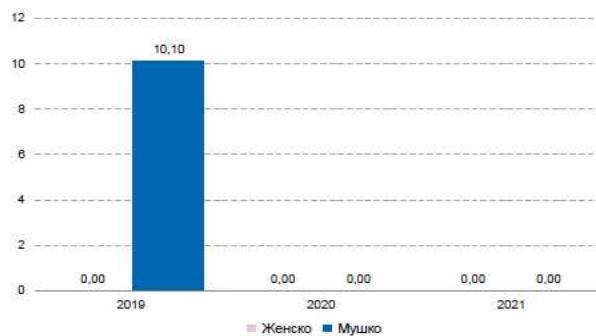
Извор: Витална статистика, РЗС

Стопа смртности услед самоубиства, 2019–2021.
(на 100,000 становника)

Циљеви одрживог развоја - индикатор 3.4.2
Извор: Витална статистика, РЗС

Стопа неонаталне смртности према полу, 2019–2021.
(Умрли на 1000 живорођених)

Циљеви одрживог развоја - индикатор 3.2.2
Извор: Витална статистика, РЗС

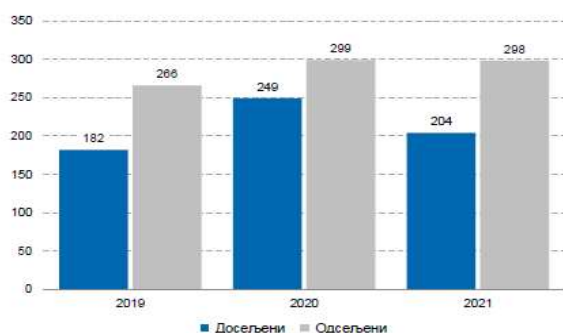
Стопе смртности, 2019–2021.
деца млађа од годину дана (одојчад) и млађа од 7 дана

	одојчад	< 7 дана
2019	11,7	11,6
2020	0,0	0,0
2021	0,0	7,8

Извор: Витална статистика, РЗС

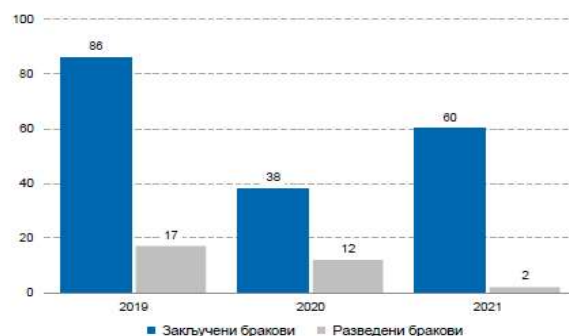
ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Досељено и одсељено становништво, 2019–2021.

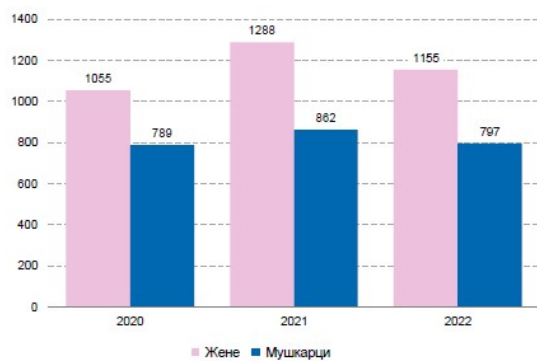
Извор: Унутрашње миграције, РЗС

Закључени и разведени бракови, 2019–2021.

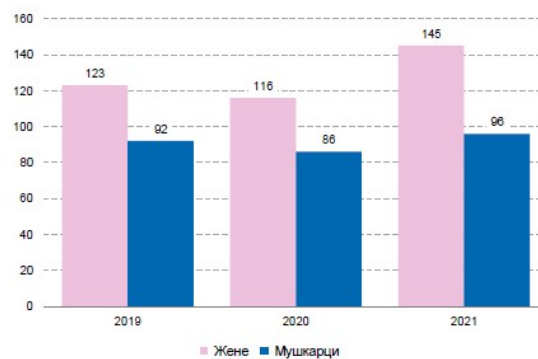
Извор: Вигална статистика, РЗС

Регистровани незапослени према полу, 2020–2022.*

* стање на дан 31.12.
Извор: Национална служба за запошљавање

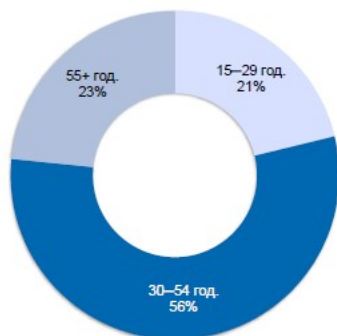
Регистровани незапослени на 1000 становника, према полу 2019–2021.*

* стање на дан 31.12.
Извор: Национална служба за запошљавање

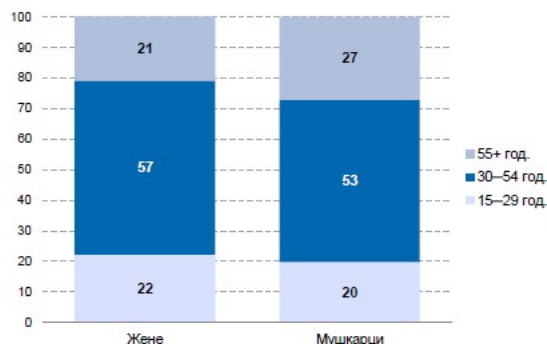
ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2022.

Извор: Национална служба за запошљавање

Учешће незапослених према старосним групама и полу у укупном броју незапослених, 2022. (%)

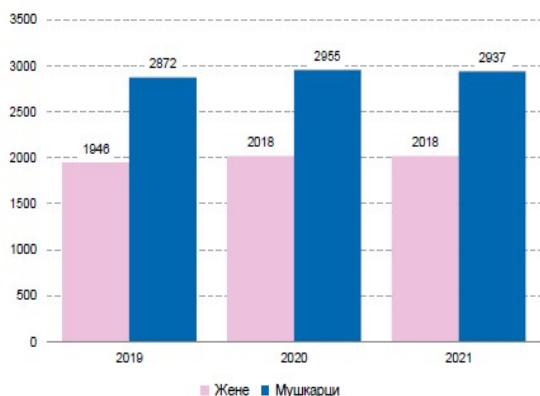

Извор: Национална служба за запошљавање

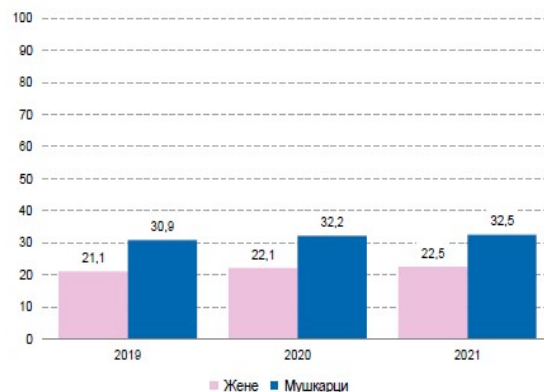
Оцене сиромаштва методом мапирања сиромаштва, 2013.

Стопа ризика од сиромаштва (%)	46,7
Стопа ризика од сиромаштва - ранг општина	145
Ћини коефицијент (интервал од 0 до 100)	36,8
Релативни јаз ризика од сиромаштва (%)	18,2

Регистровани запослени према општини пребивалишта, 2019–2021.*

Регистровани запослени према општини пребивалишта у односу на број становника, 2019–2021. (%)

Наведене чињенице указују на проблеме досадашњег демографског развоја што оптерећује укупан развој општине и може у будућности представљати значајан ограничавајући фактор даљег развоја. Да би општина Сурдулица побољшала демографску слику неопходно је да се одмах приступи заустављању унутрашњих и спољашњих миграција становништва, стварању услова за заустављање пражњења рубних делова општине (планинског и пограничног подручја), очувању демографског потенцијала и повећање броја сталних становника на атрактивним туристичким локалитетима и оживљавању природног прираштаја и регенерацији становништва - стварање услова за повратак одсељених кроз одговарајуће активности и пројекте.

6. ПРИВРЕДА

На територији општине Сурдулица према подацима Агенције за привредне регистре 2021.год. укупно има активних привредних друштва 108, активни предузетници 786 и подстицаји регионалног развоја 42145 у 2021.године у РСД.

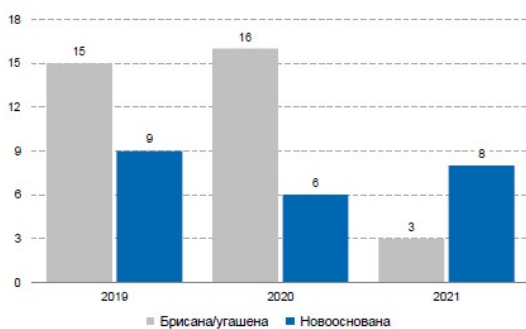
Брисана односно угашена и новооснована привредна друштва у периоду од 2019-2021 као и брисана односно угашена и новоосновани предузетници у периоду од 2019-2021 се кретало:

Активна привредна друштва и предузетници

Активна привредна друштва	108	(2021)
Активни предузетници	786	(2021)
Подстицаји регионалног развоја (у хиљадама РСД)	42145	(2021)

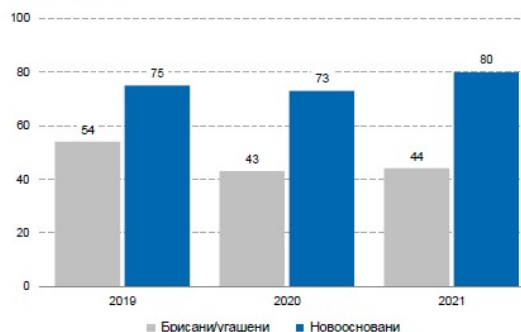
Извор: Агенција за привредне регистре

Брисана/угашена и новооснована привредна друштва, 2019–2021.

Извор: Агенција за привредне регистре

Брисани/угашени и новоосновани предузетници, 2019–2021.

Извор: Агенција за привредне регистре

Од најзначајнијих се могу издвојити следећи привредних субјекти:

1. Еко-Пак погон за производњу папирне и флексибилне амбалажЕ Бело ПољеСурдулица,
2. Кнауф инсулатион фабрика камене вуне производња термоизолационих матерјала Бело Поље Сурдулица,
3. Фабрика воде “Власинка” Топли До Сурдулица,
4. ЈП Електропривреда Србије, огранак ХЕ Ђердап Власинске Хидроелектране Сурдулица,
5. Симпо-Стил фабрика стилског намештаја насеље Бело Поље Сурдулица,

Доминантна предузетничка приватна иницијатива најчешће се огледа у оснивању радњи. Већина су регистроване као самосталне али је забележен раст и броја ортачких радњи, и радњи које су регистроване као додатна активност. Секторски гледано ове радње су окренуте трговини и угоститељству.

7. ПОЉОПРИВРЕДА

Општина Сурдулица је претежно брдско-планинска. По геоморфолошким карактеристикама јасно се издвајају три целине: два планинска масива и равница, у долини реке Врле, између њих - Масуричко поље. Масуричко поље представља највреднији пољопривредни ресурс у општини Сурдулица.

На предметном подручју највећи проценат пољопривредних површина (преко 60%) су ливаде и пашњаци, па је сходно томе овај крај погодан за развој планинског сточарства и планинске пољопривреде. Субпланинска клима погодује гајењу стоке (овце, козе, коњи,...) и јарих житарица и кромпира. Пољопривредне површине се налазе на обронцима Чемерника и Стрежева, али су захваћене ерозијом, слабог квалитета, великих нагиба и на великим надморским висинама. Чак су и пашњаци и ливаде слабог квалитета и угрожени ерозијом. Најзаступљеније културе сетвене структуре су жита: овас и раж, а мање пшеница, кукуруз и јечам. Сточарство је основна грана пољопривреде и истовремено и најпрофитабилнија грана у овом крају.

На територији Сурдулица постоји могућност за развој пољопривреде и производњу биолошки вредне хране. Укупна пољопривредна површина износи 33.343,65 ха, од чега је обрадиво пољопривредно земљиште 20.532,33ха, пашњаци и ливаде чине укупно 23.591,84 ха или 70.75% што упућује на сточарство, међутим тренутно се у општини пољопривредом, шумарством и рибарством бави свега 10,3% становника. Власничка структура је изразито повољна јер се у приватном поседу налази 98,34% ораница, 99,47% воћњака, 94,29% ливада и 26,64% пашњака.

Пољопривредне површине су дисперзно организоване на целом подручју града осим у ужој и широј централној зони. Експлоатација пољопривредног земљишта је изузетно мала, обзиром на просторну заступљеност, и усмерена је на задовољење личних потреба.

Површине под ораницама и баштама су најзаступљеније. Парцеле су малих и средњих величина, приступ са локалних и главних путева је омогућен а опремљеност инфраструктуром је недовољна. Воћњаци који се користе за задовољење личних потреба развијени су на малим површинама у оквиру башта, дисперзно на територији Сурдулице. Воћњаци који се користе за задовољење личних потреба развијени су на малим површинама у оквиру башта, дисперзно на територији Сурдулице.

Данас се 90,0% укупних пољопривредних површина налази у индивидуалном сектору. Остали облици коришћења обухватају државни сектор пољопривредна школа., и тзв. неорганизовану земљишну својину.

Услед друштвено политичких промена у последњих петнаест година, стање у пољопривреди се константно погоршава о чему говори: сукцесивно смањивање површина под обрадивим земљиштем, углавном услед ширења дивље градње, преовлађивање негативних трендова у сточарству, нарочито говедарству, приметна запуштеност знатног дела њива, воћњака, винограда и сеоских дворишта као и окретање млађих чланова пољопривредних домаћинстава од обрађивања земље и обављања других послова на газдинству.

Према подацима Републичког завода за статистику 2013год. број домаћинстава са пољопривредним газдинством у Сурдулици износи 2261. Сурдулица има релативно добре услове за развој сточарске производње због велике заступљености пашњака и ливада. Шумско земљиште налази се у северном делу града и заузима простор од око 10,5 ха.

8. ИНФРАСТРУКТУРА

8.1. Путна мрежа

Подаци о инфраструктурним системима су полазни подаци код процене стања и квалитета животне средине, инфраструктурној опремљености и комуналној уређености, доступности подручја, водоснабдевању, управљању отпадним водама и отпадом.

Општина Сурдулица се налази у оквиру мреже путева који су у путној мрежи Србији ранжирани као примарни, државни пут, путна мрежа са стратешким значајем, јер га пресецају путеви трансевропског карактера, који омогућавају везу западноевропског и алпског подручја са југоистоком Европе: Грчком и Бугарском. Подручје Просторног плана тангирају Државни пут IА реда број 1 и Државни пут II А реда број 258. Државни пут IА реда број 1 (државна граница са Мађарском –Нови Сад – Београд – Ниш – Врање – државна граница са Републиком Македонијом –гранични прелаз Прешево) има веома значајну функцију у Републици Србији као и у мрежи E путева средње и југоисточне Европе. Путни правац E75, подручје општине: са остатком Србије, као и са западном Европом и Грчком. Државним путем II А реда број 258 (веза са Државним путем IА реда број 1 –Владичин Хан – Врање – Бујановац – државна граница са Републиком Македонијом општина остварује добру повезаност са регионалним центрима који га окружују.

Примарна путна мрежа омогућава веома добру повезаност општине Сурдулица са општинским и регионалним центрима, за разлику од повезаности сеоских насеља, постојећих и потенцијалних туристичких подручја унутар границе плана. Важна карактеристика путне мреже посматраног подручја је да је настајала као последица конфигурације терена. Подручје Просторног плана пресецају делови државних путева I и II реда: Државни пут II А реда број 231, Државни пут II Б реда број 439, Државни пут IB реда број 40. Државни пут II Б реда број 440, Државни пут II Б реда број 441. На територији општине недовољно је развијена мрежа општинских путева. Мали проценат општинских путева је са савременим коловозним застором, малом ширином попречног профила, док елементи подужног профила на појединим деоницама делимично задовољавају законом прописане параметре. Најлошије стање је на општинским путевима који воде до насеља на већим надморским висинама. Хоризонтална и вертикална сигнализација на општинским путевима углавном не постоји. Према подацима надлежних општинских служби за већину општинских путева истакнута је потреба за изградњу или реконструкцију. Поред техничко експлоатационих и геометријских карактеристика, на услове одвијања саобраћаја одлучујући утицај има и одржавање постојећих путних праваца тј. дотрајалост и оштећења на путевима која могу битно да утичу на смањење пропусне моћи, безбедност саобраћаја и нивоа услуга. На подручју општине евидентиран је велики број некатегорисаних путева. Подручје општине везу са железничком саобраћајном мрежом остварује преко постојеће магистралне једноколосечне електрифициране железничке пруге Београд – Младеновац –Лапово – Ниш – Прешево – државна граница која пролази кроз Владичин Хан. На подручју општине није развијен ваздушни саобраћај. Најближи аеродром је Константин Велики у Нишу.

Такође подручје општине пресецају следећи делови саобраћајне мреже Србије:

- Државни пут I Б реда бр.40. (В.Хан-Сурдулица- државна граница са Бугарском (гранични прелаз Стрезимировци). ,
- Државни пут II А реда бр.231. (Свође-Црна Трава-Власина Округлица -Босилеград- државна граница са Бугарском (гранични прелаз Рибарци) ,

- Државни пут II Б реда бр.441. (Сурдулица- Грамађа-Лепеница- Градња- веза са државним путем 227,
- Државни пут II Б реда бр.440. (Житорађе-Дикава-Мачкатица),

Карактеристике путне мреже, од примарне до локалних путева, у посматраном подручју је да је настајала као последица конфигурације терена. Путни правци су смештени у долинама речних токова или су позиционирани гребенским трасама природно погодним за савлађивање терена. Постојећи државни путеви представљају окосницу саобраћајних веза на територије општине као и везу општине са осталим деловима РС. Највећа дефицитарност путне мреже је у погледу локалних путева. У циљу боље саобраћајне повезаности општина са гравитационим подручјем неопходно је побољшање унутрашње мреже путева, неопходно је подстицање развоја планинских, приграничних и периферних сеоских насеља.

Јавни превоз путника обавља се као домаћи и међународни превоз.

Јавни градски саобраћај на подручју, одвија се као:

- домаћи јавни превоз путника (у даљем тексту: домаћи превоз) обавља се као линијски превоз, ванлинијски превоз, посебан линијски превоз и такси превоз.

На подручју домаћи линијски превоз обавља се као:

- градски и приградски превоз-превоз унутар насељених места или између насељених места која се налазе на територији јединице локалне самоуправе,

Градски и приградски превоз општина Сурдулица поверава регистрованим предузетницима. Градски и приградски превоз, као основни вид транспорта путника на целокупној територији општине, користи постојећу мрежу саобраћајница, као основну инфраструктуру за трасе линија.

Регистрована возила на територији општине према подацима РС Сурдулица је 9500 моторних возила (путничка, теретна, прикључна, мопеде, мотоцикле).

Као гориво се користи бензин, дизел, тнГ.

Што се тиче локалног саобраћаја, највиши ранг имају ортогоналне улице у централном делу Сурдулице и радијална мрежа улица у западном и јужном делу града. Средњи ранг имају сабирне улице, а нижи ранг приступне улице.

Анализом постојећег стања саобраћајне мреже може се пратити степен реализације улица различитог ранга. Укупна дужина саобраћајница на подручју плана је 38,09км.

У највећем степену су реализоване саобраћајнице највишег ранга. И поред тога, приметно је на значајном делу тих саобраћајница да је коловоз у лошем стању, а тротоари нису у потпуности завршени, док је саобраћајна сигнализација недовољна.

Затим, у великој мери су реализоване саобраћајнице нижег ранга - приступне улице које су заступљене у највећој дужини. За овај ранг је приметно да саобраћајна сигнализација потпуно недостаје.

У најмањој мери су реализоване саобраћајнице средњег ранга - поједине сабирне улице и поједине градске саобраћајнице другог реда, док је исти ранг у највећој мери делимично реализован, те је неопходно том рангу саобраћајница убудуће дати приоритет за завршетак реализације како би се потпуно ставио у функцију саобраћаја.

ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ САОБРАЋАЈНЕ МРЕЖЕ					
Р. бр.	Улице и локални путеви регулационе ширине	Укупна дужина км (%)	Реализовано км (%)	Делимично реализован км (%)	Није реализовано км (%)
1	веће од 10м	11,93 (100%)	7,63 (64%)	3,08 (26%)	1,22 (10%)
2	8 - 10м	10,37 (100%)	3,46 (33%)	5,78 (56%)	1,12 (11%)
3	4 - 7,5м	15,79 (100%)	9,00 (57%)	2,74 (17%)	4,05 (26%)
4	Свеукупно	38,09 (100%)	20,09 (53%)	11,60 (30%)	6,39 (17%)

8.2. Водоснабдевање

Општина Сурдулица нема у потпуности решено питање водоснабдевања и канализације. На подручју општине постоје два постројења за прераду питке воде (Калифер и Власина) . Фабрика за прераду питке воде на Калиферу користи воду из Масуричке реке и након прераде и дистрибуира становништву града , приградских насеља и равничарских села (Масурица,

Биновце, Калабовце, Алакинце и Сувојница). Село Јелашница нема решено питање водоснабдевања иако лежи на две реке. Водоснабдевање становништва у планинским насељима општине делимично је решено само на Власини где мањи део домаћинстава и туристичких објеката користи воду из Фабрике воде Власина која није у целости завршена) а већи део користи воду за пиће из сеоских и индивидуалних водовода. Удео водовода са задовољавајућим квалитетом воде износи 75 % Водоснабдевање има три проблема која треба решити: нередовно снабдевање, квалитет и губици.

За водоснабдевање насеља и привреде на територији општине Сурдулица користе се претежно воде са два извора:

- водозахват Масуричке реке
- водозахват са хидросистема Власина, локације брдо Калифер (између Врла 2 и Врла 3) као допуна система у летњем периоду

Сеоска подручја се водоснабдевају претежно каптирањем локалних извора или групе извора, као и захватањем воде из индивидуалних водозахвата - бунара. У летњем периоду снабдевање у појединим деловима система је угрожено и могућа су ограничења у водоснабдевању. Вода за пиће која је доступна корисницима јавног водовода у општини Сурдулица је, према налазима Завода за јавно здравље Републике Србије, била исправна у протеклих неколико година – 2022, 2021, 2020, итд. 98,4 % свих домаћинстава у општини Сурдулица била су прикључена на јавни водовод у 2020. години. Републички просек је у 2020. години износио 79,94% док је просек за Пчињску област био 67,74 % . Како би се обезбедило поузданије и свеобухватније снабдевање здравствено исправном водом за пиће општина Сурдулица је препознала неопходност спровођења скупа активности које укључују и следеће:

- Формирање јединствене информационо-регулационе структуре за водоснабдевање територије општине Сурдулица у циљу формирања интегралног система, у организационом и технолошком смислу, максималног искоришћења постојећих изворишта, са посебним ослонцем на велика изворишта, која је могуће заштитити од загађења;
- Приликом побољшавања система водоснабдевање, посебну пажњу посветити изворима са добрим хидрогеолошким карактеристикама: Бела Вода, Партизанска Чесма, извор на Чемернику, Извор на Цанином Риду, и Панхиним Гробу, извори код мотела Промаја, извор Бистри Вир и три извора изнад Дојчинове Махале; Проверити могућност коришћења гравитационих система по главним сливовима на подручју и изградњу адекватних резервоара за водоснабдевање.
- Размотрити могућност адаптације и реконструкције постојећих водозавата са посебним тежиштем на заштити и унапређењу квалитета воде на територији општине;
- Изградњу нових и реконструкцију постојећих црпних станица и хидрофорских постројења.
- Реконструкцију постојеће (азбестне и мањег пречника), мреже и њене замене са мрежом адекватног пречника и са одговарајућим материјалима.
- Проширење мреже тако да се у обухвату нађу сви корисници са територије општине.
- Урадити одговарајућу документацију за коришћење воде за технолошке потребе са захватањем из водотокова и обавезном рецикулацијом Један од највећих инфраструктурних проблема на територији општине Сурдулица је недостатак адекватног система за одвођење отпадних вода. Само насеље Сурдулица има највећим делом изведену канализациону мрежу са постројењем за пречишћавање отпадних вода и реком Врла као крајњим реципијентом. Индустриска зона нема посебно постројење за пречишћавање индустријских отпадних вода, па се техничка вода одводи делом површински кроз насеље, а реципијент је река Врла. Постројење за пречишћавање отпадних вода, фабрике воде “Власинска Роса” је у функцији, и врши се редовна контрола квалитета отпадних вода. На Власинском језеру је започета градња канализационог система (Власина Рид, Власина Стојковићева, Власина Округлица), који није у функцији, а главни колектор је делимично оштећен. Отпадне воде се неконтролисано одводе испод бране у слив реке Власина. У сеоским насељима се користе септичке јаме, углавном непрописно изведене, па се често излива. Атмосферска вода такође није контролисана а највећи проблем представља процеђивање са комуналне депоније и жаловине рудника “Благодат- Крива Феја”. Постројење за пречишћавање отпадних вода, капацитета 15000 ES, лоцирано је ван града у селу Алакинцу, а планирано је за пречишћавање градске комуналне воде, санитарне и индустријске воде. Постројење је изграђено са механичко-биолошким поступком пречишћавања. 98,4% свих домаћинстава у Општини Сурдулица била су прикључена на канализацију у 2020. години. Републички просек је у 2020. години износио 79,94% док је просек за Пчињску област био 98,4% . На квалитет површинских вода на планском подручју општине Сурдулица највећи негативан утицај имају неконтролисано испуштање отпадних и фекалних вода без претходног пречишћавања у водотокове или несанитарне септичке јаме, дивље депоније на подручју и нелегално ископавање песка и шљунка са речног дна. Главни узрок загађивања вода је упуштање непречишћених отпадних вода из канализације и индустрије (фабрике у насељу Бело Поље) у реципијент. Као највећи проблем се истичу комуналне отпадне воде и воде које настају процеђивањем са комуналне депоније и жаловине рудника „Благодат“-Крива Феја. Индустриска зона нема посебно

постројење за пречишћавање индустријских отпадних вода, па се техничка вода одводи делом површински кроз насеље, а реципијент је река Врла. Отпадне воде из домаћинства оптерећене су разним органским материјама и детерџентима. На дивљим депонијама неретко заврше медицински отпад и отпад из клиника. Реку Врла посебно угрожава неконтролисано ископавање песка и шљунка, због чега је корито у неким деловима продубљено и за десетак метара .

8.3 Канализација

Канализациона мрежа обухвата градско подручје а отпадне воде се пречишћавају у УПОВ Алакинце . Постројење је изграђено 1980.г. а делимично реконструисано 1997.г. На Власинском језеру је започета градња канализационог система (Власина Рид, Власина Стојковићева, Власина Округлица), који није у функцији, а главни колектор је делимично оштећен. Отпадне воде се неконтролисано одводе испод бране у слив реке Власине. У сеоским насељима се користе септичке јаме, углавном непрописно изведене, што значи често изливање. Једини , редовно контролисан систем за пречишћавање отпадних вода са биолошким таложником има Фабрика за производњу воде Власинска роса у селу Топли До.

Индустријска зона нема посебно постројење за пречишћавање индустријских отпадних вода, па се техничка вода одводи делом површински кроз насеље а реципијент је река Врла.

9.УПРАВЉАЊЕ ЧВРСТИМ ОТПАДОМ

Један од ризика угрожавања животне средине представља неадекватно одлагање и незадовољавајући третман комуналног и индустријског отпада.Посебан проблем у одлагању комуналног отпада представља недовољан број адекватних судова за смеће у граду, као и непостојање контејнера и организованог сакупљања смећа у приградским насељима и селима што проузрокује неадекватно одлагање комуналног отпада и стварање нехигијенских дивљих депонија, близу водотокова и саобраћајница, који представљају тачкасте изворе загађења животне средине. До сада је у граду санирано око 95% активних депонија, у већој мери је очишћен простор Власине, постављени су контејнери али неадекватан број, очишћене су и поједине површине у приградским насељима.

Корито реке Врле у граду је у потпуности очишћено, као и неуређено корито Масуричке реке у селу Масурица. У поменутом селу Масурица постављени су типски судови за смеће где је почело организовано сакупљање смећа.

Градска депонија која се налази на КО Загужање место звано „Бубавица“, годишње се на ову депонију просечно одложи 10.200 m³ отпада. Комуналне одпадке које се одвозе на депонију су: отпаци из домаћинства, из мањих комерцијалних или индустријских предузећа, пијачни и баштенски и неки грађевински отпаци, отпаци од рушења, улични отпаци од чишћења, отпаци од путева. Нерешено је питање са медицинским и индустријским отпадом. Градска депонија је санирана (изграђени су противпожарни путеви и прилази, постављени резервоари са водом за гашење пожара, очишћен простор и ограђен део депоније, извршена је рекултивација дела депоније). Ова депонија спада по категоризацији у К3 групу (званична депонија – сметлиште које се може користити у периоду до 5 година под условом да се претходно изврши санација са минималним мерама заштите), у току је поступак санације.

Урађен је главни пројекат санације, рекултивације и даље експлоатације до коначног затварања постојећег сметлишта Бубавица за град Сурдулица од стране пројектног бироа за израду ове врсте пројекта „Драго пројект“ а вредност израде пројекта је 1.200.000,00 динара, где са 80% учествује надлежно Министарство а са 20% општина Сурдулица.

Према Националној стратегији управљања отпадом, планирана је регионална депонија за општину Врање, Владичин Хан, Сурдулица, Босилеград, Трговиште, Бујановац и Прешево (укупно око 228.000 становника са процењеном дневном количином отпада од око 146 t), где је урађен Регионални план управљања отпадом за Пчињски округ 2013-2023г.

10. ЗЕМЉИШТЕ

У овој општини пољопривредни земљишни простор највећим делом се налази на обронцима планина Чемерник и Стрежева, слабог је квалитета. Бољи квалитет има само земљиште у Масуричком пољу. Изразито високо учешће ливада и пашњака одређено је природним условима подручја. Они су слабог квалитета.

Простор општине Сурдулица одликује се различитим начинима коришћења земљишта од којих доминирају пољопривреда око 53,87%, пашњаци и ливаде чине укупно 70,75%. Док остало и грађевинско земљиште заузимају око 7% - индустрија и друге делатности секундарног сектора, становање, саобраћај, туризам и терцијарне делатности. Међутим у општини се пољопривредом, шумарством и рибарством бави свега 10,3% становништва,

Конфликти у простору су бројни, а пропусти у употреби земљишта све израженији, са озбиљним последицама по ефикасност, опремљеност, животну средину и квалитет живота.

- изразита је конверзија пољопривредног у непољопривредно земљиште; процес је неусмерен, неплански и стихијски;
- ширење насеља на земљиштима добрих бонитетних класа – нерационално
- коришћење пољопривредног земљишта;
- северозападни и североисточни део општине су развојно запостављени, без већих перспектива, лоше саобраћајно повезани, одсечени од матице, са неадекватном инфраструктурном опремљеношћу, што отвара питање могућности њиховог развоја и унапређења квалитета живота у наредном периоду. Могућности леже једино у модернизацији и организацији деловима који су под насељима, инфраструктуром, индустријом и сл. Ово се земљиште интензивно користи. Ширењем, услед неконтролисаног и екстензивног раста насеља, најчешће се заузимају најплоднија земљишта, што је нарочито изражено у делу подручја општине око насеља Сурдулице и уздуж главних комуникацијских праваца. Пољопривредне површине су заступљене у свим катастарским општинама али са различитим степеном заступљености и интензитетом и структуром коришћења, зависно од природних и створених услова. Ливаде и пашњаци су заступљени такође у већини катастарских општина. Заступљеност воћњака и повртњака је недовољна.

Шумско земљиште обухвата већу површину укупне територије.

Велики значај на подручју општине Сурдулица имају шуме и шумско земљиште.

Функције шума могу се сврстати на:

- шуме са заштитним функцијама,
- шуме за рекреацију и паркове,

- шуме за остваривање привредних функција,

Шумске површине у оваквим случајевима налазе се у ослабљеном стању стабилности са јаче или слабије израженим процесом деградације што доводи до још лабилнијих појава током процеса ерозије. Као основне мере стабилизације потребно је применити мере заштите, рекултивације и ревитализације свих шумских површина које се налазе на пределима заштитног карактера.

Да би се могло користити и заштитити шумски фонд потребно је унапредити постојећи фонд као и извршити селективно пошумљавање.

Унапређење постојећег стања шума предвиђено је: превођењем изданаčkih шума у високе, мелиорацијом деградираних шума лошијег квалитета, реконструкцијом некавалитетних деградираних високих шума у квалитетније и интензивном негом и заштитом постојећих шума у свим фазама развоја. Планираним селективним пошумљавањем повећале би се површине под шумом у складу са глобалном рејонизацијом и категоризацијом простора. На територији општине Сурдулица планирано селективно пошумљавање предвиђено је у две зоне: на крајњем источном делу општине непосредно уз границу са Бугарском, као и у западном делу општине дуж магистралног пута М113 између Владичиног Хана и Сурдулице. Просторно – функционалним рејонирањем ловних подручја цела територија општине Сурдулица припада рејону ловне дивљачи у којој доминирају: срна, зец и дивља свиња. У наредном периоду предвиђа се повећање бројности ловне дивљачи нарочито на брдским стаништима.

Што се тиче мерења контроле квалитета и плодности земљишта, пре свега пољопривредних површина нису вршена те нема података о квалитету и плодности земљишта и степену загађења.

Загађење може настати услед пораста броја становника и повећања површине градског грађевинског земљишта.

Узроци деградације и загађења земљишта су непоштовање услова изградње, степен изграђености, расута изградња, заузеће зелених површина, тако да долази до губитка пољопривредног земљишта као необновљивог ресурса, губитак станишта, угрожавање екосистема и трајне и дугорочне деградације земљишта.

Загађење земљишта настаје због нерационалне употребе различитих препарата у пољопривреди, као и загађивање од воде и депонија. Такође приликом прскање обрадивих површина различитим препаратима долази до загађења земљишта.

Проблем који се јавља са прекомерном употребом ових препарата је у њиховој постојаности у природним условима и садржају фенола и тешких метала, што оптерећује земљиште. Загађење може изазвати и подземне воде, јер подизање нивоа подземних вода долази до заслањивања тла, што се негативно одражава на квалитет земљишта.

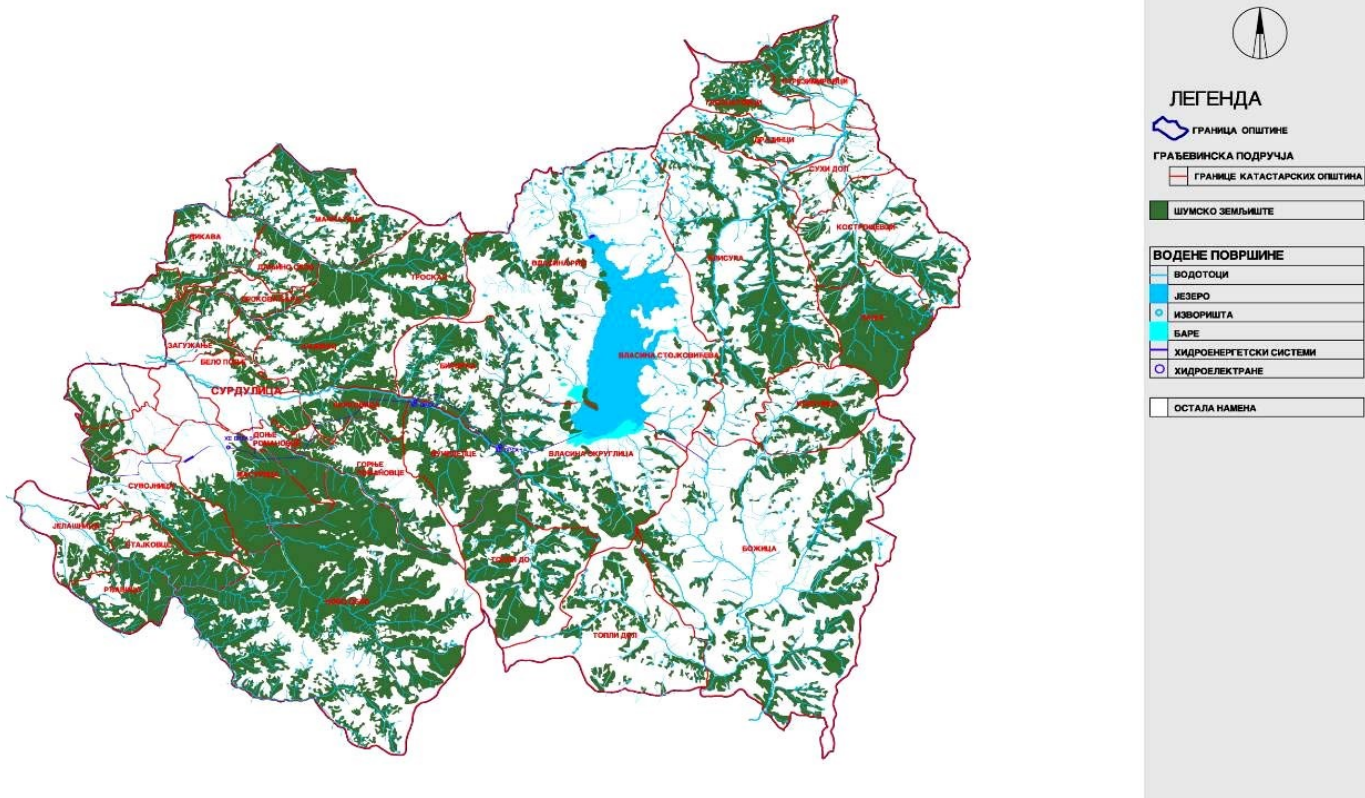
Атмосферске воде из већина индустријских комплекса, површински се разливају по околном земљишту. Такође и привремено одлагање отпада на слободним површинама у кругу фабрике долази до директно угрожавања животне средине, а пре свега земљиште.

Да би се заштитило земљиште као необновљивог природног ресурса мора се применити следеће мере ограничења, забране и заштите од ненаменског коришћења, загађивања и деградације.

1. Уређивање простора, изабрати врсту за озелењивање и пејзажног уређења и одабрати најприхватљивију културу за узгој.
2. Забранити депоновање свих врста отпада на површинама које за ту намену нису стриктно опредељена.

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

3. Забранили изливање свих врста отпадних вода на земљиште.
4. Израдити програм за праћење стања и квалитета пољопривредног земљишта.
5. Увести контролу над употребом хемијских препарата на пољопривредним површинама.
6. Заштита земљишта од ерозионих процеса забраном чисте сече, неконтролисаних прореди на свим површинама.
7. Обавезно пошумљавање терена.
8. Обавезна процена утицаја на животну средину за пројекте (објекте и делатности) потенцијалне изворе загађивања и угрожавања квалитета земљишта, обавезан је план мера за заштиту земљишта од загађивања, примена мера спречавања и отклањања могућих извора загађивања и деградације, као и мере мониторинга стања и квалитета земљишта.
9. Дозвољена је изградња на грађевинском земљишту у границама грађевинског реона, сагласно прописаним правилима грађења и уређења;

11. ЗНАЧАЈ И КВАЛИТЕТ ВОДА

Вода представља један од најважнијих ресурса на овом подручју која је од стратешког значаја за развој тако да њеној заштити и проблему загађивања се мора посветити посебна пажња.

Подаци о води за пиће, површинским, подземним, термоминералним, отпадним водама у претходном периоду нису редовно праћене, што представља недостатак у поступку процене стања. Процена стања је извршена на основу појединачних података и обиласком терена.

Према Просторном Плану Републике Србије већи део територије општине Сурдулица припада зони са извориштима површинских вода, са постојећом акумулацијом на Власинском језеру која снабдева две општине – Владичин Хан и Сурдулицу. За снабдевање насеља водом, максимално ће бити коришћена локална изворишта површинских вода, а недостатак количине биће обезбеђено из великих регионалних система, са ослањањем на изворишта која су Законом заштићена од загађења.

Хидрографска мрежа је разбијена на повремене и сталне токове. Углавном се ради о планинским речицама и потоцима где је изворишни део веома тешко одредити зато што је он разбијен на већи број малих извора. Од преко 200 извора а као најзначајније се издвајају Вуков вир (0,5 l/s) у Јанчиној махали; извор у Величовима (1,5 l/s); извор Бела вода на Чемернику (2.0 l/s); Игњатова чесма на Цвејином сењаку (1,5 l/s) и др. (око 60 су у непосредном сливу Власинског језера), каптирано је више од половине за водоснабдевање или за јавне чесме. Притока језера са западне стране су Шаовица, Браташница, Јанчин и Стевановски поток, Манојловића и Цветкова река. Браташница је највећа и извире испод Куле на Чемернику, Цветкова река извире испод Цвејиног чукара, а Манојловића река испод Чавдареве махале. Са источне стране у језеро се уливају Бабина, Мурина река и Појиште. Мурина река доводи воду са свих извора на Буковој Глави. Притоке језера са јужне стране су Симеонова река и Јарчев поток, а са југоисточне Боћичка и Милованска река. Испод Букове главе, од многобројних извора, формира се Дејанова река која се улива у Божичку реку и припада сливу Струме.

Са северне стране Букове Главе извиру Клисурска и Смудијина река које се спуштају у Знепоље и образују Јерму.

Општина Сурдулица припада највећим делом Црноморском сливу, а само Божичка река припада Егејском сливу. Према припадности регионалним сливовима Власина и Врла припадају Јужној Морави, а део водотока на Власини Јерми, односно Нишави.

На подручју Власина важни водотоци су Божичка река са својим изворишним саставницама Дејановом, Колуничком и Пустом реком, Лисинска река као десна притока Божице и Вучја река као изворишни крак Јерме. Максимални протицаји су у периоду април-јун, када се често на завршетак топљења снега наставља почетак падавинског максимума. Летњи и зимски минимум протицаја везаним за кишну јесењу сезону. Обзиром на изражену разуђеност рељефа, сливање воде је веома брзо, нарочито где су делови подручја сасвим оголићени или обрасли травном вегетацијом. Зато неки водотоци (Лисинска река, Топли До и Пуста река) имају израженији бујични карактера.

Територија општине Сурдулица одликује се **Текућим водама**.

Подручје општине се налази на ушћу Романовске реке у реку Врлу. Режим вода река Врле и Романовске карактерише највиши водостај у марту, фебруару, априлу и новембру (услед отапања снежног покривача у пролеће односно обилних падавина у новембру) а најнижи у септембру и августу (као последица високе температуре ваздуха, великог испаравања и мање количине падавина). Када је у питању њихов термички режим, обе реке се одликују вишим температурама воде од температуре ваздуха у зимским а нижим у летњим месецима. Речна корита и њихово окружење карактерише каменито-шљунковито тло, оцедно, без подземних вода.

Врла извире испод Виљег кола у травном појасу. У почетном делу тока, кроз шумски појас, то је мала речица, а од села Топлог Дола, по примању четири притоке приближне величине, постаје осетно већа. Тече правцем југ-север кроз долину са странама под шумом, ливадама и пашњацима а раније је било и њива. Изградњом хидроелектрана, њена вода је захваћена и на даље у кориту, ширине 10 -12 m, има мало воде па личи на суводолину. Долина Врле је све до Сурдулице клисураста са уском долинском равни (10- 30 m), која се често губи, и стрим странама. У кориту има много разног речног материјала па и камених блокова. На делу тока кроз Сурдулицу корито реке је регулисано, али је са мало воде па је угрожен хидролошки (биолошки) минимум. Низводно, примањем Масуричке реке, Врла се осетно увећава и у свом току кроз поље, померањем корита по долинској равни, нападајући час леву час десну обалу, добија одлике равничарске реке. Тако тече све до Владичиног Хана где се, регулисаним коритом, улива у Јужну Мораву.

Романовска река извире испод Великог Стрешера и пробија се кроз уску и шумовиту долину. Узводно од села Доњег Романовца, већи део реке је захваћен и одведен у канал "Врла ПВрла III", а остали део наставља ток коритом, које је у Сурдулици регулисано, и улива се у Врлу у самом граду. Обе реке су узводно захваћене у хидросистем Власинских ХЕ (Романовска 3.5 km узводно од ушћа, Врла 10 km узводно од ушћа Романовске), те само мањи део протиче кроз Сурдулицу (пуни протицај бележи се у периоду од само месец дана годишње, септембар/октобар, у време ремонта хидроелектране). Средњи годишњи пуни протицај на ушћу Романовске реке је $Q_{sr}=0.251 \text{ m}^3/\text{sec.}$, док је захваћен $Q_{sr}=0.193 \text{ m}^3/\text{sec.}$ Средњи годишњи пуни протицај Врле на ушћу Романовске реке је $Q_{sr}=1.246 \text{ m}^3/\text{sec.}$, док је захваћен $Q_{sr}=1.036 \text{ m}^3/\text{sec.}$ Средњи годишњи пуни протицај реке Врла на истеку из обухвата је $Q_{sr}=1.567 \text{ m}^3/\text{sec.}$ Реке Врла и Романовска су највећим делом регулисане кроз грађевински рејон Сурдулице у периоду од 1977.године (како би се насеље обезбедило од дивљања река а њихове обале постале доступне становништву и део урбане матрице). Режим подземних вода се испољава у издизању и спуштању нивоа издани током месеци, године или више година.

То настаје под утицајем климатских елемената, пре свега падавина, температуре ваздуха и тла и речних вода. Највиши нивои подземних вода су у пролећним месецима - марту, априлу и мају, као последица отапања снежног покривача а у равницама и виших водостаја река. Нивои подземних вода почињу да опадају у јуну, што се наставља током лета и најнижи су после летњих суша у јесењим месецима (октобар, септембар).

Вода као најзначајнији потенцијал овог подручја и која спада у категорију прве класе може се погоршати и доћи до загађивања вода ако становништво овог подручја не посвети посебну пажњу, у току третмана водних ресурса и свакодневним активностима човека овом значајном потенцијалу општине Сурдулица.

11.1. Хидропотенцијал

На територији општине Сурдулица хидроенергетски потенцијал је веома велики и он се базира на потенцијалима коришћења Власинског језера. Воде територије ХЕ система „Власина“ имају употребну вредност која, рационалним коришћењем, може значајно да се увећа, па стога представљају и највећи природни ресурс овог подручја. Користе се у различите сврхе за производњу ел. енергије, наводњавање, водоснабдевање насеља, риболов, спорт и рекреацију, туризам.

Важну агротехничку меру представља одводњавање и наводњавање чијим се спровођењем знатно повећавају приноси земљишта. ХЕ систем „Власина“ своју пуну примену има само у Масуричком пољу у којем су и пре његове изградње, воде Врле, Масуричке и Биновске реке коришћене за наводњавање. На другим површинама слива језера и његових притока доминирају ливаде и пашњаци док су њиве само местимично приступне, тако да можемо закључити о врло лошој искоришћености потенцијала ХЕ система „Власина“ у домену наводњавања.

Собзиром на чистоћу и квалитет планинских река ти водотоци могу да се користе не само за задовољавање потребе индустрије већ и за водоснабдевање насеља.

За потребе рибарства потребна је незагађена, чиста вода, а то је и одлика водотокова подручја општине Сурдулица и представља велики потенцијал за његов развој.

Планинске реке овог подручја које се одликују лепотом, бистрином и чистоћом представљају добар потенцијал за развој спортскорекреативних активности у њиховом окружењу,

Реке представљају окосницу а често и предуслов развоја насеља кроз која протичу јер не само да побољшавају еколошке услове простора већ подстичу и економски напредак.

11.2. Геотермалне

Природна истицања термалних и термоминералних вода у оквиру подручја општине Сурдулица нису регистрована . Индикације о присуству термалних вода су добијене при изради хидротехничког доводног тунела за ХЕ Врла 3, када је дошло до пробоја термалних вода са температуром од 38 0С. После тога је избушена бушотина БСГ1 на локалитету Машинце, где је приликом геотермалних испитивања констатовано да до дубине од 470м расте температурни градијент и да је температура на тој дубини 66 0С.

12. ВЛАСИНСКО ЈЕЗЕРО

Власинско језеро је акумулационо језеро, издуженог облика и пружа се у меридијанском правцу дужином од 9 km, просечне ширине 1,77 km и максималном ширином на јужном делу 3,5 km. У северном делу језера измерена је највећа дубина и то 25 m, док је просечна дубина 12 m. Водена површина акумулације је 16km². Укупна запремина воде у језеру износи 165 милиона кубних метара, а средњи годишњи доток воде у језеро око 4 m³/s, док се средњи годишњи проток креће од 3,17 (1990) до 5,07 (1980) m³/s. У оквиру друге фазе изградње Власинске акумулације и хидроенергетског система поједини водотоци су пребачени из једног у други слив тако да су природне границе слива промењене. Због тога су у слив језера вештачки уведене површинске воде из сливова река Чемернице, Стрвне, Јерме и Струме. Првобитно је природна површина слива износила 63km², али је додатним хидротехничким захтевима површина слива повећана на 435km².

За подручје Власина које се одликује посебним природним вредностима донет је ПППНВ објављен у Службеном гласнику бр.133/04 и 123/21. Према ПП све воде водотока на подручју ПП припадају I категорији вода а и европски прописи такође сврставају ове воде у I категорију вода, чиме се штити квалитет површинских и подземних вода и омогућава даљи развој туризма и насеља на овом подручју.

На подручју Власине постоје значајни ресурси воде коју је потребно заштитити али и могућност експлоатисати уз претходну сагласност надлежних институција. На основу геолошких и хидрогеолошких истраживања на овом подручју установљено је да постоји 147 извора и врела. Коришћење извора и врела заснива се на квалитет и квантитет вода. Геотермалне воде нису довољно проучене. Званични подаци постоје из периода изградње цевовода између ХЕ Врла 2 и ХЕ Врла 3 о појави геотермалне воде (Q=120 l/s T=4969 0 C) о проблему и начину санације и заштите геотермалних извора.

На подручју Власина утврђују се следећи услови коришћење минералних вода и то:

- на коришћењу локалних минералних извора са ослањањем на изворе који су Законом заштићени и који се овим Планом штите,
- за потребе флаширања воде користе се стари али и новоистражни извори,
- подземне минералне воде на основу истраживања су благо минерализоване и припадају I категорији вода,
- заштита и унапређење квалитета минералних вода спроводи се на основу Правилника о начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите објеката за снабдевање водом за пиће („Сл.гл.РС“,бр.33/78).

На основу ПП који је донет за подручје Власина и у складу са Законом о водама и другим прописима који регулишу заштиту вода и водног земљишта, заштићено подручје у границама плана подељено је у следеће зоне:

- зона слива Стрвна и Јерма
- зона слива Чемерник,
- зона слива Власинско језеро,
- зона слива Божица,
- зона слива Ласина,

Унутар сваке зоне обележене су: зоне непосредне заштите изворишта, ужа зона заштите извотишта, шира зона заштите извотишта, подручје изван шире зоне санитарне заштите. Највећу вредност, ресурс на подручју Власине представљају квалитетна вода, биодиверзитет, еколошке и предеоне целине и релативно очуван пејзаж. На основу овога главни задаци на подручју Власина је:

- заштита вода и водотокова од загађивања и угрожавања водног режима, тј. заштита и уређење водоизворишта и воде уопште,

- спровођење мера за очување и заштита површинских, подземних вода као и акумулација а у циљу развоја водопривреде,
- опремање и пуштање у рад постројења за пречишћавање отпадних вода за туристичку зону Власина,
- примена мере заштите за цело подручје а посебно за површине и локалитете у режиму I и II степена заштите,
- примена УРЕДБЕ о заштити предела изузетних одлика „Власина“ појачана контрола надлежних инспекција.

13. БИОДИВЕРЗИТЕТ

Простор општине Сурдулица карактерише изузетан биодиверзитет и аутохтони биосистеми.. Доминантна биљна врста на овом подручју је буква, њена горња граница распрострањености најчешће је између 1300 и 1400м, на Плани и Чемернику и до 1500м. Примарну вегетацију Власинске висоравни чини заједница букве (*Fagetum moesiacum montanum*) али се срећу и асоцијације: *Populo – Betuletum pendulae*, *Salici pentandre – Betuletum pubescentis*, *Salicetum rosmarinifoliae*, *Sphagno Equisetetum fluviatilis* (едификатори тресетних пловених острва). На Власини и околним планинама има много жбуња (глог, дивља ружа) а уз само језеро има четинара (јела и бор) вештачки засађених по стварању језера и касније. Највише има ливада и пашњака, травнатих врста (класасте и тврдаче).Тресетно земљиште погодује врстама тресетне траве, маховине, зукве, шевара, барског љутића , раставића, крупног маслачка и врбе. Посебну вредност овог простора представља диверзитет лековитог биља (валеријана, мајчина душица, боровница, раставић, кантарион, босиљак, шипак, нана, зова, купина, коприва, чемерика), медоносног биља (дивља детелина и маслачак) и шумски плодови (јагода,купина, малина, шљива, јабука). С обзиром да је Власина еколошки чиста средина, поједини пчелари из нижих предела, у току лета, пресељавају пчелиња друштва у овај крај како би добили власински ливадски мед. Од дивљих животиња овде егзистирају: срна, дивља свиња, зец, текуницеглодари степских предела, затим птице: славуј, сеница, јастреб, врана, чапља, рода, дивља пловка.

Предео изузетних одлика носи карактеристике категорије V (заштићени предео) међународне (IUCN) класификације заштићених подручја. Према Пројектном предлогу Завода за заштиту природе укупна површина предела изузетних одлика износи 133 km² односно 13349 ha.

Подручје Власине представља станиште већег броја природних реткости зато је под најстрожијим режимом заштите (I степен) обухваћено је око 6% (800.83 ха) природног добра, II степен заштите обухвата око 22% (2968,21 ха) и трећи степен заштите обухвата 71.77 % (9850,81 ха). Разноликост флоре и фауне потврђује чињеница да се 21 таксон флоре Србије помиње само за ово, релативно мало подручје. Од њих 8 је ендемично, а један је стеноендемичан. Десет биљних врста са Власине је заштићено или као природне реткости или стављено под контролу сакупљања и коришћења. На основу Реалних спискова фауне (Завод за заштиту природе Београд) утврђено је око 100 врста инсеката, 4 врсте мекушаца , 10 врста водоземаца , 12 врста гмизаваца ,162 врсте птица и око 30 врста сисара. Ова разноврсност фауне, на малој површини, може се упоредити са много већим подручјима као што су национални паркови Тара, Дурмитор и Копаоник. Јединственост Власине су тресетна (Sphagnum) плутајућа острва која су пружила уточиште многобројним биљним и животињским врстама..

14. САДАШЊА ПРАКСА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Отпад из домаћинства (комунални отпад) се уобичајено не сматра опасним отпадом, обзиром да се састоји од материјала којим је пре коначног одлагања руковао појединац. Међутим, ова врста отпада може веома да варира у саставу, а то у великој мери зависи од начина живљења „произвођача“ отпада. Амбалажа чини значајан део комуналног отпада. Следе материјали који су одбачени при припремању хране као што су љуске од воћа и поврћа, остаци од меса, кости и слични материјали се не могу рециклирати.

Комунални отпад

Присутно у комуналном отпаду је и следеће: батерије и други електро материјал, канте и конзерве са остацима боје, уља, хемикалијама за домаћинства, агенсе за стерилизацију, лекове итд. Иако ове компоненте представљају мали удео у комуналном отпаду, оне су нарочито проблематичне зато што имају карактеристике опасног отпада,

хемијски су нестабилне, а поступак њихове рециклаже или регенерације је веома скуп. Ту се даље могу наћи одбачене пелене и марамице за бебе, животињски измет који се брзо деградира и постаје агресиван због дејства мириса. Велики проблем су и гамад, муве и птице које нападају овај отпад.

Разлози који су горе набројани указују на то да је неопходна контрола и посебна пажња у вези са управљањем комуналним отпадом, као и да је неопходно развити методе при руковању отпадом, који су у складу са заштитом човекове околине. Отпад ове врсте се генерише и у канцеларијама, јавним установама, хотелима итд.

14.1. Институционални оквир

Систем садашњег управљања отпадом укључује основне информације о:

- количинама и саставу отпада;
- техничкој опреми (возила и контејнери) која се користи за сакупљање отпада;
- поновном коришћењу и рециклажи отпада;
- условима на постојећим сметлиштима;
- процени утицаја сметлишта на животну средину и људско здравље и
- економским аспектима.

Општинска управа уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности и то:

- планира, уређује и спроводи политику управљања комуналним отпадом;
- обезбеђују финансијска средства за оснивање и рад јавних комуналних предузећа;
- одређује цене комуналних услуга и производа;
- врши инспекцијски надзор и контролу, праћење спровођења прописаних мера поступања са отпадом и рад јавних комуналних предузећа и
- обезбеђују подршку образовању везаном за поступање са отпадом и заштиту животне средине.

14.2. Спровођење прописа

Спровођење прописа у области управљања отпадом, односно примену прописаних мера и поступака у управљању отпадом и заштиту животне средине, обезбеђују:

1. републички органи обављањем послова који се односе на:
 - давање сагласности на анализу утицаја објеката и активности управљања отпадом на животну средину;
 - издавање одобрења и сагласности за изградњу и употребу постројења за спаљивање отпада или третман опасног отпада и
 - праћење и контролу привременог складиштења опасног отпада и/или превоза, односно одобравање увоза, извоза и транзита опасног отпада.
2. локални органи обављањем послова који се односе на:
 - обезбеђење сакупљања, превоза и одлагања комуналног и комерцијалног отпада оснивањем и опремањем комуналних предузећа;
 - доношење урбанистичких планова;

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

- издавање одобрења за изградњу постројења за управљање отпадом и опремање локација и
- праћење и надзор над радом комуналних предузећа и спровођењем мера комуналног реда и заштите животне средине.

3. стручне организације и друге службе обављањем послова који се односе на:

- промовисање смањења отпада и рециклаже,
- истраживање тржишта и вођење података о расположивим и потребним количинама секундарних сировина, као и
- контролу поступања са отпадом који има употребну вредност;
- анализу отпада и одређивање карактера отпада и пружањем стручне помоћи у поступању са опасним отпадом.

Општина Сурдулица је ради остваривања својих права и дужности у области комуналних делатности основала Јавно предузеће „Водовод“ Сурдулица.

Циљ Закона о управљању отпадом године је да се обезбеде и осигурају услови за:

- 1) управљање отпадом на начин којим се не угрожава здравље људи и животна средина;
- 2) превенцију настајања отпада, посебно развојем чистијих технологија и рационалним коришћењем природних богатстава, као и отклањања опасности од његовог штетног дејства на здравље људи и животну средину;
- 3) поновно искоришћење и рециклажу отпада, издвајање секундарних сировина из отпада и коришћење отпада као енергента;
- 4) развој поступака и метода за одлагање отпада;
- 5) санацију неуређених одлагалишта отпада;
- 6) праћење стања постојећих и новоформираних одлагалишта отпада;
- 7) развијање свести о управљању отпадом.

Управљање отпадом врши се на начин којим се обезбеђује најмањи ризик по угрожавање живота и здравља људи и животне средине, контролом и мерама смањења:

- 1) загађења вода, ваздуха и земљишта;
- 2) опасности по биљни и животињски свет;
- 3) опасности од настајања удеса, експлозија или пожара;
- 4) негативних утицаја на пределе и природна добра посебних вредности;
- 5) нивоа буке и непријатних мириса.

Ради планирања управљања отпадом у Републици Србији доносе се следећи плански документи:

- 1) стратегија управљања отпадом ;
- 2) национални планови за појединачне токове отпада;
- 3) регионални план управљања отпадом;
- 4) локални план управљања отпадом;
- 5) план управљања отпадом у постројењу за које се издаје интегрисана дозвола;
- 6) радни план постројења за управљање отпадом.

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Скупштина јединице локалне самоуправе доноси Локални план управљања отпадом којим дефинише циљеве управљања отпадом на својој територији у складу са Стратегијом.

Планови управљања отпадом доносе се за период од десет година, а поново се разматрају сваких пет година, и по потреби ревидирају и доносе за наредних десет година.

Планови садрже:

- 1) очекиване врсте, количине и порекло укупног отпада на територији;
- 2) очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће бити искоришћен или одложен у оквиру територије обухваћене планом;
- 3) очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће се прихватити из других јединица локалне самоуправе;
- 4) очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће се отпремити у друге јединице локалне самоуправе;
- 5) циљеве које треба остварити у погледу поновне употребе и рециклаже отпада у области која је обухваћена планом;
- 6) програм сакупљања отпада из домаћинства;
- 7) програм сакупљања опасног отпада из домаћинства;
- 8) програм сакупљања комерцијалног отпада;
- 9) програм управљања индустријским отпадом;
- 10) предлоге за поновну употребу и рециклажу компонената комуналног отпада;
- 11) програм смањења количина биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду;
- 12) програм развијања јавне свести о управљању отпадом
- 13) локацију постројења за сакупљање отпада, третман и одлагање отпада, укључујући податке о урбанистичко-техничким условима;
- 14) мере за спречавање кретања отпада који није обухваћен планом и мере за поступање са отпадом који настаје у ванредним ситуацијама;
- 15) мере санације неуређених депонија;
- 16) надзор и праћење планираних активности и мера;
- 17) процену трошкова и изворе финансирања за планиране активности;
- 18) могућности сарадње између две или више јединица локалне самоуправе;
- 19) рокове за извршење планираних мера и активности;
- 20) друге податке, циљеве и мере од значаја за ефикасно управљање

Јединица локалне самоуправе:

- 1) доноси локални план управљања отпадом, обезбеђује услове и стара се о његовом спровођењу;
- 2) уређује, обезбеђује, организује и спроводи управљање комуналним, односно инертним и неопасним отпадом на својој територији, у складу са законом;
- 3) уређује поступак наплате услуга у области управљања комуналним, односно инертним и неопасним отпадом, у складу са законом;
- 4) издаје дозволе, одобрења и друге акте у складу са овим законом, води евиденцију и податке доставља министарству;
- 5) на захтев министарства или надлежног органа аутономне покрајине даје мишљење у поступку издавања дозвола у складу са овим законом;
- 6) врши надзор и контролу мера поступања са отпадом у складу са овим

законом;

7) врши и друге послове утврђене законом.

Отпад се може поново користити за поновну употребу производа за исту или другу намену, за рециклажу, односно третман отпада, ради добијања сировине за производњу истог или другог производа, као секундарна сировина (папир и картон, метал, стакло, пластика, отпад од грађења и рушења, пепео и шљака од сагоревања угља из термоенергетских постројења, гипс и сумпор од одсумпоравања димних гасова и др.), за енергетско искоришћење, односно коришћење вредности отпада његовом биоразградњом или спаљивањем отпада уз искоришћење енергије.

Лице које врши поновно искоришћење отпада обезбеђује да настали производи не проузрокују штетни утицај на животну средину од производа који су настали од примарних сировина.

Забрањено је одлагање и спаљивање отпада који се може поново користити. Изузетно, отпад се може одложити или спалити, ако је то економски оправдано и не угрожава здравље људи и животну средину, уз претходно прибављену дозволу министарства.

Министар ближе прописује услове и начин сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије као и подстицајне мере за поновну употребу и искоришћење отпада као секундарне сировине или за добијање енергије.

Влада Републике Србије је одговорна за развој политике имплементације законодавства Европске Уније и свеукупне националне политике управљања отпадом. Надлежно Министарство за заштиту животне средине је одговорно за издавање упутства за имплементацију стратегије управљања отпадом у локалној самоуправи у имплементацији и спровођењу стратегије планова. Локалне власти су одговорне за организацију сакупљања, транспорта и одлагања отпада, надгледање транспорта и одлагања индустријског отпада, одлучивање о локацији за третман или одлагање комуналног отпада, питање локалних прописа о управљању отпадом, финансирање надгледање санације сметлишта и затварања постројења за отпад, као и за учешће о регионалним пројектима. Локална власт је одговорна за омогућавање услуга сакупљања и одлагања комуналног чврстог отпада. Локална власт постаје законити власник отпада када је сакупљен или је спреман за сакупљање.

Одговорност за управљање отпадом се обично специфицира у подзаконским актима или прописима и може да проистекне из циљева политике која се односи на заштиту здравља и животне средине. Задовољство корисника обезбеђеном услугом, похвала виших власти, финансијска транспарентност рада су важни критеријуми за успешно управљање отпадом из перспективе локалне власти.

Поред управљања отпадом, општинске власти су такође одговорне за обезбеђење читавог низа инфраструктурних и социјалних услуга. Потребне и захтеви за управљањем отпадом морају бити одмерени и упућени у контексту потреба и приоритета у свим секторима и услугама.

Ефективно управљање отпадом зависи од сарадње са становништвом и локална власт треба да предузме мере за развијање јавне свести о важности управљања отпадом, заштите животне средине и промовише активну улогу корисника и локалних заједница у локалном управљању отпадом.

14.3. Организација управљања отпадом

Општинска управа општине Сурдулица уређује и обезбеђује услове за обављање и развој комуналних делатности као и послове унапређења и заштите животне средине на територији општине Сурдулица. Скупштина општине Сурдулица је оснивач ЈП „Водовод“, где преко својих органа и инспекцијских служби врши контролу и надзор над спровођењем закона и прописа у области поступања са отпадом.

Основне делатности ЈП „Водовод“-а су:

- производња и дистрибуција воде,
- водоснабдевање,
- одвод отпадних вода,
- организовано сакупљање,
- одвожење и депоновање отпада,
- одржавање хигијене на јавним површинама,
- одржавање јавних зелених површина,
- пијачне услуге,
- погребне услуге,
- одржавање путева,
- димњачарске услуге као и
- друге послове ради стварања услова за задовољавање потреба становништва општине Сурдулица

Општинска управа у складу са Законом о локалној самоуправи, Законом о заштити животне средине и у складу са Законом о управљању отпадом припрема нацрте прописа и других аката Скупштине општине и председника општине, решава у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација из извесног делокруга општине, обавља послове управног надзора над извршавањем прописа и других аката Скупштине општине и обавља стручне и друге послове које утврди скупштина општине и председник општине.

Послови из области заштите и унапређења животне средине обављају се у оквиру Одељење за урбанизам, стамбено, комуналне, грађевинске и имовинскоправне послове Општинске управе општине Сурдулица. Скупштина општине Сурдулица је оснивач буџетског фонда за заштиту животне средине општине Сурдулица, чија је основна делатност заштита, очување и унапређење животне средине.

Постоје Одлуке Скупштине општине Сурдулица које регулишу предметну материју и то: „Одлука о отварању буџетског фонда за заштиту животне средине од 19.03.2010.год. објављена у („Сл.гл.града Врања“, бр.5/10), Одлука о накнади за заштиту и унапређивање животне средине од 08.09.2010.год. објављена у („Сл.гл.града Врања“, бр.23/10), Одлука о Водоводу објављена у („Сл.гл.Града Врања“, бр.21/01 и 35/17), Одлука о комуналном уређењу и хигијени на територији општине Сурдулица објављено у („Сл.гл. Града Врања“, бр. 31/14,) и Одлука о измени одлуке о комуналној хигијени и заштити животне средине подручја посебне намене Власина (Службени гласник града Врања бр. 5/2010)

14.3.1. Законски оквир пословања

Законски оквир за пословање ЈП „Водопвода“а пре свега је дефинисан Одлуком о комуналном уређењу и хигијени на територији општине Сурдулица, а затим и осталим позитивним законским прописима донетим од стране државних органа.

Законска регулатива која се односи на јавна комунална предузећа:

- Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса
- Законом о управљању отпадом
- Законом о комуналним делатностима

14.4. Врсте, количине и састав прикупљеног отпада

У процесу планирања управљања отпадом потребно је формирати базу података о врстама и изворима отпада, постојећим количинама отпада, постојећем начину управљања, односно начину сакупљања, третмана и коначног одлагања отпада.

Садашњим стањем управљања отпадом не можемо бити задовољни јер у појединим сегментима стање не задовољава ни елементарне захтеве. У делу покривености града организованим сакупљањем отпада може се рећи да је стање у границама подношљивог. Сви делови урбаног подручја општине су покривени сакупљањем отпада. Није добро стање што се тиче односа странака према смећу, поготову се то односи на смеће из радњи и објеката производно-услужног карактера. Овде треба напоменути и недовољан број посуда за смеће као и њихову неадекватност. Такође треба поменути и неуређеност простора на којима се налазе посуде за смеће. Потребно је урадити катастар распореда посуда поред стамбених зграда у циљу несметаног прилаза посудама. Број возила за одвожење смећа што се тиче типова и асортимана је недовољан. Најгоре стање је на депонији јер иста ни локацијски ни својом опремљеношћу не представља депонију већ сметлиште. Отпад се одлаже на сметлишту које не одговара локацијски, а није ни по прописима. Отпад долази на депонију без икаквог претходног третмана. За отпад из индустрије не постоје подаци о његовом саставу, опасности, могућности рециклаже и враћања у производни процес. Нема довољно података о биохазардном отпаду и може се рећи да стање у овој области није задовољавајуће пре свега у односу према поступању на месту настајања овог отпада.

Врсте, количине и састав отпада

У процесу планирања управљања отпадом потребно је формирати базу података о врстама и изворима отпада, постојећим количинама отпада, постојећем начину управљања, односно начину сакупљања, третмана и коначног одлагања отпада.

14.4.1. Врста и класификација отпада

Отпад је свака материја или предмет који власник одбацује, намерава или мора да одбаци.

Врсте отпада у смислу Закона о управљању отпадом су:

- 1) комунални отпад (кућни отпад);
- 2) комерцијални отпад;
- 3) индустријски отпад.

Комунални отпад је отпад из домаћинства (кућни отпад), као и други отпад који је због своје природе или саставу сличан отпаду из домаћинства;

Комерцијални отпад је отпад који настаје у привредним субјектима, институцијама и другим организацијама, које се у целини или делимично баве трговином, услугама, канцеларијским пословима, спортом, рекреацијом или забавом, осим отпада из домаћинства и индустријског отпада.

Индустријски отпад је отпад из било које индустрије или са локације на којој се налази индустрија, осим јаловине и пратећих минералних сировина из рудника и каменолома.

Отпад , у зависности од опасних карактеристика које утичу на здравље људи и животну средину, може бити:

- 1) инертни;
- 2) неопасни;
- 3) опасни.

Неопасан отпад је отпад који нема карактеристике опасног отпада и који не угрожава животну средину и здравље људи.

Инертан отпад је отпад који није подлежан било којим физичким, хемијским или биолошким променама, не раствара се, не сагорева или на други начин физички или хемијски реагује, није биолошки разградив или не утиче неповољно на друге материје са којима долази у контакт на начин који може да доведе до загађења животне средине или угрози здравље људи, не поседује ни једну од карактеристика опасног отпада, садржај загађујућих материја у његовом воденом екстракту не сме угрожавати законом прописани.

Опасан отпад је отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика, укључујући и амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте, упакован.

14.4.2. Класификација отпада

Отпад се разврстава према каталогу отпада, који представља збирну листу неопасног и опасног отпада према месту настанка, порекла и према предвиђеном начину поступања. Министар надлежан за послове заштите животне средине прописује каталог отпада. Остали отпади који настају као резултат различитих људских делатности су: возила и њихови делови, санитарни уређаји, аутомобилске гуме, грађевински матерјал, као и муљ из постројења за пречишћавање отпадних вода, биохазардни отпад (отпад из болница, животињски лешев и сл.).

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Отпад се, према Каталогу отпада, разврстава у двадесет група у зависности од места настанка и порекла.

Индексни број	МЕСТО И ПОРЕКЛО НАСТАНКА ОТПАДА
01	Отпади који настају од истраживања, ископавања из рудника или каменолома, и физичког и хемијског третмана минерала
02	Отпади из пољопривреде, хортикултуре, аквакултуре, шумарства, лова и риболова, припреме и прераде хране
03	Отпади од прераде дрвета и производње папира, картона, пулпе, Панела и намештаја
04	Отпади из кожне, крзнарске и текстилне индустрије
05	Отпади од рафинисања нафте, пречишћавања природног гаса и пиролитичког третмана угља
06	Отпади од неорганичких хемијских процеса
07	Отпади од органских хемијских процеса
08	Отпади од производње, формулације, снабдевања и употребе премаза (боје, лакови и стаклене глазуре), лепкови, заптивачи и штампарска мастила
09	Отпади из фотографске индустрије
10	Отпади из термичких процеса
11	Отпади од хемијског третмана површине и заштите метала и других матерјала, хидрометалургија обојених метала
12	Отпади од обликовања и физичке и механичке површинске обраде метала и пластике
13	Отпадна уља и отпади течних горива (осим јестивих уља и оних у групама 05, 12 и 19)
14	Отпади од органских растварача, средстава за хлађење и потисних гасова (осим 07 и 08)
15	Отпади од амбалаже; апсорбенти, крпе за брисање, материјали за филтрирање и заштитне тканине, ако није другачије специфицирано
16	Отпади који нису другачије специфицирани у каталогу
17	Грађевински отпад и отпад од рушења (укључујући и ископану земљу са контаминираних локација)
18	Отпади из објеката у којима се обавља здравствена заштита људи и животиња и/или с тим повезаног истраживања (искључујући отпад из кухиња и ресторана који не долази од непосредне здравствене заштите)
19	Отпади из постројења за обраду отпада, погона за третман отпадних вода ван локације настајања и припрему воде за људску потрошњу и коришћење у индустрији
20	Комунални отпади (кућни отпад и слични комерцијални и индустријски отпади), укључујући одвојено сакупљене фракције

Каталог отпада се користи за класификацију свих врста отпада, укључујући и опасан отпад и потпуно је усаглашен са каталогом отпада ЕУ, који је урађен да створи јасан систем за класификацију отпада унутар ЕУ. Каталог ствара основу за све националне и међународне обавезе извештавања о отпаду као што су обавезе везане за дозволе за управљање отпадом, националне базе података о отпаду и транспорт отпада. Каталог отпада се повремено допуњава и ажурира.

Остали отпади који настају као резултат различитих људских делатности су на пример: возила и њихови делови, санитарни уређаји, аутомобилске гуме, грађевински материјал, али и муљ из постројења за пречишћавање отпадних вода, биохазардни отпад (отпад из болница, отпад анималног порекла, животињски лешеве и сл).

У складу са Стратегијом управљања отпадом као посебни токови отпада се дефинишу:

- Истрошене батерије и акумулатори;
- Отпадна уља;
- Отпадне гуме;
- Амбалажни отпад;
- Електрични и електронски производи;
- Флуоресцентне цеви;
- ПЦБ/ПЦТ;
- Отпад који садржи азбест и
- Отпадна возила.

14.5. Врсте, количине и састав прикупљеног отпада на територији општине Сурдулица

Један од основних параметара на основу којих се дефинише систем за управљање отпадом односи се на дефинисање броја становника, који треба да буде обухваћен услугама ЈП“Водовод“, како у граду тако и у сеоским насељима.

На територији општине Сурдулица према попису из 2023.год. живи 18.023 становника у 41 насељу,организованих у 25 месних заједница и 11 месних канцеларија.

Број становника обухваћених организованим прикупљањем отпада у граду и насеље Бело Поље износи 11.459 становника док у 11 сеоских насеља где севрши организовано сакупљање смећа покривеност услугама износи 5.817 становника.

У табели 1. се јасно види која су насеља обухваћена организованим сакупљањем отпадом на територији општине Сурдулица

1

Табела 1.

Редни бр.	Назив насеља	Бр.становника	Количина отпада (м3)	Бр.домаћинства
1.	Алакинце	1503	4,0	408
2.	Бело Поље	545	2,5	185
3.	Божица	333	2,0	135
4.	Власина Округлица	163	1,0	62
5.	Власина Рид	276	4,0	130
6.	Власина Стојковићева	252	0,7	94
7.	Доње Романовце	509	2,5	148

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

8.	Загужање	890	3,0	243
9.	Клисура	332	0,3	169
10.	Масурица	1245	3,0	386
11.	Стрезимировце	53	0,3	28
12.	Ћурковица	261	1,5	288
13.	Сурдулица-град	10914	38	3239

Табела 1. број домаћинства и број становника обухваћени системом за сакупљање отпада на територији општине Сурдулица

Приликом посматрања количина и састава отпада треба имати у виду да се вредности мерења отпада генерисаног у сеоским срединама свакако разликују од истих прикупљених у градским срединама. Отпад генерисан у сеоским срединама садржи већи удео неорганских несагорљивих материјала, с обзиром да се у оквиру сеоског домаћинства органске материје користе за исхрану стоке, компостирање, а сагориве – као потпала и огрев. Сав отпад се одлаже на градску депонију (сметлиште) м.з.Бубавица у с.Загужање општина Сурдулица. За наведену депонију урађен је главни пројекат санације, рекултивације и даље експлоатације до коначног затварања постојећег сметлишта „Бубавица“ за град Сурдулица, који је урадио Институт Хидро завод Нови Сад, а за који је надлежно Министарство дало сагласност.

Наведеним пројектом, планирано је дугорочно одлагање комуналног отпада општине Сурдулица на Регионалној депонији „Метерис“ у Врању, сходно рпубличкој стратегији и регионалним планом управљања отпадом за Пчињски округ. До тог периода, својим еколошким програмом, општина Сурдулица је усвојила даљу експлоатацију постојећег сметлишта „Бубавица“, односно сметлиште жели да санира и претвори у депонију за санитарно одлагање за период већи од 10 година.

Посебан акценат, кроз Еколошки Програм општине Сурдулица, дат је на организованој евакуацији комуналног отпада са свих припадних села, односно комплетно управљање комуналним отпадом. Након формирања и разраде Регионалне депоније, локација „Бубавица“ би се претворила у рециклажно двориште обзиром да поседује све услове и разрађену локацију.

Стварање комуналног отпада зависи и од нивоа индустријског развоја, животног стандарда, начина живота. Сви подаци добијени су на бази процене, искуства или егзактним мерењима и праћењу кроз дужи временски период, како прописују стандарди и норме.

Да би се установиле тачне вредности количина отпада на територији општине Сурдулица неопходно је детаљније и много темељније истраживање у интервалу од више година уназад.

У табели бр.2. приказана је количина прикупљеног отпада/смећа од стране ЈП“Водовод“ у току сезонских анализа

Табела:2

Врста отпада	Пролећна анализа т/нед	Летња анализа т/анализа	Јесења анализа т/анализа	Зимска анализа т/анализа	Средња вредност т/нед
Комунални отпад из	628.0	920.0	700.0	320.0	642.0

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

домаћинства, предузећа и установа, осим кабастог отпада					
Кабаста отпад	3.0	4.0	4.0	12.0	5.8
Отпад са јавних површина	18.0	22.0	19.0	3.0	15.5
Грађевински шут	11.0	32.0	15.0	2.0	15.0

14.5.1. Укупне количине отпада

Стварање комуналног отпада зависи и од нивоа индустријског развоја, животног стандарда, начина живота. Сви подаци добијени су на бази процене, искуства или егзактним мерењима и праћењу кроз дужи временски период, како прописују стандарди и норме.

Да би се установиле тачне вредности количина отпада на територији општине Сурдулица неопходно је детаљније и много темељније истраживање у интервалу од више година уназад.

У табели бр.3. приказана је укупна годишња количина прикупљеног отпада / смећа од стране ЈП“Водовод“.

Табела 3.

Општина / институција	Укупне годишње количине прикупљеног отпада м3/год.	Укупне дневне количине прикупљеног отпада м3/год.
Сурдулица / ЈП“Водовод”	10.260	28,5

Процењена дневна количина отпада по становнику износи према табели:

Табела бр.4. Генерисање отпада по становнику (дневно)

Тип насеља	Кг по становнику (дневно) Од-до
Градска насеља	2,1,-3,2
Сеоска насеља	2,9 -1,7

Процењена количина отпада који се генерише у градском подручју Сурдулице, на основу података ЈП“Водовод“ приказана је у табели бр.5. и износи

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Табела бр.5. Количина отпада у градском подручју

Смеће разно (сабијено)	Т/год.
Медицински отпад	/
Шљака и пепео	/
Ауто-гуме (старе)	1
Пет амбалажа	48
Шут са дивљих депонија	360

Процењена количина отпада у селима општине Сурдулица дата је у табели бр 6.

Табела бр.6. број становника , дневне количине комуналног чврстог отпада, број судова за смеће и број запослених на раду са отпадом

Редни бр.	Назив насеља	Бр.становника	Кол. отпада (м3)	Бр. судова за смеће	Укупан бр.запослених на раду са отпадом
1.	Алакинце	1503	4,0	38	2
2.	Божица	333	2,0	14	1
3.	Власина Округлица	163	1,0	18	2
4.	Власина Рид	276	4,0	22	4
5.	Власина Стојковићева	252	0,7	10	1
6.	Доње Романовце	509	2,5	13	1
7.	Загужање	890	3,0	21	2
8.	Клисура	332	0,3	17	1
9.	Ћурковица	261	1,5	10	1
10.	Масурица	1245	3,0	37	2
11.	Стрезимировце	53	0,3	5	/

Према подацима ЈП“Водовода“ процена количине отпада врши се према броју извезених тура и капацитету камиона приказана у Табела 7.

Табела 7.

Просечно укупно прикупљено чврстог отпада по радном дану (м3,т)	28,5 м ³
Просечан број радних дана седмично	6
Просечан број радних дана годишње	312
Укупан број камиона за чврсти отпад	4
Капацитети појединачних камиона и укупан капацитет (м3)	9,5 м3
Просечан број рута/дневно/камион	3
Просечан број км по рuti	3

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Према подацима ЈП“Водовода“ укупне годишње количине прикупљеног отпада приказано је у Табели 8.

Табела 8.

Укупне годишње количине прикупљеног отпада	1....процена 2....измерено	М3/год.
Комуналног, осим кабастог отпада	1	10.260
Комуналног кабастог отпада	1	700
Отпада из предузећа и установа (осим 400 индустријског отпада)	1	500
Индустријског отпада		/
Отпада са јавних површина	1	1.075
Количина појединих врста отпада	м3/год. 1	%2
Папир	1.420	20
Стакло	142	2
Пластика	2.840	40
Гума	35,5	0,5
Метал (гвожђе, челик)	568	8
Метал (алуминијум и др.)	142	2
Органски отпад (храна, лишће и сл.)	710	10
Грађевински отпад	710	10
Текстил	355	5
Остало	177,5	2,5
УКУПНО:		100%

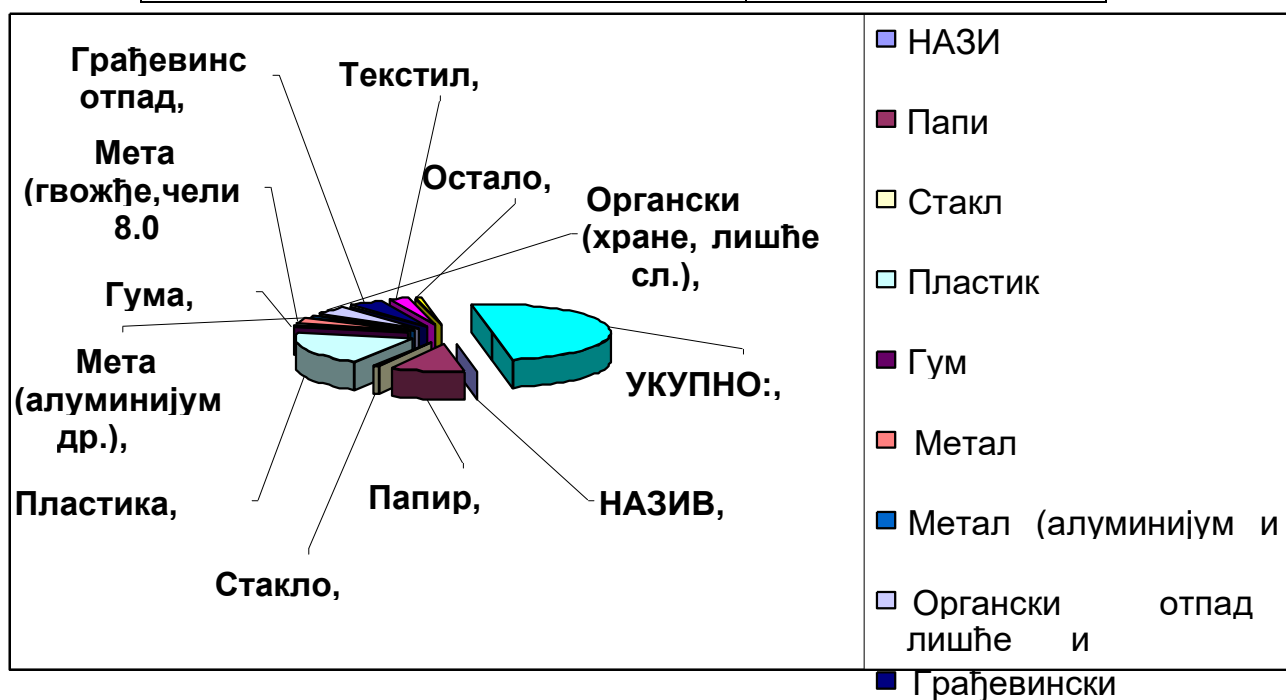
Сви подаци добијени су на бази процене, искуства или егзактним мерењима и праћењу кроз дужи временски период, како прописују стандарди и норме.

14.5.2. Састав комуналног отпада

Морфолошки састав отпада је масени део појединих врста отпада у карактеристичном узорку отпада. На морфолошки састав утичу: број становника, економска ситуација становништва, врсте привредних делатности, годишња доба, клима, социолошки фактори и др. Морфолошки састав комуналног отпада приказан у табели 8. дат је на бази података добијених од ЈП“Водовод“ из Сурдулице .

Табела 9.

НАЗИВ	%
Папир	20,00
Стакло	2,00
Пластика	40,00
Гума	0,50
Метал (гвожђе,челик)	8,00
Метал (алуминијум и др.)	2,00
Органски отпад (хране, лишће и сл.)	10,00
Грађевински отпад	10,00
Текстил	5,00
Остало	2,50
УКУПНО:	100

Средња густина отпада је основни параметар који дефинише величину простора за депоновање, као и остале прорачуне везане за одређивање броја и типова контејнера и транспортних средстава, механизације итд.

Средња густина зависи од: морфолошког састава, средње густине појединих компонената (врсте отпадака) и влажности чврстих отпадака .

Густина појединих компонената су променљиве, у зависности од нивоа прераде пре него што су постале отпад, од облика отпада у коме се налазе поједине компоненте и од њихових физичкохемијских особина.

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

У Табели бр.10. дате су густине различитих типова отпадака тј. компонента који се најчешће појављују на депонијама и сметлиштима чврстих отпадака .

Табела бр.10. Густина различитих врста отпадака

Редни број:	ТИП ОТПАДАКА	ГУСТИНЕ (т/м3)
1.	Папир	0,0320,080
2.	Текстил	0,0320,128
3.	Органске материје	0,1680,501
4.	Шљака и пепео	0,3200,961
5.	Метали	0,0481,100
6.	Стакло	0,1600,481
7.	Пластика	0,0320,128
8.	Кожа	0,0960,256
9.	Гума	0,0660,192
10.	Дрво	0,1280,320

Подаци наведени у Табели 10. су преузети из књиге: Г.Техобаноглоус, Х.Тхеисен, С.Вигил, „Интегратед Солид Waste Манагемент“, МцГроуХилл, Инц.1993.

На основу Табеле 10. и података прикупљених за Сурдулицу, добијена је и усвојена средња густина појединих компонената, која је презентирана у Табели 11.

Табела 11.

Редни број:	ТИП ОТПАДАКА	СРЕДЊА ГУСТИНА (т/м3)
1.	Папир	0,050
2.	Стакло	0,320
3.	Пластика	0,105
4.	Гума	0,152
5.	Текстил	0,080
6.	Метал (гвожђе, челик)	0,470
7.	Метал (алууминијум и др)	0,117
8.	Органски отпад	0,305
9.	Грађевински отпад	0,480
10.	Остало	0,480

На основу података из Табеле 11. за средње густине појединих компонената и на основу морфолошког састава чврстих отпадака из домаћинства (табела 8.) израчуната је средња густина комуналног отпада.

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Средња густина комуналног отпада израчуната је према формули:

$$p_{sr} = \sum(X_n r_n); n=1,2...12$$

где је:

X_n процентуални удео компоненте у отпацама и

r_n – средња густина компоненте у отпацама

$p_{sr.com.} = 0,300t/m^3$ – за несабијене отпатке из домаћинства количина и тип генерисаног отпада на територији општине Сурдулица

Р.б р.	Насеље	Сурдулица			(по насељима општине Сурдулица)										
		Број становника	Домаћинства	Ком отпад (м ³)	папир	текстил	Метал	пластика	Гума	стакло	пепео	органско	Савјних површина	остали	укупно
1.	Алакинце	1503	408	4,0	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
2.	Бело Поље	545	185	2,5	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.	Божица	333	135	2,0	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
4.	Власина Округлица	163	62	1,0	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
5.	Власина Рид	276	130	4,0	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
6.	Власина Стојковићева	252	94	0,7	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
7.	Доње Романовце	509	148	2,5	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
8.	Загужање	890	243	3,0	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
9.	Клисура	332	169	0,3	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.	Масурица	1245	386	3,0	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.	Стрезимировце	53	28	0,3	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
12.	Ђурковица	261	88	1,5	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.	Сурдулица град	10914	3.239	38	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Укупно:	17.276	5.315	62,8	1.420	355	710	2.840	35,5	142	/	710	1.075	177,5	/

14.5.3. Посебни токови отпада

Располаже се са изразито малом количином информација везаних за вредности ових токова отпада, као и њихов пропорционални однос према укупној количини комуналног отпада.

Као са посебним током комуналног отпада се поступа са ПЕТ амбалажом, која се издваја на извору. Сакупљање ПЕТ амбалажа вршио је оператер који је регистрована за обављање ове врсте делатности. са територије општине Сурдулица. Такође се на улазу у депонију врши раздвајање грађевинског отпада од комуналног, који се користи као инертна прекривка.

Отпадне батерије и акумулаторе делимично сакупљају предузећа за промет секундарних сировина и нерегистровани сакупљачи отпада. Део акумулатора и део стакленог амбалажног отпада се сакупља још на извору од стране нерегистрованих сакупљача, те се не може добити тачан податак везан за овај ток отпада.

14.6. Сакупљање и транспорт отпада

Сакупљање отпада који настаје на простору града у садашњој пракси се без икаквог претходног третмана одлаже на постојећу депонију, где се разастире дозером и сабија његовим прелажењем преко разасутог смећа. Повремено се слојеви смећа прекривају инертним материјалом (земљом, шљунком, песком). Досадашњи систем примене одлагања отпада дат је шематски на слици:

Настајање отпада – представља место настанка отпада: објекти за становање, јавне површине, објекти индустрије и мале привреде, медицински центар и друго. Када материјал или материја нема употребну вредност, она се баца или сакупља ради одлагања.

Сакупљање – се врши на за то одређеним местима од стране ЈП»Водовод«. Комунални отпад се прикупља у стандардним судовима, контејнерима и нестандартним судовима. Код већег броја грађана (приватне куће) смеће се одлаже у неадекватним посудама, што отежава рад извршилаца послова.

Транспорт – обавља ЈП»Водовод«, након сакупљања, утовара и транспорта отпад се одлаже на место коначног одлагања, градску депонију, сметлиште «Бубавица» Возни парк за транспорт отпада није на завидном нивоу и потребно је набавити нова возила.

Коначно одлагање – последњи функционални елемент у систему уклањања чврстог отпада је одлагање на постојећу депонију сметлиште Бубавица која је уређена изграђени су противпожарни путеви и прилази, постављени резервоари са водом за гашење пожара, очишћен је простор и ограђен део депоније, извршена је рекултивација дела депоније. Такође је урађен пројекат санације и рекултивације и даље експлоатације до коначног затварање постојећег сметлишта Бубавица за град Сурдулица.

14.6.1. Размештај и врсте судова за сакупљање отпада

Сакупљање отпада је битан проце, из разлога очувања здрављњ људи, животне средине и финансијских разлога. Правилно димензионисање и избор опреме, распоређивање контејнера и судоваканти је један од предуслова добре организације управљања отпадом. У Сурдулици су канте, мали и велики контејнери, углавном распоређени уз улицу, на тротоарима или двориштима. У граду и сеоским насељима сакупљање отпада се врши са утврђених локација. У контејнерима и кантама углавном се прихвата комунални отпад.

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Тренутно стање је да се судови за смеће, од стране грађана, индивидуалних домаћинстава, не постављају на ивицу улице или поред улаза у двориште па код већег броја грађана извршилац послова узима посудесудове унутар плацадворишта грађана. Судови за смеће код грађанаприватних кућа празне се једном недељно, а контејнери од 1,1м³ празне се три пута недељно, и они су углавном постављени код стамбених и пословних објеката .

Прорачун количине чврстих отпадака – рачунато на 312 радних дана изношења отпада .

Распоред и врсте судова за сакупљање отпада

Табела бр.12. Врста судова које поседује ЈП»Водовод» Сурдулица

Врста судова	Број
Контејнери 1,1м ³ Нестандардни и стандардни од 30150 литара	630 4050 комада различити
Жичани контејнери за ПЕТ амбалажу 4м ³	Ком.40. Од стране приватника
Самоистресуће парковске канте на стубићима	Ком. Око 30

Кућ

не канте

Парковске канте – корпе

BastenskeGarniture.rs

Стање опреме за сакупљање комуналног отпада на територији општине Сурдулица није на задовољавајућем нивоу и то из разлога недовољан броја контејнера, већи број судова за смеће у неисправном стању, непостојање специјалних судова за сепарацију секундарних сировина, велики број судова код приватних кућа је нестандардан, неуређена места за постављање контејнера

На територији општине Сурдулица још увек у свим сеоским насељима није регулисано сакупљање и одлагање отпада, па стога житељи наших села отпад одлажу на дивље депоније или га спаљују.

14.6.2. Транспорт и динамика одношења отпада

Према подацима ЈП»Водовод» Сурдулица, за транспорт отпада од места сакупљања до места одлагања је око 30км у просеку, користе се превозна средства као што је приказано у Табели бр.13.

Табела бр.13. Опрема за транспорт отпада

Укупан број возила за сакупљање и транспорт комуналног отпада	4 специјализована возила “смећар” са потисном плочом, 1 камион “кипер”, 1 скип, 2 булдожера
Број возила са (ротопрес)	4

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Типови возила са (ротопрес)	4 специјализована возила “смећар” са потисном плочом од 9,5м ³ , 1 камион “кипер” од 4,5м ³ , 1 скип, 2 булдозера ТГ110;
Други типови возила	
Просечна старост возила	Најстарији-25год. Најновији -3год.
Просечан број радника по возилу	1 возач и 2 радника

Сакупљени отпада се директно транспортује на депонију «Бубавица» где се одлаже, а након тога сабија и прекрива инертним материјалом, са поштовањем минималних мера заштите животне средине.

Технологија транспорта отпада генерално је условљена и одређена: количином и саставом отпада, величином и врстом судова за сакупљање, просторним размештањем контејнера и њиховом удаљеношћу од места одлагања, расположивим транспортним специјалним возилима и особинама саобраћајних путева.

Динамика одношења отпада приказана је у следећој табели бр.14.

Табела 14.

	Начин сакупљања	Место сакупљања отпада	Број места сакупљања отпада	Учесталост прикупљања по месту прикупљања у току једне седмице
Отпад из домаћинства	- ручно -механички	-из дворишта - улице	245-за контејнере, 4000- за канте,	1, из ужи центар града свакодневно,
Отпад из индустрије / предузећа и из јавних предузећа / организација	- ручно -механички	- место корисника	82- за контејнере	1

Количина извеженог отпада у тонама за 2012, 2013 и 2014 годину приказана је у следећој табели бр.15. (Према извештају ЈП“ Водовод“)

Табела 15.

Месец	2020.год.	2021.год.	2022.год
Јануар	612,5	680,5	750,55
Фебруар	605,5	684,5	755,0
Март	608,7	688,0	766,5
Април	610,0	670,5	768,5
Мај	615,5	678,5	760,5
Јун	601,5	645,5	758,0

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Јул	598,5	621,5	755,0
Август	601,5	630,5	764,5
Септембар	606,0	645,5	769,0
Октобар	613,0	665,0	771,0
Новембар	615,5	678,5	776,0
Децембар	617,5	682,5	782,5
Укупно	6.704,20	7.971	8.422,05

Према подацима ЈП“Водовод“ Сурдулица количина сакупљеног отпада износи:

- просечно у току дана-28,5м³
- просечно у току недеље- 171м³
- просечно у току месеца- 684м³
- просечно у току године -10.260м³

Количина сакупљеног отпада се разликује у зимском и летњем периоду. У летњем периоду је количина отпада већа .

Што се тиче селекције, раздвајања и сакупљања отпада на месту настајања ово предузеће још увек не врши, али у градском језгру су постављени контејнери за сакупљање РЕТ амбалаже предузећа ЕКОПЛАСТ из Владичиног Хана. На овакав начин врши се умањење количинеотпада а и врши се рециклажа РЕТ амбалаже што указује да је свест о очувању и заштити животне средине у општини Сурдулица подигнут на виши ниво у односу на претходне године.

План недељног распореда сакупљања комуналног отпада

План недељног распореда сакупљања комуналног отпада у Сурдулици приказано је у следећој Табела број 16. :

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

ДАН	УЛИЦА
Понедељак	Српских Владара, Пушкинова, Сурдуличких Мученика, насеље Санаторијум, драгобрата Јанковића, 8 Српске бригаде, Сима Погачаревић, и остале ситне прикључне улице
Уторак	Југословенска, Ђуре Јакшића, Вука Караџића, Милтена Стојановића, Жике Стајковића, Настаса Дојчиновића, Козарачка, Боре Станковића, Солунска, Браће Јанковића, с.Алакинце и остале ситне прикључне улице
Среда	Васе Смајевића, Милоша Обилића, Градимира Миленковића, Боже Батића, Ново насеље, Чардашиште, Вука Караџића, 5-ти Септембар, Змај Јовина, Капетана Радише Лукића, Радичева бара, Дринске Дивизије и остале ситне прикључне улице
Четвртак	Новице Дојчиновића, Расадничка, Живојина Јовића, Ђуре Јакшића, Бојна чука, Јасеновачка, Томе Ивановић, Кеј Раде Цветковић, и
	остале ситне прикључне улице,
Петак	Драгице Жарковић, Др.Рајс, Милтена Китановића, Првомајска, Бело Поље, Никола Тесла, Партизанска, Бранка Радичевића, Алекса Шантић, Београдска, Синђелићева, и остале ситне прикључне улице,

Контејнери се у ужем центру града празне и викендом, док индустријска зона и насеље Бело Поље петком.

Одржавање чистоће, уређење и одржавање јавних зеленила и рекреационих површина као и остали послови комуналног уређења на подручју општине Сурдулица.

Одржавање чистоће, уређење и одржавање јавних зеленила и рекреационих површина као и остали послови комуналног уређења на подручју општине Сурдулица врши се према уговору закључен дана 10.02.2010.год између општине Сурдулица и ЈП»Водовод» Сурдулица.

ЈП»Водовод» Сурдулица у циљу сакупљања отпада које је веома важно због очувања здравља људи и животне средине се према уговору обавезује да за рачун Општине Сурдулица врши следеће услуге и то:

- Чишћење смећа и отпадака у следећим улицама у Сурдулици:

Краља Петра I
Српских Владара
Томе Ивановића
Југословенска
Сурдуличких Мученика
5ти Септембар
Васе Смајевића
Јадранска

у целој дужини,
до болнице,
до улице Дринске Дивизије,
до касарне,
до аутобуске станице,
до улице Дринске Дивизије,
до игралишта,
до улице Ђуре Јакшића,

Keј Раде Цветковића	до градског базена,
Дринске Дивизије	до блока стамбених зграда,
Вука Караџића	до бензинске пумпе,
Боре Станковића	у целој дужини,
Војводе Мишића	у целој дужини,
Капетана Радише Лукића	у целој дужини,
Милоша Обилића	у целој дужини,
Ђуре Јакшића	до улице Вука Караџића,
Николе Тесле	до улице Бранка Радичевића,
Козарачка	у целости,
Симе Погачаревића	у целости,
Омладинска	у целости,
Драгобрата Јанковића	у целости,
Велибора Стајића	у целости,
Хајдук Вељка	у целости,

Ужи центар града чисти се сваког дана, викендом и празником најкасније до 8 часова.

Под ужим центром сматрају се улице и делови следећих улица:

Краља Петра I	у целости,
Милоша Обилића	до улице Војводе Мишића,
5-ти Септембар	до улице Николе Тесле

Остатак улица из ужег центра и горе наведене улице чисте се једном недељно.

14.6.3. Рециклажа отпада

Рециклажа отпада представља прераду отпадних материја у производном процесу за првобитну или другу намену укључујући и органску рециклажу, без искоришћавања енергије. Да би се вршила рециклажа отпада потребно је вршити раздвајање на месту настајања по врстама. Циљ раздвајање отпада по врстама је њихово поновно коришћење на неком другом месту и обично за другу намену. Најчешће издвојиве компоненте су:

- амбалажни отпад (метал, папир, стакло, пластика),
- органски део отпада,
- отпад из административних објеката (продавнице, административне зграде)

Увођењем рециклаже драстично би се смањиле количине индустријског и комуналног отпада које се морају коначно одложити на санитарна одлагалишта, чиме се век коришћења постојећих депонија практично удвостручује, бар када је реч о чврстом комуналном отпаду и значајно успостављање процеса исцрпљивања природних сировинских ресурса.

Увођење рециклаже у насељима и градовима почиње одлуком локалних власти да се рециклабилни делови комуналног отпада не одлажу више на санитарна одлагалишта, него да се издвајају и да се користе као секундарне сировине. Уколико се сами грађани одлуче за сепарацију корисних фракција отпада на месту његовог настајања потребна су нова возила за прикупљање и превоз отпада, са посебним одељењима за стару хартију, конзерве, стаклену амбалажу, пластику и друге рециклабилне компоненте отпада. Даље сортирање и компактирање ових материјала обавља се у централној станици за рециклажу, одакле их

преузимају купци, који их користе као секундарна сировина. Важи услови који утичу на одлуку о искоришћавању или уклањању отпадака су:

- повећани захтеви за еколошки безбедним уклањањем отпадака, што има за последицу веће трошкове уклањања
- примена принципа зарачунавања стварних трошкова уклањања отпада загађивачу
- развој нових производних технологија и поступака искоришћавања отпадака
- разрада метода прогнозирања, ради процене развоја тржишта сировина(развој потрошње понуде, ризик снабдевања, развој цена)

Разлози за потребу повећаног искоришћавања отпадака су вишеструки:

- сазнање о ограниченим природним ресурсима и потреби рационалног коришћења онога чиме се располаже
- строжи прописи о заштити животне средине отежавају уклањање отпадака, па је неопходно да се рециклажом смањи обим отпадака који иде на депонију
- тешкоће при обезбеђењу локација за нове депоније указују на рециклажу као на једну од могућих смањивања потреба за новим депонијама.

На подручју општине Сурдулица вршило се рециклирање отпада, и то само ПЕТ амбалажи која се одваја на месту настајања. На територије општине Сурдулица било је постављено 40 жичаних контејнера запремине 1м3. Планирало се постављање још 50 оваквих контејнера у догледно време. Постављање жичаних контејнера је било извршило предузеће ЦОНА ПЛАСТ из с. Алакинце, они такође су вршили сакупљање и одвожење ПЕТ амбалаже на локацију у селу Алакинцу, тренутно се више не врши рециклирање ове врсте отпада. Оператер је престао да се бави овом врстом делатношћу, а ЈП“Водовод“ се још увек не бави преузимањем и сакупљањем пластичне амбалаже са територије општине Сурдулица.

14.6.4.Остале опције третмана

Уколико се жели одрживи систем управљања отпадом, неопходно је сагледати заступљености свих опција третмана отпада.

Компостирање

Компостирање се дефинише као брзо, али делимично, разлагање влажне, чврсте органске материје, првенствено отпадака од хране, помоћу аеробних микроорганизама и под контролисаним условима. Као производ добија се користан материјал, сличан хумусу, који нема непријатан мирис и који се може користити као средство за коондиционирање земљишта или као ђубриво. Данас је у свету велики број постројења за компостирање.

Теоретски гледано, предности су следеће: крајњи производ има извесну тржишну вредност, која треба да резултира, у враћању извесног дела уложених средстава, простор који је потребан за локацију постројења је релативно мали и цене транспорта нису тако велике. Са друге стране, оваква постројења могу захтевати и велика капитална улагања, тржиште за добијени производ није увек осигурано, складиштење крајњег производа може бити проблем за себе. Компостирање се показало као хигијенска обрада смећа. Ларве инсеката и патогени организми бивају разорени ако се отпад којим се компостира периодично меша, тако да сваки његов део, бар за извесно време, борави у зони више температуре. Обзиром на директиву ЕУ о депонији и забрани одлагања биодеградибилног отпада на депоније, компостирање је добило на значају као алтернативна опција третмана биодеградибилног отпада. У општини Сурдулица није заступљено компостирање као начин третмана отпада и поред тога што има доста могућности за његово увођење.

Анаеробна дигестија

Разлагање органског дела чврстих отпадака у гасове са метаном може се остварити путем анаеробног разлагања или анаеробне ферментације.

Упркос значајним ограничењима, биолошке методе за прераду чврстих и опасних отпадака стално привлаче пажњу. Разне врсте микроорганизама могу да укањају и претварају неке органске материје у безопасне, чак употребљиве нус производе, као што је метан. Чврсти отпаци из неких градова и муљ из постројења за прераду отпадних вода, прерађују се у кадама у којима релативно брзо долази до анаеробног микробиолошког разлагања из којег настаје користан гас, метан. Анаеробна ферментација може се поредити са ситуацијом у мочварама и другим сличним воденим областима у којима настаје метан. Метан се сакупља и користи се за производњу енергије, у свим контролисаним техникама ферментације отпада коначни производ који се емитује у атмосферу је CO_2 . После ферментације органског отпада, издвојеног на извору, остатак ферментације се нормално третира аеробно до компоста. На тај начин је коначни резултат ферментације отпада у већини случајева сличан аеробном компостирању. Процес разлагања конвертује органску фракцију у биогаз, компост и воду. Производња биогаза је 130150m^3 по тони отпада у зависности од састава органске материје. Биогаз је еколошко гориво са топлотном моћи од $67\text{kwh}/\text{m}^3$. Може бити употребљен за производњу електричне енергије преко сета генератора или као гориво за возила. Третман комуналног отпада анаеробном дигестијом у општини није заступљен.

Инсинерација отпада

Спаљивање отпадака се примењује у циљу смањивања њихове количине и искоришћавања добијене енергије. Прве пећи за спаљивање отпадака, које су истовремено користиле добијену енергију, појавиле су се у другој половини 19 века. Спаљивањем отпадака, расположива хемијска енергије, дефинисана топлотном моћи, преводи се у физичку енергију димних гасова. Постројења спаљивања чврстог комуналног отпада са искоришћавањем топлоте су по својим карактеристикама слична термо електранама и топланама. Инсинерација је значајан и користан начин редукације отпада до 90%. Међутим, капитални и оперативни трошкови за модеран инсинератор, који ради у складу са емисионим ограничењима, су високи, генерално много виши од трошкова за одлагање отпада на санитарне депоније. Уколико се жели одрживи систем управљања отпадом, тада инсинерација са искоришћавањем енергије мора бити разматрана у контексту интегралног приступа управљања отпадом који значи редукацију, поновну употребу и рециклажу. Када је инсинерација са искоришћавањем енергије најпрактичнија опција за животну средину, неопходно је размотрити могућност комбинованог добијања топлоте и енергије у циљу повећања ефикасности процеса. Инсинерација процеса је једна од технички најразвијенијих опција управљања отпадом која је расположива данас. У општини Сурдулица за управљање отпадом не постоји изграђено ни једно постројење за управљање комуналним отпадом, тако да овај поступак третмана није заступљен.

У општини Сурдулица нису заступљени ни други видови третмана отпада као што су:

Отпад као алтернативно гориво

Неки индустријски процеси и постројења за производњу енергије раде под условима који дозвољавају коришћење отпада високе калоричне моћи уместо конвенционалног горива. Најчешћи пример је производња цемента, где високе температуре и дуго време задржавања у пећ обезбеђује потпуно сагоревање отпада, високо базни услови у пећи уклањају киселе гасове

и метале из струје гаса, а пепео се задржава у клинкеру. У овом случају, корист по животну средину иде заједно са смањењем трошкова за гориво цементне индустрије. Типични отпад који се смањује у овим процесима укључује комунални отпад, гуме и утрошене раствараче. Интегрална превенција и контрола загађења даје границе до којих се у процесу примарно гориво може заменити отпадом. Директива ЕУ о спаљивању потпада такође прописује дозвољене границе емисије за постројења која користе алтернативна горива. Уколико се жели одрживи систем управљања отпадом, неопходно је сагледати све опције третмана отпада. Нове технологије, уколико су поуздане и конкурентне у поређењу са осталим опцијама, такође могу заузети своје место у систему.

Пиролиза

Код овог третмана органски отпад се загрева у одсуству ваздуха у циљу добијања смеше гасовитих и течних горива, нус производ је чврст инертни остатак.

Гасификација

Овај третман отпада односи се на загревање отпада који садржи угљеник у присуству ваздуха или паре ради добијања горивих гасова. Технологија је заснована на познатом процесу производње гаса из угља и захтева индустријска постројења.

Плазма

Инсинерација комуналног отпада смањује запремину отпада за око 90%. Међутим, постоји и додатни отпад који настаје услед прећишћавања димних гасова који су контаминирани и захтевају третман. Ово укључује додатак креча, као и активног угља за апсорпцију диоксида, а све је праћено и сакупљањем летећег пепела. Око 30% капиталних трошкова код конвенционалног постројења за инсинерацију се односи на систем за пречишћавање димних гасова. Остаци од третмана гаса се сматрају опасним отпадом. Развијени су алтернативни системи третман, као што је плазма процес (енергија ослобођења електричним пражњењем у интерној атмосфери). Овим процесом температура отпада достиже 3-10000 °Ц, претварајући органски материјал у гас богат водоником и интерни аморфни остатак. Гас је погодан за добијање електричне енергије. Овакав систем је изузетно скуп и још увек је врло мало у примени. Анализом морфолошког састава отпада који се ствара на територије општине Владичин Хан утврђено је да у структури отпада значајно место заузима биодеградибилни отпад (баштенски отпад, остаци од хране, папир, картон), који је погодан за анаеробну или аеробну разградњу. Компостирање може бити један од начина за третман биодеградибилног отпада. На територији општине Сурдулица није заустављено компостирање као и остали начини за третирање отпада.

14.6.5. Одлагање отпада на депонију

Одлагање отпада на санитарне депоније представља само један део у комплексном процесу управљања чврстим отпадом који обухвата третирање отпада од настанка до коначног одлагања финалног остатка на депонију.

Санитарне депоније представљају одабрано место за одлагање отпада, као што су природна и вештачка улегнућа, јаркови, или посипање по раном земљишту, где се одређеним технолошким поступцима отпад компактира до најмање практичне запремине и покрива слојем земље или другог инертног материјала на систематичан и санитаран начин. Пре него што се почне са оваквим радом, мора се одабрати, прегледати припремити терен који ће се користити. Потом се морају изградити путеви, извршити одговарајућа дренажа и одговарајућа опрема.

Један од најважнијих задатака функције одлагања, јесте планирање начина коришћења рекултивисаног земљишта. Многи спортски терени, паркови и отворена складишта изграђени су на местима где се некад налазила депонија. Планирање треба вршити веома пажљиво, како не би дошло до градње изнад места где се одвија разлагање органских материја. Планирање мора да се изведе пре попуњавања, тако да места где ће се подизати зграде буду попуњена само земљом.

Санитарне депоније су актуелне у свакој комбинацији, кад је у употреби и неки облик третмана чврстих отпадака, јер увек постоји један део отпадака који се мора одложити депоновањем. Неконтролисана сметлишта се морају напустити уз нужну санацију или санирати па искористити за даље одлагање путем депоновања, што је чест случај у пракси.

Све то захтева познавање низа различитих појмова, поступака и активности, који треба да омогуће правилно планирање, пројектовање, извођење, експлоатисање и финансирање депонија и контролу њиховог утицаја на животну средину. Санитарна депонија је расположиво земљиште за одлагање чврстог отпада на којем се инжењерске методе одлагања користе на начин који су опасности по животну средину смањене. Одлагање чврстог отпада се врши у танким слојевима, компактирањем до најмање практичне запремине, и применом и компактирањем покривеног материјала на крају сваког оперативног дана.

Најважнији принципи санитарне депоније укључују

- примену дневног покривача
- заштиту површинских и подземних вода од процедних вода (филтрата) из депоније
- контролу депонијског гаса
- забрану отвореног(неконтролисаног) паљења отпада.

Изградња санитарних депонија чврстих отпадних материја подразумева активности у више фаза код којих је неопходно поштовати одређени редослед.

Углавном се процес одвија у четири фазе:

- одређивање(избор)локације(теренскоистраживачки поступак)
- утврђивање локације(кроз просторноурбанистичку документацију) и израда услова за њено привођење намени
- израда документације за извођење(техничка документација)
- изградња депоније.

Свака од ових фаза подлеже специфичним законским и стручним условима, као и специфичној процедури обезбеђења података, изналагањења оптималних решења и ревизије сваке фазе посебно.

14.6.6. Анализа положаја постојеће депоније

Простор на коме се одлаже отпад предствља контролисано сметлиште које задовољава минималне критеријуме санитарне депоније и практично није у складу са ЕУ стандардом . Не поседује одговарајућу подлогу, дренажни систем за прикупљање, контролу као и третман оцедних вода, систем сакупљања и третман депонијског гаса, вагу за мерење количина отпада, лабораторију са основном опремом и др. Ова локација је у експлоатацији од 1981.године.

Постојеће сметлиште за град Сурдулицу формирано је на локацији Бубавица на 3200м, северозападно од центра града поред акумулације на потоку Влашки До који се улива у Реку Врлу. Налази се у атару села Загужање на кп бр.3,4,5 и 6, облик својинедржавно, корисник ПШШ „Јосиф Панчић“ –

Бело Поље. Веза са градским језгром остварена је делом преко локалног пута а делом преко магистралног пута М-1.13 Владичин ХанСурдулица.

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

На ову депонију просечно одложи годишње 10.000м³ отпада. Ова депонија спада по категоризацији у К3 групу (завнична депонија - сметлиште које се још може користити у периоду до 5 година под условом да се предходноизврши санација са минималним мерама заштите), што је и урађено.

Основни подаци о депонији налазе се у следећој табели бр.18.

УПИТНИК О ДЕПОНИЈИ
Табела 18.

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ			
1.1	Назив општине		СУРДУЛИЦА
1.2	Адреса (улица, број и насеље) и место		КРАЉА ПЕТРА I br.1, СУРДУЛИЦА
1.3	Број телефона		017-815-270
1.4	Број факса		017-815-041
1.5	e-mail адреса		surdulica@ptt.rs,
2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПРАВНОЈ ОСОБИ ИЛИ СЛУЖБИ КОЈА УПРАВЉА ДЕПОНИЈОМ			
2.1	Назив		ЈП ВОДОВОД
2.2	Адреса (улица, број и насеље) и место		СРПСКИХ ВЛАДАРА 65, СУРДУЛИЦА
2.3	Број телефона		017-815-148
2.4	Број факса		017-815-148
2.5	e-mail адреса		kalifer@ptt.rs
3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДЕПОНИЈИ			
3.1	Име општине/места		СУРДУЛИЦА
3.2	Локација депоније (назив депоније, топоним или сл.)		К.О ЗАГУЖАЊЕ, МЕСТО ЗВАНО "БУБАВИЦА"
3.3	Број становника општине/места		22190
3.4	Власништво земљишта на коме се налази депонија		
	☒	државно	назив власника
	☐	друштвено	назив власника
	☐	приватно	име и презиме власника парцеле
3.5	Година почетка депоновања отпада		1981
3.6	Градови/општине чији отпад се довози на депонију		СУРДУЛИЦА и (Привремено)
3.7	Координате депоније		
	географска ширина		N =42°30'47 31"
	географска дужина		E =22°00'75 95"
3.8	Геометрија депоније		
	дужина		a =189 (m)
	ширина		b =150 (m)
	површина		P =28400 (m ²)
	запремина		V =587880 (m ³)
	Максимална расположива запремина депоније/капацитет депоније		Vmax=3312000 (m ³)
	Преостала расположива запремина за одлагање од 1.1.2005.		Vras. =2724120 (m ³)
Просечна годишња количина отпада која се одлаже на депонији		Vsr. =10.260 (m ³)	
3.9	Да ли се врши прекривање отпада инертним материјалом и када:		
	☒	да	☐ не
	☐	дневно	☐ месечно
	☒	по потреби	
Чиме се врши прекривање отпада и како:		ЗЕМЉА , РАЗАСТИРАЊЕ БУЛДОЗЕРОМ	
3.10	Механизација за сакупљање отпада и која обавља послове на депонији		
	број и тип возила за сакупљање	4, СПЕЦИЈАЛНА ВОЗИЛА "СМЕЂАР" СА ПОТИСНОМ ПЛОЧОМ ЗАПРЕМИНЕ ОД 9,5М ³ ; ЈЕДАН КАМИОН "КИПЕР" ЗАПРЕМИНЕ 4,5М ³ И СКИП	
	број и тип возила на депонији	2, БУЛДОЗЕР ТГ110	
3.11	Удаљеност депоније од:		
	насеља	a =500	(m)

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

обале потока, реке, језера, акумулације	a =100; 1500; 14800; 500	(m)
извора водоснабдевања	a =300	(m)
железничке и аутобуске станице	a =2700	(m)
стоваришта запаљивог материјала	a =1700	(m)
војног објекта	a =500	(m)
здравственог објекта, болница	a =4100	(m)
природног лечилишта	a =/	(m)
прехрамбене индустрије	a =1600	(m)
аеродрома	a =/	(m)
подземних објеката инфраструктуре (тунел, подвожњак и сл.)	a =3800	(m)
гасовода, далековода и нафтовода	a =1000	(m)
заштићених природних добара и споменика културе	a =14800	(m)

3.12	Геолошки састав земљишта (описати): КРИСТАЛАСТИ ШКРИЉЦИ И ПЕДОЛОШКИ СЛОЈ ОД 50 СМ
------	--

4. ПОДАЦИ О ОПРЕМЉЕНОСТИ ДЕПОНИЈЕ

4.1	☐ Електрична енергија
	☐ Гориво (резервоари, агрегати и сл.)
	☒ Водовод
	☐ Канализација
	☐ Колска вага
	☒ Уређени унутрашњи путеви
	☒ Прикључак за на јави пут
	☒ Против пожарна опрема
	☐ Систем за прикупљање гасова
	☐ Платформа за прење возила
	☐ Платформа за истовар отпада

5. ОБЛИЦИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ КОЈА СЕ ПРИМЕЊУЈЕ НА ДЕПОНИЈИ

5.1	☒ Систем канала за одвођење падавина
	☐ Систем за сакупљање процедурних вода на депонији – дренажни систем
	☐ Пречишћавање процедурних вода
	☒ Равнање
	☐ Збијање
	☒ Дезинфекција, дезинсекција и дератизација
	☐ Мере заштите од буке
	☒ Мере заштите од разношења отпада ветром

6. ПОДАЦИ О ФИЗИЧКОЈ ЗАШТИТИ ДЕПОНИЈЕ

6.1	☒ Рампа и пријавница
	☒ Ограда око депоније
	Чуварска служба на депонији
	☐ нема
	☒ током дан
	☐ у три смене
	☐ Насип
	☒ Зелени појас
	☐ Остало

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

7. ПОДАЦИ О ОБЛИЦИМА ОТПАДНОГ МАТЕРИЈАЛА КОЈА СЕ ОДЛАЖЕ НА ДЕПОНИЈИ	
7.1	Агрегатно стање отпада која се одлаже на депонији: ☒ чврсто ☐ течно
7.2	На депонији је забрањено одлагати: ИНДУСТРИЈСКИ ОТПАД, ЛЕШЕВЕ УГИНУЛИХ ЖИВОТИЊА, АУТО ГУМА, МЕДИЦИНСКИ ОТПАД И ХЕМИЈСКИ ОТПАД
7.3	Облици прераде отпада на депонији: ☐ хемијско-физичка обраде ☐ биолошка ☐ термичка ☐ кондиционирање ☐ остало (навести) ☒ није присутан ни један облик обраде ☒ Да ли се поједине врсте отпада одлажу одвојено и које (навести)
8. ВРСТА ОТПАДНОГ МАТЕРИЈАЛА КОЈА СЕ ОДЛАЖЕ НА ДЕПОНИЈИ	
8.1	☒ Комунални отпад (кућни отпад) ☒ Метални отпад и делови кућних апарата ☐ Хаварисана возила ☐ Амбалажни отпад ☒ стакло ☒ пластика ☒ папир ☒ картон ☒ лименке ☐ Пољопривредни отпад и отпад са пољопривредних газдинстава ☒ Грађевински отпад ☐ Електронски отпад ☐ Опасни отпад (хемикалије, уља, батерије, боје, лекови, акумулатори..) ☐ Медицински отпад (потенцијално инфективни, фармацеутски) ☐ Животињски отпад (угинуле животиње, отпад из кланица) ☐ Отпадне гуме ☒ Зелени отпад из башти и окућница и јавних површина ☒ Шумарски отпад и отпад од прераде дрвета ☐ Индустриски отпад и отпад из рударства ☐ Муљевии/талози/пепео/шљака/јаловина/блато Остале врсте отпада које нису наведене:
9. ПРИСУСТВО ДИМА НА ДЕПОНИЈИ	
9.1	☐ Забележено присуство дима ☒ Није забележено присуство дима
10. ИНФОРМАЦИЈЕ О ЛОКАЦИЈИ ДЕПОНИЈЕ И ПОВЕЗАНОСТИ СА ВОДОТОКОМ	
10.1	☐ регистровани је водоток у телу депоније ☒ регистровани водотоци су у близини депоније ☒ могућност везе водотока са депонијом ☐ депонија је у поплавном подручју и његовој близини
11. ПОДАЦИ О СТАТУСУ ОПЕРАТИВНОСТИ И СТАТУСУ ДОЗВОЛА ДЕПОНИЈЕ	
11.1	Статус оперативности: ☐ У изградњи ☒ Активно ☐ Затворено ☐ Санирано ☐ У поступку реконструкције/санације ☐ У поступку затварања

	☐	Планови за одлагалиште
11.2	Статус дозвола:	
	☐	Употребна
	☐	Грађевинска
	☐	Анализа утицаја на животну околину
11.3	☒	Да ли се води анализа о количинама и врсти отпада
12. ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ДЕПОНИЈИ (МОНИТОРИНГ)		
12.1	☐	Мониторинг земљишта
12.2	☐	Мониторинг површинских вода
12.3	☐	Мониторинг подземних вода
12.4	☐	Мониторинг ваздуха
12.5	Остало:	
13. ПОДАЦИ О САКУПЉАЧУ/ПРЕВОЗНИКУ/ОБРАЂИВАЧУ ОТПАДА		
13.1	Назив и адреса предузећа који сакупљају и транспортују отпад на депонију:	ЈП ВОДОВОД, УЛ СРПСКИХ ВЛАДАРА 65, СУРДУЛИЦА
13.2	Назив и адреса предузећа који обрађују отпад	ЈП ВОДОВОД, УЛ СРПСКИХ ВЛАДАРА 65, СУРДУЛИЦА
14. НАПОМЕНЕ ИЛИ ОБЈАШЊЕЊА УЗ ПОЈЕДИНА ПИТАЊА И ПОСЕБНИ ПРОБЛЕМИ ВЕЗАНИ ЗА ДЕПОНИЈУ		
15.1	Датум испуњавања упитника	09.02.2015
15.2	Име особе која је попунила упитник	СРБА ВУЧКОВИЋ
15.3	Име особе у општини одговорне за комуналне послове	СРБА ВУЧКОВИЋ
15.4	Име особе у општини одговорне за заштиту животне средине	СНЕЖАНА СТАНИЋ МИРЈАНА СПАСИЋ
15.5	Печат	

14.6.7. Регионално решавање проблема депоновања отпада

Сходно Стратегији управљања отпадом општина Сурдулица је орјентисана на регионално решавање питања чврстог комуналног отпада. На том плану су до сада реализоване следеће активности:

- Урађен главни пројекат санације, рекулвације и даље експлоатације до коначног затварања постојећег сметлишта Бубавица за град Сурдулица од стране Хидро-Завод доо Нови Сад где је од стране Министарства заштите животне средине добила сагласност на наведени пројекат 2019.год., а након подношење захтева за продужетак сагласности од стране Министарства добијено је продужење сагласности за неведени пројекат 2023.године.
- Урађен идејни пројекат евакуације комуналног отпада из села општине Сурдулица,
- урађен пројекат организовано сакупљање и уклањање чврстог отпада са туристичког подручја Власина као предео изузетних одлика Власина проглашено од стране Владе Републике Србије 2006.год.
- Урађена Стратегија управљања чврстим отпадом у општини Сурдулица 2014-2019 године.
- Урађен Регионални план управљања отпадом за Пчињски округ 2013-2023 год.

Председник општине Сурдулица потписао је протокол о приступању закључења Споразума за заједничко Регионално управљање комуналним отпадом у Пчињском округу дана 08.09.2009.год.

Такође је донета Одлука Скупштине општине Сурдулица о приступању одређивања, локације за изградњу и рад постројења за складиштење, третман или одлагање грађевинског отпада и отпада од рушења објеката на територији општине Сурдулица од 02.07.2010.год објављену у („Сл.гл.града Врања“,бр.16/10).

Након затварања депоније Бубавица ЈП „Водовод“ би одлагао комунални отпад на санитарну депонију“ Метерис“ у Врању уз одређену новчану надокнаду .

14.6.8. Дивље депоније

Агенција за заштиту животне средине успоставила је је пројекат везан за прикупљање података о депонијама на подручју Србије. У оквиру пројекта под називом „Успостављање катастра дивљих и старих депонија и сметлишта Републике Србије општина Сурдулица је у сарадњи са инспекцијским службама општине прикупила податке о локацијама дивљих депонија и Агенцији за заштиту животне средине доставила попуњене упитнике и то за званичну депонију као и за дивље депоније на територији општине Сурдулица.

Подаци о количинама отпада на дивљим депонијама

1. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)				
1.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Масурица, место звано „код моста“		
1.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	400		
1.3.	Старост сметлишта	20год		
1.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	5000		
1.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	500	(m)
		ширина	10	(m)
		површина	5000	(m ²)
1.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	60	(m)
		обале водотока, језера, акумулације	5;14000; 1500	(m)
		извора водоснабдевања	1100	(m)
		здравственог објекта, болница	300 / 150	(m)
1.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	заштићених природних добара и споменика културе	14000	(m)
		лак приступ		X
		отежан приступ		
		врло тежак приступ		
2. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)				
2.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Биновце, место звано „река“,		
2.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	400		
2.3.	Старост сметлишта	15год		
2.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	5000		
2.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	500	(m)
		ширина	10	(m)
		површина	5000	(m ²)
2.6.	Удаљеност	насеља	60	(m)

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

	сметлишта од:	обале водотока, језера, акумулације	5;14000; 1500	(m)
		извора водоснабдевања	1100	(m)
		здравственог објекта, болница	7500/8000	(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	14000	(m)
2.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		X
		отежан приступ		
		врло тежак приступ		
3.	ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)			
3.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Сурдулица, место звано „дубока долина 1 и 2“,		
3.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	1500		
3.3.	Старост сметлишта	2-5 год		
3.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	550		
3.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	55	(m)
		ширина	5	(m)
		површина	275	(m ²)
3.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	50	(m)
		обале водотока, језера, акумулације	2; 500;13000; 3500	(m)
		извора водоснабдевања	5000	(m)
		здравственог објекта, болница	1500/2000	(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	13000	(m)
3.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		
		отежан приступ		X
		врло тежак приступ		
4. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)				
4.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Дугојница, место звано „дугојничка вода“		
4.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	250		
4.3.	Старост сметлишта	2-5 год.		
4.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	130		
4.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	15	(m)
		ширина	5	(m)
		површина	65	(m ²)
4.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	10	(m)
		обале водотока, језера, акумулације	250;18000; 2500	(m)
		извора водоснабдевања	3000	(m)
		здравственог објекта, болница	5000/5500	(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	18000	(m)
4.7.	Приступ	лак приступ		

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

	сметлишту: (ставити X)	отежан приступ		☒	
		врло тежак приступ		☐	
6. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)					
5.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Јелашница, место звано „широко поље“			
5.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	400			
5.3.	Старост сметлишта	1-2 год.			
5.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	30			
5.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	3		(m)
		ширина	10		(m)
		површина	30		(m ²)
5.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	100		(m)
		обале водотока, језера, акумулације	5; 8500;		(m)
		извора водоснабдевања	150		(m)
		здравственог објекта, болница	7000/7500		(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	18000		(m)
5.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		☐	
		отежан приступ		☒	
		врло тежак приступ		☐	
6. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)					
6.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Јелашница, место звано „ромска махала“,			
6.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	400			
6.3.	Старост сметлишта	15год			
6.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	320			
6.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	80		(m)
		ширина	4		(m)
		површина	320		(m ²)
6.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	2		(m)
		обале водотока, језера, акумулације	5; 8500;		(m)
		извора водоснабдевања	300		(m)
		здравственог објекта, болница	7500/8000		(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	18000		(m)
6.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		☐	
		отежан приступ		☒	
		врло тежак приступ		☐	
7. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)					
7.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Сурдулица, место звано „Санаторска долина“			
7.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	1000			
7.3.	Старост сметлишта	10год			
7.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	300			
7.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	50		(m)
		ширина	6		(m)
		површина	300		(m ²)

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

7.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	50	(m)
		обале водотока, језера, акумулације	2;1500;14000 ; 1500	(m)
		извора водоснабдевања	1500	(m)
		здравственог објекта, болница	50/100	(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	14000	(m)
7.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		X
		отежан приступ		
		врло тежак приступ		
8. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)				
8.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Кијевац, место звано „друм“		
8.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	30		
8.3.	Старост сметлишта	5год		
8.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	100		
8.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	20	(m)
		ширина	5	(m)
		површина	100	(m ²)
8.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	100	(m)
		обале водотока, језера, акумулације	50;1500;1300 0;2000;	(m)
		извора водоснабдевања	1100	(m)
		здравственог објекта, болница	6000/6500	(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	25500	(m)
8.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		X
		отежан приступ		
		врло тежак приступ		
9. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)				
9.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Сурдулица, место звано „чардачиште- ново насеље“		
9.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	2000		
9.3.	Старост сметлишта	5год		
9.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	5000		
9.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	500	(m)
		ширина	10	(m)
		површина	5000	(m ²)
9.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	60	(m)
		обале водотока, језера, акумулације	3;10; 2000;	(m)
		извора водоснабдевања	1500	(m)
		здравственог објекта, болница	1000/1500	(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	14000	(m)
9.7.	Приступ	лак приступ		

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

	сметлишту: (ставити X)	отежан приступ		☐	
		врло тежак приступ		☐	
10. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)					
10.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Алакинце, место звано „самоков,“			
10.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	300,			
10.3.	Старост сметлишта	5год.			
10.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	350			
10.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	35		(m)
		ширина	10		(m)
		површина	350		(m ²)
10.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	200		(m)
		обале водотока, језера, акумулације	5; 16500;4000;		(m)
		извора водоснабдевања	4000		(m)
		здравственог објекта, болница	700/2500		(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	16500		(m)
10.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		☒	
		отежан приступ		☐	
		врло тежак приступ		☐	
11. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)					
11.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Сувојница, место звано “прудитште“			
11.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	250			
11.3.	Старост сметлишта	5год.			
11.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	250			
11.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	50		(m)
		ширина	5		(m)
		површина	250		(m ²)
11.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	150		(m)
		обале водотока, језера, акумулације	350; 18000; 2000		(m)
		извора водоснабдевања	3500		(m)
		здравственог објекта, болница	7500/8000		(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	18000		(m)
11.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		☒	
		отежан приступ		☐	
		врло тежак приступ		☐	
12. ПОДАЦИ О ЛОКАЦИЈИ СМЕТЛИШТА (НАВЕСТИ СВЕ ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ)					
12.1.	Име насеља у коме се сметлиште налази и ближа локација	К.О. Власина округлица, место звано „код фарме“			
12.2.	Процена броја становника који гравитирају сметлишту	100			

12.3.	Старост сметлишта	1год.		
12.4.	Процена количине затеченог отпада (м3)	400		
12.5.	Геометрија сметлишта:	дужина	20	(m)
		ширина	10	(m)
		површина	200	(m ²)
12.6.	Удаљеност сметлишта од:	насеља	1000	(m)
		обале водотока, језера, акумулације	20;100;1000;5000;	(m)
		извора водоснабдевања	2000	(m)
		здравственог објекта, болница	1000/2900	(m)
		заштићених природних добара и споменика културе	у заштићеном добру	(m)
12.7.	Приступ сметлишту: (ставити X)	лак приступ		☒
		отежан приступ		☐
		врло тежак приступ		☐

14.6.9. Индустијски и опасан отпад

Индустијски отпад је отпад који настаје у процесу производње. Према карактеристикама индустијски отпад може се поделити у две основне групе и то:

- опасан
- неопасан индустијски отпад.

Под опасним отпадом се подразумева отпад који има најмање једну од опасних карактеристика (запаљив је, експлозиван је, отрован, оксидише, кородира, органски пероксид у додиру са ваздухом ослобађа запаљиве гасове или токсичне материје са сталним деловањем), укључујући и амбалажу у којој је био упакован. Опасан отпад се одлаже на законски прописан начин и не сме бити одложен на депонију комуналног отпада.

Свако предузеће које при обављању своје делатности има отпад јесте генератор отпада. Свако предузеће које има опасан отпад има и законску обавезу да сакупља отпад у посебну за то прописану амбалажу и да је одлаже на посебно обележена места тј. складишта. Класификован и на прописан начин обележен опасан отпад одлаже се из привремених складишта на посебно уређен просторски складишта. Сваки генератор отпада је дужан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада.

Генератор отпада је у обавези ако поседује неопасан отпад да га одлаже у контејнерима, које комунално предузеће редовно празни, на основу уговора склопљеним између комуналног предузећа и генератора отпада.

Проблем одлагања индустијског отпада решава се на следеће начине:

- одлагањем на посебна складишта или депоније у кругу фабрика;
 - на мешовита и/или индустијска одлагалишта;
- одлагањем на комуналне депоније (неопасан индустијски отпад);

На основу приказаних података може се закључити да су основни проблеми у области управљања опасним отпадима:

- Не постоји ефикасна хоризонтална и вертикална административна и стручна организација за управљање опасним отпадом
- Не постоји едукација становништва о опасном отпаду, начину поступања, обавези рециклаже, тако да су веома изражени страхови јавности од опасног отпада и његовог третмана
- Не постоји комплетна база података са идентификацијом свих генератора у складу са прописима и директивама ЕУ
- Није извршена карактеризација целокупног опасног отпада у складу са националним законодавством и директивама ЕУ
- Не постоји стратегија управљања опасним отпадима
- Нису утврђени оптимални и дозвољени технолошки поступци за третман и прераду опасног отпада
- Нису снимљени и утврђени капацитети постојећих система за прераду отпада који би могли да послуже за прераду већих количина, а који сада не раде пуним капацитетом • Нису јасно дефинисани генератори секундарних сировина, нити одређени потенцијални корисници секундарних сировина
- Нерешено питање транспорта опасног отпада или секундарних сировина до сакупљача
- Постојећа складишта у оквирима фабрика су привременог карактера без грађевинске и употребне дозволе
- Не постоји одобрена локација депоније опасног отпада
- Не постоји постројење за спаљивање опасног отпада
- Не постоји план санације земљишта контаминираних опасним отпадом, нити санације дивљих индустријских депонија опасног отпада
- Просторним планом Србије нису предвиђене локације за изградњу постројења за третман опасних отпада
- У фабрикама не постоје програми управљања опасним отпадима, као ни процедуре за поступање са опасним отпадима.

У фабрикама, углавном, не постоје посебна лица или службе задужене за евиденцију опасних отпада. Карактеристике поступања са индустријским отпадом су:

- Поступање са индустријским отпадом није адекватно нити је у складу са законским захтевима.
- С друге стране, у Србији не постоји депонија или трајно складиште опасног отпада које се декларише као стално одлагалиште опасног отпада и које задовољава основне критеријуме безбедног одлагања
- Генератори отпада у Региону принуђени да проналазе најбезболнија по њих решења, која нису у складу са техничким нити нормама заштите животне средине и то одлагањем на привремена одлагалишта углавном у кругу предузећа и то врло често на неадекватан начин (пластична и метална бурад, пластичне вреће, бетонски платоичесто без надстрешнице, разне неадекватне бетонске или друге касете, резервоари).

Генерисање опасног отпада у задњих десет година је знатно смањено због изузетно малог коришћења производних капацитета. Постоје велике количине раније створеног отпада, који није ускладиштен и обезбеђен на адекватан начин тако да се мора хитно решавати овај проблем поготову ако, што је реално очекивати, дође до

повећања производње што ће изазвати стварање нових количина опасног отпада и погоршати и овако лоше стање.

Рециклажа отпада у индустријским оквирима се највећим процентом односи на рециклажу метала и амбалаже и то:

- враћањем амбалаже добављачу на поновно коришћење
- давање амбалаже сакупљачима на даљу прераду.

На територији општине Сурдулица тренутно раде :

Кнауфинсулатион фабрика камене вуне, где се врши израда термо и звучног изолационог материјала (камене вуне). У процесу производње јављају се опасне и штетне супстанце као што су: феноли, формалдехиди, тешки метали, зауљане отпадне воде, шљака. Према карактеру отпада то је неопасан отпад. Део отпад се одлаже на депонију у кругу фабрике на отвореном и незаштићеном простору, док се део отпада рециклира поново враћа у производњу за добијање нових производа.

14.6.10. Биохазардни отпад

Биохазардни отпад обухвата врло широк спектар отпада који се поред биолошког, састоји од хемијског, фармацеутског, радиоактивног, као и других врста опасног отпада које потичу из медицинских и ветеринарских установа, из сточарске производње и кланичне индустрије. Такође, биохазардни отпад представља отпадни материјал који садржи довољан број вирулентних патогених микроорганизама. Након контакта са оваквим материјалом може се јавити инфективно обољење, што доводи до закључка да су инфективност и токсичност доминантне особине биохазардног отпада. Отпад биохазардног порекла има све карактеристике опасног отпада у који се убраја због своје токсичности, канцерогености, тератогености и мутагености, односно биохазардних карактеристика и као такав негативно утиче на здравље људи и свих биосистема и представља наглашени ризик загађења животне средине, воде, ваздуха и земљишта.

Биохазардни отпад се генерише у здравственим установама (болнице, домови здравља, стоматолошке амбуланте, заводи за заштиту здравља и сл.), ветеринарским установама (клинике, институти, станице, амбуланте), у кланицама, бројним фармама за узгој крупне и ситне стоке, као и живине. Мања количина овог отпада настаје на специјализованим институтима који се баве испитивањима, истраживањима, производњом вакцина и серума, у којима се користе лабораторијске животиње и биолошки материјал.

Локални план управљања отпадом обухватио је следеће врсте биохазардног отпада:

1. Отпад настао у здравственим установама – медицински отпад
2. Отпад настао у ветеринарским установама – ветеринарски отпад
3. Животињски отпад

Медицински отпад

Под медицинским отпадом се подразумева сав отпад настао у здравственим установама. Потребно је даље спроводити започет процес обавезног разврставања медицинског отпада на месту настанка на опасан и неопасан. Све установе за здравствену заштиту и ветеринарске организације у којима настаје медицински отпад су дужне да израде планове управљања отпадом и именују одговорно лице за управљање отпадом у складу са законом.

Инфективни отпад

Инфективни отпад садржи инфективне агенсе довољног степена патогености (вируленције) који могу да доведу до обољења. Ова категорија обухвата културе и залихе инфективних агенаса настале при лабораторијском раду, отпад са хирургије и аутопсије пацијената са инфективним болестима (ткива, материјали опрема који су били у контакту са крвљу или другим телесним течностима), отпад од инфицираних пацијената из карантина, отпад који је био у контакту са инфицираним пацијентима који су подвргнути хемодијализи (опрема за дијализу као што су цевчице и филтери, папирнати убруси, огртачи, кецеље, рукавице и лабораторијски мантили), инфициране животиње из лабораторија и други инструменти или материјали који су били у контакту са инфицираним људима или животињама. Након прелазног решења третмана инфективног медицинског отпада дезинфекцијом и стерилизацијом и затим мљењем и одлагањем на депонију, потребно је изградити постројење за термички третман овог отпада – инсинератор, што је у дугорочном плану. Агенција прикупља податке о отпаду из здравствених установа у складу са правилима достављања података за регистар извора загађивања.

Фармацеутски отпад

Фармацеутски отпад обухвата враћене из употребе, одбачене, са истеклим роком трајања или контаминирани фармацеутске производе, лекове и хемикалије, или производе који треба да буду одбачени јер више нису потребни.

Хемијски отпад

Хемијски отпад се састоји од одбачених чврстих, течних и гасовитих хемикалија, на пример од дијагностичког и експерименталног рада, као и чишћења, одржавања објеката и дезинфекционих поступака. Хемијски отпад може бити опасан или инертан. Опасан хемијски отпад је отпад који садржи барем једну од следећих особина: токсичан, корозиван (киселине при $pH < 2.0$ и базе при $pH > 12.0$), запаљив, реактиван (експлозиван, реагује са водом, осетљив на удар), цитотоксичан (цитостатици). Инертни хемијски отпад обухвата хемикалије као што су шећери, аминокиселине и одређене органске и неорганске соли.

Радиоактивни отпад

Радиоактивни отпад обухвата чврсте, течне и гасовите материјале који су контаминирани радионуклидима који потичу од анализа људског костура и течности, прегледа људских органа и локализације тумора, и других истраживачких и терапеутских поступака.

Ветеринарски отпад

Ветеринарски отпад је отпад настао испитивањем и лечењем животиња или пружањем ветеринарских услуга, као и отпад настао приликом научних испитивања и експеримената вршеним на животињама. Количине и врсте отпада генерисаног у приватним ветеринарским установама нису доступне.

Подаци који су у овом тренутку доступни су из Здравственог центра Сурдулица и Специјалне болнице за плућне болести Сурдулица која се бави дијагностиком и лечењем у здравственој медицини.

Раздвајање отпада на комунални и други отпад у Здравственом центру Сурдулица се не врши. Сав отпад се привремено складишти на отворени плато од бетона на површини од 40м² који је ограђен. Контрола привременог складишта се врши више пута дневно. Третман опасног отпада се не врши, осим оштрих предмете и то игле које се уништавају на апарату за уништавање игала уз термички третман до 4000С. Количине отпада који се генерише у Здравственом центру дат је у Табели бр 19.

Табела 18.

Врста отпада	Количина отпада (т)
Комунални отпад	29
Инфективни отпад	2,5
Патоанатомски отпад	0,01
Оштри предмети	1
Фармацеутски отпад	0,005
Хемијски отпад	0,025

Табела 18. Врсте и количине отпада који се генеришу у Здравственом центру Сурдулица

Раздвајање отпада на комунални и други отпад у Специјалној болници за плућне болести се врши. Раздвајање отпада се врши на месту генерисања, у посебној просторији и ван зграде. Отпад се привремено складишти на отворени плато од бетона који је означен за складиштење отпада. Попуњеност складишта је око 70%. Контрола привременог складишта се врши више пута недељно. Третман опасног отпада се не врши. Складишти се инфективни отпад и оштри предмети. Количине отпада који се генерише у Специјалној болници за плућне болести дат је у Табели бр 19.

Табела 19.

Врста отпада	Количина отпада (т)
Комунални отпад	/
Инфективни отпад	0,55
Патоанатомски отпад	/
Оштри предмети	1
Фармацеутски отпад	складиште
Хемијски отпад	/

Табела 19. Врсте и количине отпада који се генеришу у Специјалној болници за плећне болести Сурдулица

Животињски отпад

Животињски отпад чине лешеве уинулих животиња и нуспроизводи кланичне индустрије који представљају потенцијалну опасност за појаву и ширење заразних болести људи и животиња. Многи узрочници болести могу релативно дуго да преживе у овим отпадним материјама и након извесног времена да доспу у спољну средину као поновни узрочници заразних обољења. Из спољне средине, директним контактом са отпацама животињског порекла, путем загађивања хране, земље, ваздуха, посредовањем инсеката, глодара, дивљих животиња, паса и птица и другим путевима могу се пренети инфекције на животиње и људе чак и на веће удаљености. Највећу опасност представљају животоње уинуле од зараза чији узрочници праве споре (антракс и шуштавац).

14.6. 11. Цене и трошкови садашњег сакупљања

Јавно предузеће ЈП“Водовод“ бави се сакупљањем отпада и његовим одлагањем на градску депонију, са територије града и 11 насељених места. По питању прикупљања отпада, активности су следеће:

- сакупљање кућног смећа (од грађана – из стамбених објеката од
- предузећа и установа – из пословног простора),
- одржавање чистоће јавних површина у граду,
- уклањање дивљих депонија и сметлишта (по налогу комуналне инспекције, или по захтеву странке).

Тарифе за обрачун и наплату прикупљања смећа од физичких и правних лица везане су за величину простора корисника услуга.

- површине су подељене по категоријама у зависности од намене објеката и то на:
- индивидуално становање,
- индустрија/предузеће,
- јавни сектор

Цена прикупљања чврстог отпада приказана је у следећој табели бр.20:

Табела 20.

Р.број	Корисници	дин./м2месечно	Површина/м2	Процент наплате %
1.	Домаћинства/буџетски корисници	3,04	3.360,851	32,93
2.	Индустрија	7,3	3.438,875	45
3.	Јавни сектор	7,3	1.263,060	45

Напомена: Наплата услуга се врши по метру квадратном

Метод издавања рачуна и наплате може се вршити лично или путем поште, рачун се издаје једном месечно и он је комбинован за изношење смећа са другим комуналним услугама.

15. СТРАТЕШКИ ОКВИР И ПОТРЕБНЕ ПРОМЕНЕ

На основу анализе стања тренутне ситуације у управљању комуналним отпадом израђен је план одрживог управљања отпадом за период од 2011. до 2021. године., а сада и ревизија истог. План уређује управљање чврстим комуналним отпадом на територији општине Сурдулица од његовог настанка до коначног збрињавања, са основним циљем успостављањем целовитог система управљање отпадом у складу са Стратегијом и постојећим европским захтевима и стандардима.

Циљеви интегралног управљања отпадом у највећој мери су:

- смањивање генерисане количине отпада;
- смањивање количина отпада одложеног на депоније применом примарног
- издвајања корисног отпада;
- смањивање удела биодеградабилног отпада у депонованом комуналном отпаду;
- смањивање негативног утицаја депонованог отпада на животну средину и људско здравље;
- управљање генерисаним отпадом по принципу одрживог развоја;
- искоришћавање отпада за производњу енергије.

План подразумева примарно одвајање на извору пластике, стакла, папира и картона. Остале количине генерисаног комуналног отпада се односе из свих домаћинстава на депонију или одвозе до рециклажно двориште. Број потребних посуда за смеће и транспортних возила је прорачунат тако да обезбеђује ефикасно и одрживо прикупљање и транспорт укупне количине чврстог комуналног отпада генерисаног у домаћинствима, јавним институцијама, предузећима и другим генераторима чврстог комуналног отпада у општини.

Рециклажно двориште би требало да буде пројектована тако да обезбеди привремено складиштење отпада генерисаног у планом одређеним насељеним местима. На овом постројењу отпад би био подложен механичком и биолошком третману у зависности од композиције отпада који се третира. Након секундарне

сепарације отпада због издвајања корисних рециклабила као што су пластика, метали, стакло и папир они се могу продавати на тржишту као секундарне сировине.

Остатак отпада који је у највећој мери биодеградабилан отпад бива подложен биолошким третманом како би се добили вредни продукти као што су биогаз и компост који имају своју тржишну вредност.

Друга могућност третитања комуналног отпада је његово спаљивање и производња електричне енергије или водене паре који се даље могу пласирати на тржиште.

15.1. Очекиване количине генерисаног отпада

За ефикасно планирање управљања комуналним отпадом и дефинисање објеката за третман, броја и врста потребних посуда за одлагање, броја возила за транспорт итд. потребно је познавање количине чврстог отпада коју продукује становништво општине у току одређеног временског периода.

Количина отпада која ће бити генерисана у општини одређена је на бази броја становника за одређени период планирања, као и на бази планираног броја становника који ће бити обухваћен систематским сакупљањем отпада, затим пораста броја становника у одређеном временском периоду и специфичној количини отпада по становнику. Постоји евиденција да специфична количина отпада има променљив тренд у току последњих 20-30 година.

Број становника се одређује на основу пописа који спроводе надлежне институције, просторних и урбанистичких планова, односно по формули:

$$S_b = S_p (1 + K_p / 100)^n$$

, при чему је:

S_b – будући број становника

S_p – постојећи (садашњи) број становника

K_p – коефицијент пораста броја становника изражен у % за једну годину

n – број година планског периода.

Према попису становништва из 2023. године на територији општине Сурдулица живе је 18.023 становника у 41 насељу, у самом граду живи 10.250 становника док остали становници 7.773 живе у селима.

Овај податак је коришћен као почетни податак за пројекцију становништва за наредни период.

Процена економског статуса општине у периоду од наредних десет година се базира на следећим претпоставкама:

- у наредном периоду се очекује мали прираштај становништва становника и то у граду Сурдулица, док се у селима, према досадашњем тренду и тенденцијама, очекује смањење броја становника. Ово се посебно односи на мања и удаљенија села;
- економски развој општине ће бити различит; град ће имати бржи развој од сеоских области;
- очекује се пораст индустријске и пољопривредне производње;
- очекује се већи развој региона развијањем малих и средњих предузећа;
- очекује се развој приватног сектора;
- очекује се увођење приватизације у комуналне делатности, што ће утицати на стварање услова за увођење економских цена услуга ових организација;
- очекује се већа надлежност локалне самоуправе;

- очекује се успостављање финансијског тржишта, тржишта радне снаге, пореске реформе и реформе пензионог и здравственог осигурања и
- очекују се стране инвестиције у технолошку модернизацију.

За планирање система за управљање комуналним отпадом и дефинисање објеката за третман, количине потребних посуда за одлагање, броја возила за транспорт итд. потребно је познавање количине чврстог отпада коју продукује становништво општине у току одређеног временског периода. Из овог елемента произилазе количине отпада које се могу рециклирати или другим опцијама третирати, као и количине отпада која ће се одлагати на депонији.

Тренутно у општини Сурдулица системом организованог сакупљања отпада обухваћено је 52% 11.459 становника Сурдулице и 26% 5.817 сеоских становника. Организованим сакупљањем отпада на територији општине Сурдулица је обухваћено укупно 78% 17.276 становника.

Циљ организовања управљања отпадом је успостављање система којим би било обухваћено готово целокупно становништво општине. Питање покривености руралног подручја је веома битно, јер становништво тог подручја троши исту врсту робе као и урбано становништво, тако да и оно производи приближно исту врсту отпада. То се односи нарочито на амбалажу од прехранбених производа, кућне хемије, стакла, па све до беле технике.

Процена будуће количине отпада који се генерише у општини базира се на следећим претпоставкама:

- Број становника неће значајније осцилирати
- Процењена просечна продукција кућног отпада по становнику у граду Сурдулица износи 0,9 kg/dan
- Степен покривености укупног становништва и урбаног и руралног од 78% .
- Овим планом предлаже се да се у следећих 5 година повећа покривеност становништва опслуживањем сакупљања отпада на 100% у граду и на 85 % годишње преосталог сеоског становништва.
- Покривеност становништва опслуживањем сакупљања отпада у дугорочном периоду је 95 %. (100% градска насеља, 85% сеоска насеља)

Табела бр.21. Количина отпада која се дневно генерише у насељима у општини Сурдулица

Табела 21.

Насеље	Укупан бр. домаћинстава у насељу	Дневна количина отпада у (м ³)	Број домаћинстава обухваћених прикупљањем отпада
Алакинце	408	4,12	385
Биновце	148	2,57	148
Божица	135	2,06	112
Власина Округлива	62	1,03	62
Власина рид	94	4,12	24
Д.Романовце	148	2,57	132

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

Загужање	243	3,09	235
Калабовце	33	1,03	33
Клисура	169	0.30	138
Масурица	386	3,09	365
Стрезимировци	28	0,30	5
Сурдулица	3239	28,5	3234
Ђурковица	88	1,54	88
Бело Поље	185	2,57	185

Како се ревизијом овог плана предлаже повећање покривености становништва опслуживањем сакупљања отпада на 100% у граду и на 85% у селима општине Сурдулица, повећаће се количина комуналног отпада који се сакупља. У Табели број 22. приказана је планирана будућа покривеност организованим сакупљањем отпада у наредних 5 година у процентима.

Табела број 22. Будући обухват сакупљања отпада
Табела 22.

Година	2023	2024	2025	2026	2027
Будући степен обухват у граду, % становника	100%	100%	100%	100%	100%
Будући степен обухват у селима, % становника	15%	30%	50%	75%	90%

У табели број 23. приказан је планирани број становника који ће бии обухваћен системом прикупљања отпада у наредних 5 година

Табела 23.

Година	2023	2024	2025	2026	2027
Бр.становника у граду	11.459	11.500	11.500	11.500	11.500
Бр.становника у селима	9.121	9.655	9.655	9.850	9.885

Дневне и годишње количине отпада које ће се генерисати за плански период у општини Сурдулица дефинисане су у Табели 22. и то на бази:

- повећаног обухвата прикупљања дефинисаног у Табели 21. , а самим тим и –повећаног број становника обухваћеног системом прикупљања отпада дефинисаног у Табели 22.
- процењене просечне продукције кућног отпада по становнику у граду Сурдулица од 0,9 kg/dan.
- процењене генерисане количине отпада од 0,5 kg/dan по глави сеоског становника

Табела број 24. Процењена количина отпада која ће се генерисати на бази броја становника који ће бити обухваћен системом сакупљања за плански период
Табела 24.

Година генерисања отпада	Јединична мера	2023	2024	2025	2026	2027
Број становника у граду		11.459	11.500	11.500	11.500	11.500
Број становника у селима		9.121	9.655	9.655	9.850	9.885
Генерисани отпад у граду	м3/дан	28,5	28,5	27,5	26,5	25,0
Генерисани отпад у селима	м3/дан	28,39	28,39	29,50	29,50	28,50
Укупно генерисани отпад	м3/дан	56,89	56,89	57	56	53,5
Укупно генерисани отпад	м3/год.	17.749,68	17.749,68	17.784	17.472	16.692

На бази процењене количине отпада које ће се генерисати у општини Сурдулица за плански период од 5 година у Табели 24. приказане су процењене дневне количине отпада које ће бити прикупљене организованим системом сакупљања отпада на бази сакупљања од 312 дана годишње.

Табели 25. Приказане су процењене дневне количине отпада које ће бити прикупљене организованим системом сакупљања отпада на бази сакупљања од 312 дана годишње.

Табела 25.

Годишње сакупљања отпада		2015	2016	2017	2018	2019
Количина сакупљеног отпада у граду	т/дан	12,36	12,36	12,36	12,36	12,36
Количина сакупљеног отпада у селима	т/дан	0,92	1,95	3,09	4,84	5,45
Укупна количина сакупљеног отпада	т/дан	13,28	14,31	15,45	17,20	17,81

15.2. Предлог организационе структуре система управљања отпадом

Да би се задовољили циљеви дефинисани Стратегијом управљања отпадом потребно је успостављање потпуно новог система управљања отпадом у Сурдулици.

У делатност одржавања чистоће у граду спада и одвожење, одлагање и уклањање смећа и других природних и вештачких отпадака из стамбених, пословних и других објеката, што не искључује и најсавременије технолошке поступке.

Конкретно, комуналну делатност обавља Јавно предузеће. Од значаја је да је Закон предвидео могућност да се обављање комуналних делатности може организовати за две или више општина под условима утврђеним законом и Споразумом скупштина тих општина. Предмет тога Споразума је веома широк дијапазон узајамних правних, економских, финансијских, организационих и других односа тих општина, као и између општина и јавних предузећа. Оваква организација подразумева да би у надлежности постојећег комуналног предузећа биле активности:

сакупљања отпада,
транспорта од места прикупљања отпада до трансфер станице и
од трансфер станице до регионалне депоније,
управљање регионалном депонијом и
управљање трансфер станицом.

Споразумом треба дефинисати да јавна предузећа престану са одлагањем отпада на локалне депоније када се створе технички услови за рад санитарне регионалне депоније комуналног отпада. Општине потписнице споразума морају се обавезати у којој ће динамици и које количине отпада довозити на нову локацију.

Општина Сурдулица је 08. септембра 2009. године потписала "Протокол о приступању закључења Споразума за заједничко – Регионално управљање комуналним отпадом у Пчињском округу". Овај споразум је у сагласности са Стратегијом управљања отпадом јер је њоме предвиђено да Сурдулица заједно са преосталим општинама чини регион управљања отпадом. У наставку је дат преглед планираних регионалних центара за управљање комуналним отпадом:

У оквиру Регионалне депоније предвиђени су и пратећи садржаји који би допринели што бољој сепарацији сировина из комуналног отпада које би касније постале токови на тржишту секундарних сировина.

Регионалне депоније су депоније за неопасан отпад. У оквиру центра може бити изграђена и депонија за инертни отпад у складу са стандардима. На депонију неопасног отпада може се одложити само:

* комунални отпад после сепарације;

* неопасни отпад било ког порекла који испуњава критеријуме за прихват отпада на депонију за неопасан отпад и стабилизован и нереактиван, претходно третиран опасан отпад, ако граничне вредности загађујућих материја у филтрату не прелазе граничне вредности за неопасан отпад.

Депонија се опрема системом за сакупљање депонијских гасова. Уколико искоришћење гаса није економично, треба га спаљивати на лицу места. Регионална депонија, поред осталих елемената, мора да има и постројење за третман процедних вода.

Постројење за сепарацију рециклабилног отпада се поставља на простору поред депоније. Поставља се технолошка линија за аутоматско или мануелно раздвајање отпада. Издвојени рециклабилни материјали се балирају или пресују и даље транспортују у постројења која врше рециклажу таквог отпада.

Постројење за компостирање или анаеробну дигестију може обухватати комплетан механичкобиолошки третман отпада, или само аеробни третман отпада у постројењу или компостном пољу смештеном поред депоније.

Рециклажни центар – двориште за локално сакупљање у граду су места за привремено складиштење, припрему и претовар отпада намењеног транспорту у регионални центар за управљање отпадом.

Крајњи циљ имплементације овог Плана у пракси, као и обавеза дефинисана Стратегијом за управљање отпадом, биће покривеност свих територија у општини (урбаних и руралних) сакупљањем и одвожењем чврстог комуналног отпада на постројење за селекцију и рециклажу, а на крају на регионалну санитарну депонију Метерис Врање.

Да би се смањили трошкови транспорта, због удаљености појединих градских центара од локације регионалне санитарне депоније, а такође и због великих удаљености појединих сеоских подручја од самог града, биће потребно у општини Сурдулица формирати локални пункт за привремено одлагање сакупљеног отпада у виду рециклажних дворишта и центар за претовар који би имао улогу сортирање односно раздвајања појединих врста отпада. Овај центар би представљао рециклажно двориште.

У случају општине Сурдулица рециклажно двориште би представљала:

локацију где се отпад из локалних возила за сакупљање отпада привремено разврстава, складишти и претоварује у већа возила којим се одвози на санитарну депонију. На овај начин се постиже да се и друга, нестандартна и приручна возила (мања возила, трактори, подизачи па чак и возила којим би грађани дозволили у одређено време одређене врсте отпада) користе као подршка локалном сакупљању отпада.

локацију где ће се и остале врсте отпада сакупљати пре одвоза на санитарну депонију (на пример, неопасан индустријски отпад, отпад који би довозили сами грађани, власници мањих предузећа, занатских радњи, угоститељских објеката, кабасти отпад, отпадна уља, акумулатори и др.)

локацију где се може сместити рециклажни центар или плато за одвајање секундарних сировина.

Принцип рада на станици се састоји из неколико фаза:

- Возило за сакупљање довози отпад у рециклажно двориште и истоварује га на плато или у прихватни кош, директно.
- Манипулацијом булдожером или ручно (зависно од количине отпада и типа станице) отпад се кроз кош „гура“ у специјалан компактор у коме долази до вишестепене компакције отпада
- Са друге стране компактора поставља се контејнер са подизном плочом, у кога се „гура“ компактован отпад
- Када се контејнер напуни, подиже се плоча, долази вучно возило које превози контејнер директно на депонију
- Пошто се сав отпад, затвореним системом „поставља“ у контејнер, практично нема отпадних вода (сва вода улази у контејнер заједно са отпадом) нити ширења мириса

- Најбоља опција је да се сав отпад дневно евакуише на депонију, тј., да по завршетку радног дана у рециклажном дворишту нема више отпада, што се може постићи једино оптималним фреквенцијом сакупљања отпада.

Рециклажни центри доприносе заштити животне средине и здравља људи, по више основа:

- Редукује се загађење ваздуха и потрошња горива с обзиром да се повећава ефикасност у сакупљању и транспорту отпада и тако се и редукује потрошња енергије
- С обзиром да се у рециклажном дворишту може вршити и претходно процесирање материјала, издвајање корисних компоненти, може и ручно издвајање, као и уклањање кабастог материјала и опасног кућног отпада, то се редукује коришћење горива које би било потребно за његов транспорт и повећава могућност за повраћај материјала
- Изградања контролисаног издвајања обезбеђује могућност здравствене заштите сакупљача која је далеко већа него што је сакупљање на отвореним депонијама.
- Изградњом рециклажног центра обезбеђује се могућност да депонија може да се постављају у далеко безбеднијим по становништво зонама које могу бити и удаљене од места сакупљања, као и на повољнијим локацијама
- Изградњом рециклажног дворишта редукује се транспортно оптерећање на регионалним депонијама

У циљу рационализације трошкова, рециклажне центре је корисно градити на местима где већ постоји могућност адаптације неке постојеће зграде или локације затворене депоније.

Рециклажни центри за управљање отпадом зависи од:

- Величине подручја и растојања између насеља
- Удаљености регионалне депоније
- Количине отпада
- Типова транспортних средстава која се користе у примарном транспорту (сакупљање станица)

Општина Сурдулица је у обавези да одреди локацију за рециклажно двориште (то би био простор садашње депоније или нова локација). Проналажењем нове локације изискује пре свега решавање имовинскоправних односа, доношење скупштинске Одлуке за избор локације, добијање потребних сагласности, израду потребне пројектне документације, извођење грађевинских радова и на крају добијање грађевинске дозволе. У општини Сурдулица до сада није одређена локација за рециклажно двориште али се планира да се уради рециклажно двориште на територији општине која би била капацитета до 10.000-15.000 становника.

Општина Сурдулица ће управљање отпадом базирати на максималном могућем издвајању секундарних сировина. Зато је потребно формирање рециклажног дворишта на погодним местима, у близини регионалног пута.

Отпад који се прикупља треба привремено складиштити на простору рециклажног дворишта, а када се сакупи довољна количина испоручити га овлашћеним фирмама које се баве сакупљањем појединих врста отпада. С обзиром да је отпад тржишна роба, процењује се да ће приходи од продаје покрити трошкове сакупљања и привременог складиштења.

Важно је напоменути да сакупљени отпад у рециклажном дворишту подлеже прибављању акта о карактеризацији и категоризацији, који по Закону о поступању са отпадним материјама и Правилнику о начину разврставања, паковања и чувања секундарних сировина издају сертификована лабораторија.

На следећим сликама су приказана рециклажна дворишта

Центри за одвојено сакупљање рециклабилног отпада су места намењена разврставању и привременом складиштењу посебних врста отпада. Ови центри имају значајну улогу у укупном систему управљања отпадом јер служе као веза између јединице локалне самоуправе и грађана, овлашћених сакупљача и лица која врше третман.

Локације за постављање центара којима се обезбеђује спровођење мера за одвојено сакупљање отпада треба да обезбеде јединице локалне самоуправе.

Примарна селекција отпада ће се постепено уводити. Потребна је стална кампања и едукација грађана о потреби и значају примарне селекције.

Сви детаљи око изградње и саставних делова Регионалне депоније садржана је у Регионалном плану управљања отпадом.

Планом ће бити предвиђено да се у Сурдулици изгради рециклажно двориште, а да регионална санитарна депонија буде у Врању.

Предлаже се да приватни сектор или специјализована предузећа, такође, узму учешћа у развоју и даљем унапређењу система (компостирање, сепарација, рециклажа, коришћење отпада, коришћење енергетских потенцијала, биогаса итд.).

15.3. Програм сакупљања комуналног отпада

У складу са основним принципима политике управљања комуналним отпадом, комунални неопасан отпад се мора раздвојити од осталих врста отпада, као што су индустријски и медицински отпад како би се добила економска цена потребног третмана који ће домаћинства плаћати. Захтеве за раздвајање отпада мораће да испуњавају и произвођачи индустријског или медицинског отпада.

У краткорочном раздобљу, отпад из домаћинстава који се ствара у урбаним центрима ће се и даље одлагати у постојеће комуналне контејнере. У циљу успостављања система сакупљања отпада из сеоских домаћинстава који ће се увести у наредних 5 година, прво ће се забранити одлагање отпада на дивљим депонијама и увешће се контејнери који ће бити размештени по месним заједницама.

У настојању да се смањи широко распрострањено бацање отпада уз путеве или на дивље депоније, увођење контејнера на главним дивљим депонијама након њиховог чишћења или санације, омогућује бар делимично задржавање одбаченог отпада, смањујући могућност даљих негативних утицаја на околину или здравље.

Фреквенција сакупљања кућног отпада зависи од типа и врсте возила за сакупљање отпада (коју ограничава капитални трошак возила, трошкови рада, удаљеност од места сакупљања до депоније где се возило празни) и броја контејнера који се одједном могу поставити на једној локацији. Додатно, на капацитет контејнера и фреквенцију сакупљања утиче и природа отпада. Одложени кабастни отпад ће напунити контејнер и тако ће бити потребно чешће прањење.

У оквиру успостављања система за управљање отпадом, као битна новина се уводи захтев за оптимизацијом коришћења судова (контејнера) за сакупљање и превоз. Рационализација се огледа у процени потребне фреквенције сакупљања отпада, могућности за сакупљања отпада на темељу типа (величине) судова, запремини произведеног отпада, капацитета возила за сакупљање, броја становника који је обухваћен услугом сакупљања отпада и удаљености од депоније.

Поред фреквенције доношења која се базира претежно на обрачуну количина отпада, као још један важан фактор се појављује планирање матрица кретања возила како би се постигло оптимално сакупљање отпада уз што мање трошкове.

15.3.1 Опрема за сакупљање отпада

Стање опреме за сакупљање отпада није задовољавајуће. Контејнери су стари, изамортизовани, лоше су одржавани и недовољног су броја. Због таквог стања, у циљу успостављања система управљања отпадом, већина опреме за сакупљање мораће да се замени у краткорочном периоду, при чему би као неопходан фактор била потреба њене стандардизације и унификација.

Стандардизација опреме за сакупљање се мора урадити у циљу постизања компатибилности транспортних возила и контејнера. У највећем делу ЕУ, тренутно се користе контејнери од 1,1m³, и канте од 120 литара.

Слика контејнер од 1,1м³

У насељима која се греју класичним системом, код кога се стварају веће количине пепела, треба користити само галванизирани челичне канте. Присуство пепела ограничава и коришћење система пластичних врећа за сакупљање отпада, уз то, овакав систем је скуп.

Слика канте од 120 литара

У циљу хармонизације посуда, за потребе израде овог Плана усвојено је сакупљање отпада у контејнерима од 5 m³, 1,1 m³ и кантама од 120 литара. Ове посуде представљају једини избор за обезбеђење правилног и правовременог сакупљања отпада из разлога унификације.

Слика контејнер од 5m³

При избору посуда за сакупљање рециклабилног отпада, посуде стандардних димензија, а које су намењене за прикупљање ПЕТ амбалаже представљају логичан избор за обезбеђење правилног и правовременог сакупљања отпада из разлога унификације и маркетиншке препознатљивости.

Слика контејнер за прикупљање ПЕТ амбалаже

Прорачун броја потребних посуда и њихов распоред мора бити део посебног елабората који се мора урадити са стручном кућом која је у могућности да одреди тип и број посуда у складу са ситуацијом на терену, нарочито за сеоска насеља.

У даљој обради, а на нивоу овог Плана одредиће се оквирне смернице за места, начин и избор одговарајуће посуде за одлагање отпада индивидуалног корисника система управљања отпадом.

Приступ је да се у селима користе комбиновано канте од 120 л или контејнери од 1,1 m³ у зависности од степена разуђености и приступа одлагача и сакупљача посуде.

Правилно распоређивање контејнера и канти је један од предуслова добре организације управљања отпадом. Контејнери и канте се могу распоређивати уз улицу, на тротоарима или у двориштима. Највише треба користити метод када се контејнери распоређују дуж улице или на тротоарима.

У циљу обезбеђења заштите здравља и животне средине, контејнере и канте је корисно груписати на посебним локацијама које је потребно и посебно организовати, као на пример:

- контејнере треба сместити на посебно израђене бетонске платое, ограђене различитим типовима оградe, у зависности од положаја, заштитних, хигијенских и естетских захтева;
- платое треба поставити тако да задовољавају услове саобраћаја (плато не сме бити на растојању већем од 10-12 метара од саобраћајнице којом се креће камион за одвоз отпада), у складу са распоредом стамбених и стамбено пословних објеката;

- платое треба израђивати са нагибом од 2 %, да се не би задржавала вода из атмосфере, а и због сливања воде након прања платоа и контејнера;
- за одржавање хигијене платоа и контејнера, плато је потребно обезбедити са;
- прикључком на водовод са водомером и цревом погодним за прање платоа и контејнера;
- прикључком на канализацију;
- одговарајућим сливником којим ће спречити загушење најближих уличних сливника;
- у случајевима где то није могуће обезбедити, специјалним возилом обезбедити одржавање хигијене контејнера и платоа;
- у улицама где је заступљено индивидуално становање треба инсистирати на увођењу канти које би служиле за једно до два домаћинства, зависно од фреквенције сакупљања и потребно је формирати екипу за одржавање контејнера, подмазивање механизма, замене точкића, одржавање пропусности отвора за прање контејнера.

За успостављање организованог система сакупљања отпада неопходна је набавка одговарајуће опреме и механизације. За потребе уклањања отпада у Сурдулици неопходно је обезбедити потребан број одговарајућих посуда од којих велику већину чине контејнери запремине 1,1 м³.

Табела бр.26. процена неопходног броја контејнера од 1,1м³ и посуда од 120 л за општину Сурдулица

Табела 26.

	Број становника	Број домаћинстава	Број контејнера 1,1м ³	Број посуда 120л
Алакинце	1503	408	38	/
Берло Поље	545	185	14	/
Божица	333	135	14	/
Власина Округлица	163	62	18	/
Власина Рид	276	130	22	/
Власина Стојковићева	252	94	10	/
Доње Романовце	509	148	13	/
Загужање	890	243	21	/
Клисура	332	169	17	/
Масурица	1245	386	37	/
Стрезимировце	53	28	5	/
Ћурковица	261	88	10	/
Сурдулица - град	11459	3239	408	5500

Број потребних контејнера одређује се према формули:

$$N = O \times S \times D$$

$$V \times k$$

где је:

N број потребних контејнера

O количина отпада (м³/дан/становнику)

S број становника одређен за сабирни пункт

D број дана између два одвоза отпада

V запремина контејнера (м³)

k коефицијент попуњености контејнера (обично 0,8).

На територији општине потребно је отпочети и са сакупљањем рециклабилних компонената. Потребно је да у наредном периоду отпочне примарна селекција ПЕТ амбалаже као и примарна селекција папира. Тако да је потребно обезбедити и жичане контејнере за ПЕТ амбалажу од 1,1м³ као и лимени плави контејнер за папир од 1,1м³.

Како се у наредним годинама планира повећање броја рециклабилних компонената које ће се раздвајати из отпада потребно је такође предвидети и набавку и постављање других наменских контејнера .

За потребе одлагања и складиштења амбалажног отпада потребно је обезбедити:

- потребан број контејнера
- пресе за балирање ПЕТ амбалаже и папира.

За потребе одлагања и складиштење посебних врста отпада опасног отпада до успостављања њиховог третмана на републичком нивоу неопходно је обезбедити следеће:

- бурад од 200 л за сакупљање уља у аутосервисима, на пумпама и у фирмама које имају сопствене радионице за одржавање механизације;
- цистерну за уље са могућношћу претовара у транспортно возило ради одвожења уља на рециклажу;
- опрема за безбедно одлагање медицинског отпада (посебне наменске кутије);
- опрему за привремено ускладиштење (хладњача) кланичног отпада;
- објекат и посуде за складиштење отпада који има карактеристике опасног отпада (акумулатори, батерије, неонске сијалице и сл.);
- посуде за привремено ускладиштење старих лекова;
- посуде за привремено ускладиштење трансформаторских уља (ПЦБ);
- затворене објекте за ускладиштење наведених врста отпада и других ненаведених врста опасног отпада уколико се појаве на подручју општине Сурдулица.

Прорачун је заснован на претпоставци да је постојећи број контејнера (630) није довољан за општину Сурдулица , где је укључен индустријски и комерцијални сектор. Број стандардних посуда за отпад из домаћинства је одређен на основу претпоставке да 1/3 становника Сурдулице живи у зонама колективног становања, а 2/3 становника у зонама индивидуалног становања. За свако преостало место је потребно обезбедити минимум три контејнера за објекте друштвеног стандарда (нпр. управне зграде, школе, обданишта, поште, домове здравља), те се овај број не одражава на неопходан број стандардних посуда за домаћинства.

Број контејнера на одређеним локацијама у урбаним насељима је управо сразмеран дневно генерисаној количини отпада по становнику, броју становника усмерених ка једном сабирном пункту и броју дана између два пражњења контејнера, а обрнуто

сразмеран запремини контејнера, где се овај број узима умањен за 20%, јер се сматра да контејнер не може бити попуњен до врха.

15.3.2 Возила за сакупљање отпада

За сакупљање и превоз отпада користе се возила специјалне конструкције, која су опремљена са уређајима за утовар, сабијање и истовар сакупљеног отпада. Она се користе за пражњење канти од 80, 120, 240 литара и контејнера од 0,9 и 1,1 m³.

Возила која се користе за сакупљање отпада су:

- Аутосмећари се због способности пријема велике количине смећа и способности компактовања истог намећу као једино економски исплативо решење због већих раздаљина транспорта отпада од пријема у насељима сеоског типа до места одлагања или третирања.
- Кипер возило велике носивости представља логичан избор за ову намену, пре свега због своје мобилности и лаког утовара. Како количине отпада по једној локацији нису велике, а са друге стране локације дивљих депонија заузимају бројна и често неприступачна места, тако се избор потврђује у потпуности.
- Комбинована машина (ровокопачутоваривач) са могућношћу прикључења додатних уређаја представља прави избор из истих разлога као и предходно наведено основно средство.
- Камиони велике снаге и носивости седла – тегљачи у комбинацији са системом за прихват аброл контејнера су опште прихваћени у свету због своје ефикасности и великог капацитета, тако да се намећу као једини избор.

Стање возног парка који служи за транспорт отпада закључује се да је возни парк у релативном добром стању и да је одржавање возила добро. Ипак број возила је недовољан за нови број корисника и количину отпада. Стога је потребно извршити sukcesивну набавку нових унифицираних возила.

Сматра се да због преласка на нов систем организовања сакупљања, одвоза на рециклажно двориште или директно на депонију није економично радити са возилима подизачима, па ће се њима вршити транспорт отпада из рециклажних дворишта и/или индустријског отпада са којим се може руковати у складу са Законом о управљању отпадом.

Пошто се планира проширење обухвата сакупљања отпада на ширу територију општине, потребно је и план сакупљања отпада проширити, тако да укључи и нове територије као зоне сакупљања отпада и остала сеоска насеља.

Нормално, време за успостављање оваквог система је најмање 5 године, при чему се подразумева да ће доћи до потпуне замене посуда за сакупљање и набавке возила. Ова замена ће се обављати постепено, као што ће се постепено уводити и контејнери за издвајање секундарних сировина.

Посебан проблем за организовано сакупљање отпада, представљају насеља и места која нису приступачна за возила за сакупљање или где би сакупљање комуналног отпада било некономично или немогуће. У таквим случајевима примењује се тзв. систем достављања.

Наиме, у таквим случајевима сакупљање би се обављало са контејнерима велике запремине лоцираним на одређеним местима.

По питању нове механизације која би допринела побољшању услова сакупљања и изношења смећа у граду потребна је набавка 3 аутосмећара, 2 аутоподизача и 1 булдожер. Ова механизација је потребна за тренутну ситуацију у града али свакако неће бити довољна када се успостави регионализација и почетка рада регионалне депоније.

Потребан број механизације за функционисање регионалне депоније биће обрађен Регионалним планом управљања отпадом.

Постојећа фреквенција пражњења контејнера у општини Сурдулица је задржана приликом израде овог плана, у погледу опслуживања зона вишепородичног становања, као и зона индивидуалног становања.

Измене фреквенција сакупљања отпада би у највећој мери требале бити извршене у осталим насељима, која карактерише прилично хомогена рурална морфологија. Планом се предвиђа пражњење канти и контејнера једном недељно.

15.4. Програм смањења количина биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду и друге опције третмана отпада

У циљу смањивања количина отпада који се одлажу на депонију и у циљу уклањања или барем смањивања штетног утицаја отпада на околину, савремени начини збрињавања отпада обухватају различите технологије обраде и искоришћавања отпада. Одабир технолошког поступка за обраду отпада базира се на анализи исплативости, уз уважавање мера управљања отпадом према најбољој доступној технологији за локалне услове. Смањивање количина биоразградивог отпада у комуналном отпаду реализоваће се сепарацијом у рециклажном центру. У наставку су предложене могућности раздвајања и рециклаже комуналног отпада као и могућности третмана комуналног отпада.

15.4.1. Система раздвајања и рециклаже отпада и могућности за поновну употребу компоненти комуналног отпада

Очекује се да се систем управљања отпадом у Сурдулици развије у наредних 5 година (2023. 2028. година) према следећој шеми:

- организација и модернизација сакупљања;
- проширење обухвата становништва;
- повећање броја рециклабилних компоненти које се примарном селекцијом издвајају из отпада и
- изградња постројења за рециклажу.

Основни разлози за увођење раздвајања и рециклаже су:

- Рециклажа је један од основних циљева Стратегије управљања отпадом у Србији;
- Рециклажом се смањује количина комуналног отпада који треба одложити на депонију и врши се издвајање секундарних сировина из комуналног отпада;
- Рециклажом се остварује економска добит (директна продаја и посредно учешће у осталим производним гранама);

- Рециклиране компоненте су неопходна секундарна сировина у производњи више индустријских грана (метална, индустрија папира, индустрија стакла);
- Рециклиране компоненте се увозе. Овим програмом се замењује увоз у великом делу;
- Рециклажом се чувају постојећи ресурси (мања количина отпада се одлаже на депоније мањи простор за одлагање, а природни ресурси се мање користе за издвајање сировина, нарочито за Al, Co, Ni);
- Рециклажом се штеди енергија (мањи утршак енергије је за производњу из секундарних сировина него из сировина);
- При преради секундарних сировина смањују се трошкови производње у односу на прераду сировина;
- Са развијањем рециклажне индустрије се отварају нова радна места;
- Рециклажом се постиже заштита животне средине и
- ЕУ кроз своју политику управљања отпадом постулира обавезу рециклаже.

Разлози за потребу повећаног искоришћавања отпада су вишеструки:

- сазнање о ограниченим природним ресурсима и потреби рационалног коришћења онога чиме се располаже;
- строжи прописи о заштити животне средине отежавају уклањање отпада, па је неопходно да се рециклажом смањи обим отпада који иде на депонију и
- тешкоће при обезбеђењу локација за нове депоније указују на рециклажу као једну од могућности смањивања потреба за новим депонијама.

Тржиште рециклабила је активност или процес трансфера, продаје и/или куповине рециклабилног материјала, којим се успоставља веза између купца и продавца рециклираних компоненти. У нашој земљи тржиште рециклабила је веома хаотично, тачније базирано је углавном на тржишту индустријских рециклабила. Тржиште рециклабила је неразвијено и базира се на иницијативама сакупљача и приватних организација. У циљу организовања успешне рециклаже у региону упутно би било да се организују информације о тржишту на коме би се добијали подаци о продаји и потражњи. Закони понуде и потражње комбиновани са активностима куповине и продаје, крајњи корисници, утицаји посредника утичу на формирање цена рециклабила на тржишту као и њихов пласман.

15.4.2. Циљеви које је потребно остварити у погледу поновне употребе и рециклаже отпада

Типичне компоненте система рециклаже отпада у циљу повраћаја материјала и издвајања корисног отпада су:

- Издвајање различитих компоненти на извору настајања отпада из домаћинства, радњи, институција, сакупљање на улици или у центрима где се сакупља рециклабилни отпад;
- Издвајање рециклабила из укупне масе отпада на специјалним постројењима за рециклажу;
- Припрема издвојених рециклабила на линијама за балирање (папир, пластика), пресовање (метал), млевање (стакло);

- Сакупљање и издвајање органских компоненти (кухињски отпад и отпад из башти) за компостирање у великим постројењима и
- Промоција самосталног компостирања «у свом дворишту» кроз едукацију и успостављање малих компостних бункера.

Увођење рециклаже у насељима и градовима почиње одлуком локалних власти да се рециклабилни делови комуналног отпада не одлажу више на санитарне депоније, него да се издвајају и користе као секундарне сировине. Уколико се сами грађани одлуче за сепарацију корисних фракција отпада на месту његовог настајања, потребна су нова возила за прикупљање и превоз отпада, са посебним боксовима за стару хартију, конзерве, стаклену амбалажу, пластику и друге рециклабилне компоненте отпада. Даље сортирање и компактирање ових материјала обавља се у централној станици за рециклажу, одакле их преузимају купци, који их користе као секундарне сировине.

На територији општине Сурдулица неопходно је да се на територији сеоских насеља припреме и одређени јавни платои (постојеће дивље депоније) где би грађани слободно довлачили и остављали веће количине рециклабила и кабастог отпада односно кабасте предмете (старе уређаје из домаћинства, шкољке старих аутомобила, евентуално стаклену амбалажу, старе гуме, папир и слично). Ове локације је потребно оградити и опремити контејнерима који би служили за сакупљање рециклабилних компоненти. Оваква организација би дала позитивне ефекте у руралним (сеоским) подручјима, пошто се може очекивати само отпад од разних металних предмета, евентуално стакло, пластика и папир.

На сеоским подручјима се може очекивати знатно смањена количина отпада органског порекла, отпада од хране и слично, јер се исти даље користи као сточна храна или као гориво.

15.4.3. Мере превенције настајања и кретања отпада

Превенција настајања и кретања отпада представља сам врх у хијерархији управљања отпадом. Остваривање позитивних резултата у овом делу процеса управљања отпадом свакако има одраз на све остале делове управљања отпадом. Управљање било којом количином отпада изискује одређене трошкове, а мања количина отпада свакако ће допринети мањим трошковима.

Превенција настајања отпада може се остварити на неколико начина међу којима су најважнији:

- замена сировина;
- замена технологија;
- реформулација производа и
- мере домаћинског понашања.

Једини начин за остваривање резултата у овој области јесте едукација становништва, истовремено са увођењем реалних цена у сектору управљања отпадом. Такође очекује се у наредном периоду и активнија улога државе у решавању овог проблема пре свега у домену амбалажног отпада. Активности на локалном нивоу постоје последњих година и огледају се у информисању и едукацији шире јавности путем различитих медија, где се указује на значај одређених поступака сепарације отпада и прописног одлагања отпада на места која су за то предвиђена како би се

спречило настајање дивљих депонија. Како би се спречило неконтролисано кретање отпада који није обухваћен овим Планом веома је значајна улога инспектора ради кажњавања оних који крше закон.

15.5. Програм сакупљања комерцијалног и индустријског отпада

Велики део отпада се генерише изван домаћинства. Овај отпад је уобичајено различитог састава од кућног отпада, а индустријски, зависно од типа индустрије може садржати и опасне материје. Због свега наведеног, у будућем периоду, потребно је посебну пажњу посветити тзв. комерцијалном отпаду, нарочито са гледишта да је одличан извор рециклабила. Канцеларије, разне институције и јавни сектор генеришу велике количине висококвалитетног папира за рециклажу, који има високу цену на тржишту рециклабила, приватни предузетници генеришу значајне количине картонских кутија итд.

Индустријски неопасан отпад се третира исто као и комерцијални. Наиме, у појединим врстама индустрије се појављује тзв. «чист отпад», а то је нарочито карактеристично за металне остатке.

Што се тиче опасног индустријског отпада, он захтева посебан третман. Обзиром на законске захтеве и циљеве постављене Стратегијом управљања отпадом, сви генератори су дужни да изврше карактеризацију и категоризацију отпада. Индустријски сектор је у обавези да решава питања опасног отпада, изради посебне планове и поступа на посебан начин са опасним отпадом од његовог генерисања до крајњег дислоцирања ван граница територије општине.

15.6. Сакупљање посебних токова отпада

У посебне токове отпада убраја се отпад који по својим својствима припада опасном отпаду, али због постојеће праксе у Србији одлаже се на депоније или дивља сметлишта. У посебне токове отпада спадају: електронски отпад, батерије и акумулатори, амбалажни отпад, медицински отпад, отпадна уља и гуме, аутомобилске шкољке, отпад животињског порекла, грађевински отпад и отпад од рушења и отпад који настаје у ванредним ситуацијама. Нису познате количине поменутих токова отпада на територијама обухваћених планом.

Управљање свим посебним токовима отпада, који не треба или се на основу законских одредби не сме депоновати, могуће је организовати сакупљањем рециклажним двориштима, одакле би заинтересоване организације које се баве рециклажом тих врста отпада откупљивале и односиле са рециклажног дворишта.

15.6.1. Електронски отпад

У електронски отпад спадају:

- телевизори;
- компјутери;
- фрижидери;
- мобилни телефони;

- мали кућни апарати итд.

Након усвајања принципа загађивач плаћа као и WEEE директиве, у ЕУ забрањено је депоновање електронског отпада на депонијама. У Републици Србији постоје компаније које се баве рециклажом и извозом електронског отпада. Након успостављања система загађивач плаћа и одговорности за електронске уређаје који се више не користе, велики увозници и произвођачи електронске опреме ће бити у обавези да организују или плате сакупљање и рециклажу електронског отпада.

15.6.2. Батерије и акумулатори

Батерије

Батерије које се користе за напајање у кућним производима, играчкама, мобилним телефонима у себи имају одређене канцерогене или токсичне елементе типа као што је кадмијум, које након реаковања са водом или окружењем могу изазвати повећање степена ризика за добијање канцера код људи.

Батерије се не смеју депоновати на депонијама и за њих постоји посебан третман.

Потребна је поспешити одвојено скупљање батерија и престанак њиховог одлагања на депонијама.

Слика – истрошене батерије

Акумулатори

Акумулатори који се користе у возилима имају киселине које негативно утичу на животну средину и здравље људи. Одлагање акумулатора на депонији је могуће једино привремено на посебним привременим одлагалиштима које имају заштиту од негативних испарења и продора у подземне воде. Акумулатори се могу рециклирати и постоје компаније у Србији које се тиме баве.

Слика – истрошени акумулатори

За потребе управљања батеријама и акумулаторима обавеза оператера је да изради посебан план управљања, те да изради посебан план сакупљања батерија и акумулатора. У складу с тим, неопходно је водити евиденцију о набављеним, утروшеним и сакупљеним батеријама и акумулаторима.

Након успостављања тржишта секундарних сировина биће потребно организовати промет овом врстом секундарних сировина, која ће истовремено пратити сакупљање и одлагање овог тока отпада. Неопходно је такође развити програм поступања са отпадним батеријама и акумулаторима, те забранити и онемогућити коришћење батерија и акумулатора са више од 0.0005% Hg (жива).

15.6.3. Медицински отпад

Медицински отпад је хетерогена мешавина комуналног отпада, инфективног, патоанатомског, фармацеутског и лабораторијског отпада, дезинфицијенаса и амбалаже, као и хемијског отпада.

На територији општине Сурдулица постоји „здравствени центар“ као и „специјална болница за ТБЦ“. Према подацима Здравственог центра Сурдулица врста отпада који се генеришу су : инфективни отпад, патоанатомски отпад, оштри предмети, фармацеутски отпад, хемијски отпад. Сав опасан отпад се привремено складишти на отвореном платоу који је ограђен и где се контрола врши више пута дневно. Што се тиче оштрих предмета игле се уништавају на апарату за уништавање игала уз термички третман до 400°C.

Према подацима специјалне болнице за ТБЦ врста отпада који се генеришу су: инфективни отпад, оштри предмети, фармацеутски отпад. Сав опасан отпад се привремено складишти на отвореном платоу где се контрола врши више пута дневно.

У здравственим установама се примењује сепарација медицинског отпада и на тај начин се обезбедило да безопасан отпад из медицинских установа буде депонован на депонију комуналног отпада, док сакупљене количине опасног отпада на правилан начин буду третиране.

15.6.4. Неупотребљива возила

Неупотребљива возила су постале посебан ток отпада у ЕУ, након повећања стандарда и развоја аутомобилске индустрије. Ова врста отпада не може да се одлаже на депонијама. Компаније које се баве рециклажом метала у Србији, спремне су да рециклирају и аутомобилске шкољке. Потребно је направити привремено одлагалиште које би се празнило након одређеног времена. Привремено складиште је потребно обезбедити од потенцијалног загађења подземних вода и евентуално површинских токова.

Слика аутомобилске шкољке

Поступање са ислуженим возилима би подразумевало демонтажу на делове, где би се могао издвојити део рециклабилних материјала. Решавање овог проблема пружала би се могућност за издвајањем веће количине искористивих компоненти отпада, а посебно метала и пластике. Ова делатност пружила би додатну могућност за запошљавање.

15.6.5. Отпад животињског порекла

Отпад животињског порекла настаје у кланицама, постројењима за прераду меса, риба, објектима за узгој и држање животиња итд. Према расположивим подацима продукција отпада животињског порекла у Србији (кланични конфискати и лешеве уинулих животиња) обухвата 28.000 t/год. уинулих животиња и 245.000 t/год. кланичног отпада, од чега се само око 20% организовано прерађује у кафилеријама. Остатак се одлаже без претходног третмана на депоније и закопава.

15.6.6. Амбалажа и амбалажни отпад

Сматра се да се највеће количине амбалажног отпада генеришу у оквиру комерцијалног сектора. Неопходно је предвидети издвајање и посебно чување амбалаже, те евидентирати набавку, утрошак и сакупљене количине амбалаже. Тржиште секундарних сировина које се односи на амбалажни отпад се управо развија, те треба разматрати промет секундарних сировина, организовати информациони систем и едукацију о издвајању отпада од амбалаже. У циљу минимизације настанка отпада треба се промовисати поновно коришћење амбалаже, с чим је у вези и увођење депозита за ПЕТ и алуминијумску амбалажу. За неке врсте амбалажног отпада могуће је организовати његово коришћење као енергента.

15.6.7. Отпадне гуме

С обзиром да је одлагање отпадних гума забрањено на санитарним депонијама, неопходно је развити програм њиховог искоришћења или уништавања. Издробљена гума се може користити као пуниоц бетона за различите намене. Уништавање гума би подразумевало коинсинерацију у цементарама, уз обавезну контролу загађења ваздуха и претходно прибављену дозволу надлежног органа. Неопходно је организовати простор у коме би се вршило привремено складиштење отпадних гума које би се након скупљене довољне количине одвозиле у цементаре које су своју технологију прилагодили за прихват отпадних гума. Потребно је успоставити мрежу откупних центара за отпадне гуме.

15.6.8. Отпадна уља

Отпадна уља се не смеју испуштати на земљиште, у површинске и подземне воде нити у канализацију. Такође, забрањено је мешање отпадних уља током сакупљања и складиштења са материјама које садрже халогене, полихлороване бифениле (РСВ), полихлороване терфениле (РСТ) или пентахлорофеноле и са материјама које нису отпадна уља, или мешање са опасним отпадом. Потребно је одредити пријемна места за сакупљање отпадних уља и успоставити систем сакупљања и третмана.

15.6.9. Грађевински отпад и отпад од рушења

Грађевински отпад је, отпад који у просеку садржи: земљу од ископа 75%, отпад од рушења и грађења (отпад од керамике, бетона, гвожђа, челика, пластика и др.) 15 25%, као и отпадни асфалт и бетон 510%.

Процењује се да у Србији годишње настаје око 1 милион t грађевинског отпада и отпада од рушења. Грађевински отпад у Србији завршава на депонијама комуналног отпада, а користи се и као инертан материјал за прекривање отпада на депонији. Рециклажа грађевинског отпада не постоји (у малим количинама се рециклира асфалт), иако се поново може употребити око 80% грађевинског отпада.

Општина Сурдулица је у складу са Законом о управљању отпадом донела Одлуку о приступању одређивања локације за изградњу и рад постројења за складиштење, третман или одлагање грађевинског отпада од рушења објеката на територији општине, тако да ће овим Планом бити одређена локација и то ће бити на постојећим депонијама сметлиште Бубавица.

15.7. Отпад који настаје у ванредним ситуацијама

За поступање са отпадом који настане услед доласка до неке од непредвиђених ванредних ситуација (поплава, земљотрес, снег, лед) надлежан је општински штаб за заштиту од елементарних непогода који се у случају наступања ванредне ситуације трансформише у општински кризни центар за заштиту и спасавање у ванредним ситуацијама. На основу плана којим се уређују активности у току и након ванредне ситуације обрадиће се и начин поступања са отпадом.

15.8. Мере санације градске депоније и дивљих депонија

На територији општине Сурдулица идентификовано је 18 депонија. Успостављање новог савременог система управљања подразумева и решавање постојећих проблема. Санација најугроженијих депонија на територији општине захвата значајна финансијска средства, а како тренутно постоји изузетно велики број дивљих депонија, неопходно је пронаћи једноставнији, финансијски исплативији и временски краћи начин решавања проблема дивљих депонија.

За постојећу депонију Драго Пројект из Београда септембра 2006. године урадио је пројекат "Санације, рекултивације и даље експлоатације до коначног затварања постојећег сметлишта „Бубавица“ за град Сурдулица“. Пројектом је предвиђена динамика извођења радова .

Предлог минималних мера које је потребно спровести у циљу заштите животне средине биће приказан у наредном делу.

Санације сметлишта могуће је извршити на три начина:

1. Премештањем депоније (уколико се ради о веома малој депонији и уколико се налази у релативној близини локације Регионалне депоније),
2. Делимичном санацијом (изоловањем горњих слојева депоније у случају када подземне воде не могу квасити тело депоније) и
3. Потпуном санацијом депоније (комплетним изоловањем и горњих и доњих слојева депоније у случају високих подземних вода).

Предлог решења тј. санације и затварања старих депонија захтева израду студија процена стања са предлогом мера које је неопходно спровести са циљем избора најадекватнијег решења.

Премештање (уклањање) депоније

Премештање, односно уклањање дивље депоније представља рационалну опцију у ситуацији када у релативној близини дивље депоније постоји санитарна депонија на коју би отпад могао да се безбедно одложи и када не постоје могућности за адекватну ремедијацију дивље депоније на локацији на којој се налази. Да би се извела једна оваква акција потребан је читав низ повољних услова као што су близина санитарне депоније, могућности за прихватање додатног отпада на санитарну депонију, техничке могућности за премештање отпада са једне локације на другу.

Премештање отпада са дивљих депонија на уређене депоније остаје као најизводљивија опција у случајевима када се процени да дивља депонија значајно угрожава животну средину и када на њој постоји релативно мања количина отпада, те да није рационално вршити комплетну ремедијацију (постављање горњих и доњих изолационих слојева). Такође, премештање отпада препоручује се у случајевима када се отпад налази на терену који онемогућава спровођење неопходних мера са санацију дивље депоније.

Делимична ремедијација дивље депоније

Уколико из било којег од наведених разлога није могуће извршити премештање, односно уклањање депоније, постоји неколико могућности њеног „затварања“, односно уређивања на начин да се минимизира њен негативан или потенцијално негативан утицај на животну средину. Уколико се анализирањем локације на којој се депонија налази утврди да не постоји велика опасност од загађивања животне средине, потребно је у циљу превенције извести неколико основних корака, који подразумевају:

- сакупљање разасутог отпада на једну „гомилу“ која ће бити прекривена, изједначавање висине отпада на целој гомили како би се једноставније и са бољим ефектом могао поставити покривни слој,
- постављање горњег покривног слоја, односно геосинтетичког материјала који треба да спречи продирање атмосферских падавина у тело депонија и на тај начин да онемогући спирање различитих загађујућих материја и њихов транспорт у подземне воде,
- постављање ободних канала око прекривеног дела депоније који требају да омогуће отицање атмосферске воде са тела депоније како се вода у том делу не би задржавала и угрожавала прекривни слој и
- постављање слоја хумуса на којем ће се налазити слој вегетације.

За депоније са значајнијом количином отпада који је налази у слојевима дебљине од неколико метара, потребно је постављање одређеног броја биотрнова (дегазатора) како би се елиминисало задржавање метана у телу депоније, а самим тим и формирање потенцијално експлозивних смеша. Пожељно је и постављање неколико пијезометара на различитим деловима депоније и посебно на ободним деловима депоније како би могао да се контролише физичкохемијски састав подземних вода, а на основу чега се може извести закључак да ли су спроведене мере адекватне.

Слика – депонија са ободним каналима за отицање воде са фолије

Потпуна ремедијација дивље депоније

У случајевима да се анализирањем локације депоније утврди да та депонија има значајнији негативан утицај на животну средину, потребно је извршити комплетну санацију и затварање депоније мерама које ће обезбедити минимизирање ризика од загађења. Овакве методе се по правилу користе на локацијама са високим нивоом подземних вода које у појединим тренуцима могу да спирају загађујуће материје из тела депоније и на тај начин да шире загађење. У случајевима комплетне рекултивације тежи се потпуном изоловању тела депоније односно одложеног отпада постављањем доњих и горњих непропусних слојева како би се депоновани отпад заштитио од пре свега атмосферских, али и других утицаја, односно како би се локализовала зона у којој постоје загађујуће материје.

Да би се извршила потпуна ремедијација депоније потребно је привремено преbacити отпад са места на којем се налазио и извршити припрему терена за постављање непропусних ХДПЕ фолија. Након равнања терена и постављања песковитог слоја земље врши се постављање трака од ХДПЕ фолије које се преклапају како би могле бити заварене тј. да би се обезбедила непропусна површина. На постављену фолију насипа се слој земље која има задатак да штити фолију од пробијања, након чега се врши поравнавање отпада у слоју одговарајуће дебљине. Слој отпада се затрпава са једним или више слојева земље након чега се поставља горња непропусна фолија која се заједно са доњом непропусном фолијом сидри у претходно припремљним ободним каналима како би се обезбедила њихова стабилност. На горњу фолију потребно је ставити слој земљишта висине око 20 cm као заштиту фолије од механичких утицаја, а на тај слој земљишта могуће је по жељи додати и слој хумуса који може да се искористи за озелењавање тог простора.

Слика – постављање доње непрпусне фолије

Да би рекултивација била потпуна потребно је поставити биотрнове, односно системе за дегазацију и пијезометре ради праћења квалитета подземних вода испод тела депоније и у околини депоније.

У случајевима рекултивације затворених дивљих депонија није потребно постављање дренажних цеви и система за сакупљање процедних вода, јер ће депонија имати горњу покривну фолију и депоновани материјал неће бити изложен атмосферским падавинама.

16. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА ТРОШКОВА

Финансијски аспекти морају бити укључени у све фазе планирања управљања отпадом. У даљој конкретизацији пројекта управљања отпадом потребна је детаљна финансијска анализа којом ће се обезбедити поуздани финансијски извори за покриће расхода у периоду имплементације пројекта.

За обезбеђивање екстерних извора финансирања потребна је техничкоекономска документација, која доказује одрживост пројекта. Студија изводљивости (Feasibility study) је документ у коме се разматра економска оправданост планираних инвестиционих улагања. Код разматрања модела финансирања мора се имати у виду да је то питање повезано са политиком цена. Отуда у моделу финансирања развоја управљања отпадом постоје две граничне опције. Према првој опцији цене обезбеђују покривање укупних трошкова и представљају економску категорију, док према другој опцији цене представљају социо економску категорију и не обезбеђују покривање укупних трошкова.

С обзиром на општи усвојени тржишни концепт привређивања, тав да су комуналне услуге и производи својеврсна роба и да комунална предузећа треба да послују на комерцијалним принципима, модел финансирања треба тражити у близини прве опције. Са друге стране, објективне могућности корисника не омогућавају једнократни прелаз на ову опцију, и неки облици трансфера биће потребни до времена док се економске моћи корисника не побољшају.

План управљања отпадом у Сурдулици у будућем периоду базира се на инвестиционим трошковима за следеће намене:

- 1) Санирање, затварање и рекултивација градске депоније
- 2) Санирање дивљих депонија
- 3) Набавка потребне механизације и посуда
- 4) Изградња трансфер станица и рециклажна дцоришта
- 5) Изградња регионалне депоније.

16.1. Санирање, затварање и рекултивација градске депоније

На основу Уговора закљученог између општине Сурдулица и „Хидро Завод“ из Новог Сада, урађен је пројекат "Санације, рекултивације и даље експлоатације до коначног затварања постојећег сметлишта „Бубавица“ за град Сурдулица“. Пројектом је предвиђено да се постојећа депонија која је предмет санације користи у наредне 10 године .

Концепција грађевинског пројекта "Санације, рекултивације и даље експлоатације до коначног затварања постојећег сметлишта „Бубавица“ заснована је на:

- уређењу простора за даље одлагање до изградње нове санитарне депоније
- прикупљање разбацаног смећа у сметлишта и одлагање на ново припремљени простор,
- прикривање сметлишта инертним материјалом дебљине слоја од 0,2 до 1м,
- објекти и постројење за третман процедурних вода из отпада,
- озелењавање затрављивањем тако постављање прекривке,
- дефинисању потребних радове за санацију и рекултивацију,
- контрола простора на коме ће се даље одлагати смеће – изградња ограде и капије са портнирницом,
- садња зеленог појаса дуж ограде постојећег сметлишта,
- изградња сервисне саобраћајнице ради обезбеђења несметаног приступа.

У пројекту су обрађени сви потребни радови на реализацији пројекта . Радови на санацији и затварању депоније предвиђени су у више фаза и то:

I. Фаза реализације

- Приступни пут,
- Ископ и грађење I етажe,
- Ископ II етажe,
- Фолија I етажe,
- Дренажни систем I етажe,
- Биотрнови I етажe,
- Комплетна ограда са растињем око ограде,
- Сабирни шахт и постројење за третман процедурних вода,
- Постројење за биолошки третман отпада,
- Електро део,

II. Фаза реализације

- Ископ и грађење III етажe,
- Фолија II етажe,
- Дренажни систем II етажe,
- Биотрнови II етажe,

III. Фаза реализације

- Фолија III етажe,
- Дренажни систем III етажe,
- Биотрнови III етажe,

IV. Фаза реализације

- Прекривање депоније земљом и хумусом,
- Затрављивање целокупне депоније.

16.2. Санирање дивљих депоније

На основу Закона о управљању отпадом локалне самоуправе су биле у обавези да до маја 2011. године израде пројекте санације и рекултивације неуређених депонија, на које сагласност даје министарство, односно аутономна покрајина. Начини који се предлажу за санација дивљих депонија обрађени су у претходном поглављу. Анализом постојећих сметлишта предложено је премештање материјала на Регионалну депонију.

У табели 27. приказани су трошкови који су потребни за премештање сметлишта:

Табела 27.

Назив депоније	Укупно (динара)
КО Масурица мз. "код моста"	1.240.400,00
КО Биновце мз "река"	93.800,00
КО Сурдулица мз "дубока долина 1 и 2"	11.400,00
КО Дугојница мз "Дугојничка вада"	55.200,00
КО Јелашница мз "широко поље"	25.540,00
КО Јелашница мз "ромска махала"	239.800,00
КО Сурдулица мз "санаторска долина"	121.400,00
КО Кијевац мз "друм"	59.900,00
КО Сурдулица мз "Чардачиште-ново насеље"	49.800,00
КО Алакинце мз "самоков"	138.600,00
КО Сувојница мз "прудиште"	127.200,00
КО Власина Округлица мз "код фарме"	142.600,00

Табела бр.27. – износ потребан за санацију дивљих депонија

16.3. Набавка потребне механизације и посуда

Планом је предвиђено да се у предстојећем периоду, до почетка рада Регионалне депоније, а ради побољшања услуга и повећања броја становника обухваћеним организованим изношењем смећа набави механизација као и потребан број посуда за прикупљање смећа која је представљена у следећој Табели 28.

Табела 28.

Редни бр.	Назив	Количина	Јединична цена	Цена (динара)
1.	Аутосмећар	4	/	/
2.	Аутоподизач	2	/	/
3.	Метални контејнери 1,1м3	350	/	/
4.	Булдожер	1		
5.	ПЕТ амбалажа	50		
6.	Дробилица за ПЕТ амбалажу	1		

Табела бр.28. подаци о потребној механизацији Јавног предузећа „Водовод“ Сурдулица

Као што је већ напоменуто стање механизације је на доста ниском нивоу, јер је механизација пре свега у употреби дуги низ година и свакодневно су присутни кварови. Набавком нове механизације, три аутосмећара, два аутоподизача и један булдожер механизација би се знатно побољшала и ниво услуге би се подигао на виши ниво.

Потреба за 300 нових контејнерима од 1,1 м³ произилази из тога што иако је планом предвиђена потреба за 627 контејнера, добар део постојећих контејнера би након мањих поправки био у добром стању и поред низа година колико су у употреби, али има и контејнера који више нису у задовољавајућем стању, па би се набавком нових контејнера стање опреме довело на задовољавајући ниво.

Планом је предвиђена и потреба за набавком стандардизованих посуда, запремине 120 литара, за домаћинства која нису у склопу колективног становања. Обзиром да број од 5.500 нових посуда за набавку посуда иде у етапама и то на годишњем нивоу. Одређени број домаћинстава већ поседује стандардизоване посуде тако да би они били изузети из плана расподеле нових посуда.

Ради прикупљању ПЕТ амбалаже потребна је набавка нових посуда за прикупљање које би биле распоређене у деловима града а и у насељеним местима где до сада није организовано селективно сакупљање. Како би се на тржишту добила већа цена прикупљене ПЕТ амбалаже потребна је набавка дробилице, јер се на тржишту добија већа цена за дробљени ПЕТ у односу на балирани.

16.4. Изградња регионалне депоније

На основу потписаног Протокола (који се налази у прилогу) о сарадњи општина Сурдулица, Прешево, Бујановац, Босилеград, Владичин Хан и Трговиште о заједничкој вршењу послова у управљању чврстим комуналним отпадом, договорено је да се сав отпад одлаже на санитарну депонију Метерис у Врању, али након потписивања Споразума о заједничком управљању отпадом. Такође је потребно урадити регионални план управљања отпадом за наведене општине где би били обрађени сви потребни радови и захтевна инфраструктура.

16.5. Извори финансирања за планиране активности

Средства за имплементацију Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица могу се обезбедити из јавних или приватних извора.

- Јавни извори финансирања могу бити:
 - државни буџет;
 - буџет локалне самоуправе;
 - средства комуналног предузећа;
 - Фонда за заштиту животне средине или
 - кредита банака.
- Приватни извори финансирања:
 - приватна улагања у јавноприватна партнерства, концесије и др;
 - приватна улагања у примарно издвајање и прикупљање отпада (постројења за рециклажу и скупљање).

17. СОЦИО ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ

17.1. Социјални аспекти

Настајање отпада код становништва је примарна функција њихове потрошње, а тиме и њихових социоекономских карактеристика. Њихов став утиче не само на карактеристике настајања отпада, већ такође и на ефективне захтеве на услуге сакупљања отпада, односно њихов интерес и вољу за плаћањем услуга сакупљања. На њихов однос се може позитивно утицати кроз кампање развијања јавне свести, и едукативне мере о негативним утицајима неодговарајућег сакупљања отпада на здравље становништва и животну вредност ефективног одлагања.

Принципи социјалног аспекта су :

- Оријентација управљања отпадом према стварним потребама и захтевима становништва за услугама,
- Подстицање руковања и одлагања отпада који доприносе ефективности и ефикасности комуналних услуга,
Развијање јавне свести становништва о проблемима и приоритетима везаним за управљање отпадом и промовисање ефективних економских захтева (плаћање) за услуге сакупљања и одлагања отпада,
- Подршка доприносу кориснику за самоорганизовање локалног сакупљања отпада и имплементацији рада у склопу система управљања отпадом,
- Заштита здравља радника на управљању отпадом и побољшању њихове социјално-економске сигурности.

17.1.1. Обука кадрова и развијање јавне свести

Развој људских ресурса за одговарајуће и одрживо управљање отпадом се може поделити у три главне области :

- 1) Професионална обука кадрова (укључујући и обуку генератора индустријског и биохазардног отпада),
- 2) Образовање и
- 3) Развијање јавне свести.

Циљ обуке кадрова и развијања јавне свести је стварање препорука за акције које ће :

- Повећати ниво свести најширег становништва о проблемима животне средине,
- Осигурати адекватну техничку и професионалну компетентност на свим нивоима у институцијама и организацијама, са одговорношћу за управљање чврстим отпадом.

17.2. Развијање јавне свести

Стратегија управљања отпадом у Србији јасно наводи да постоје потребе за развијањем јавне свести свих произвођача отпада. Локална власт треба да изради план и спроведе кампање за развијање свести о управљању комуналним отпадом. Свака кампања треба да се фокусира на посебно питање управљања специфичним отпадом (кампања за рециклажу) и треба да се спроведе са имплементацијом локалног плана управљања отпадом.

Свака кампања треба да се састоји од три основна нивоа :

- 1) Претходно истраживање – проценити однос и понашање према идентификованим питањима о превенцији отпада пре предузимања акција.

2) Кампања – интезивно локализовано предузимање мера које се спроводи у шестомесечном периоду у сарадњи са локалном влашћу, добровољним групама, пензионерима, приватним сектором итд.

3) Истраживање након кампање – проценити однос и понашање према идентификованим питањима превенције отпада после предузимања мера и оценити ефективност различитих примењених метода кампање.

Овај облик ће омогућити локалној власти да прати напредак према одрживом јавном понашању у управљању отпадом и развоју модела добре праксе за промену става јавности према смањењу настајања отпада, поновном коришћењу и рециклажи.

Ове кампање ће обезбедити заинтересоване стране које разумеју проблем, предлажу оптимална решења и обезбеђују средства за предузимање акција. Једна од кључних компоненти биће да се кампања усклади са стварном инфраструктуром – охрабривање да се направе промене које се могу подржати и побољшати. При том ће се размотрити вредности и потребе схватања јавности. Ово омогућава учешће и укључивање заинтересованих страна и води заинтересоване стране према доношењу сопствених одлука унутар њиховог региона. Све то се ради за постизање већег учешћа у локалним акцијама.

Основно је да постоји континуитет у приступу и терминологији у испоручивању механизма за промену става јавности према комуналном отпаду на територији општине Сурдулица.

Развој кампањских програма за развијање свести о отпаду обезбеђује оквир за дозвољавање интегралног партнерског приступа, обезбеђујући национални идентитет кампање који се спроводи на локалном нивоу преко стратешких регионалних планова за управљање отпадом. Прве акције односе се на следеће:

- У сарадњи са месним заједницама развити образовну и стратегију за развијање јавне свести која прати почетак новог система сакупљања и инфраструктуре управљања отпадом.
- Промовисати и развити јавну свест у граду кроз све секторе.

Установљавање политике о подизању јавне свести ради укључења проблема животне средине и отпада је обавеза министарства надлежног за заштиту животне средине и локалне самоуправе на свим нивоим, са подршком постојећих стручњака. Ова политика захтева да се све компаније које се баве отпадом укључе у кампању за развијање јавне свести о квалитетном управљању отпадом. Суштински је неопходно показати јавности утицај погрешног одлагања отпада на животну средину, утицај на њихово здравље и дугорочно трошкове града за ремедијацију (који се надокнађују из пореза и наплата од грађана).

Такође је важно да предложена побољшања буду размотрена уз учешће јавности, као и да ће побољшања у пракси управљања отпадом донети повраћај средстава из пореза кроз принцип “загађивач плаћа”. Спровођење законодавства које се односи на јавност, као што је забрана изbacивања отпада на илегална сметилишта је други механизам за подизање јавне свести који мора бити развијен.

Развијање јавне свести је важна функција у управљању отпадом. Први контакт између органа власти и јавности је врло компликован уколико јавност није упозната са проблемом. Разговори се могу водити кроз :

- Подизање свести о проблемима отпада, посебно у контексту заштите животне средине;
- Редовно информисање јавности од стране органа власти.

Пре покретања успешне кампање, мора се одговорити на следећа питања:

- 1) Шта је циљ кампање? (изградња нове санитарне депоније, развијање јавне свести итд.)
- 2) На кога се односи кампања, односно која је циљна група?
- 3) Који је ниво знања циљне групе? (ниво свести о проблемима отпада, трошковима итд.)
- 4) Шта је интерес циљне групе? (смањење трошкова, заштита животне средине итд.)

У већини случајева, на почетку такве кампање, јавна свест се више развија стриктном применом закона, него омогућавањем општих информација. Ту је веома значајна улога инспектора ради кажњавања оних који крше закон. Неопходна је јака повезаност између надлежних за спровођење закона и лица за спровођење кампање.

17.3. Учешће јавности

Архуска Конвенција је усвојена на IV министарској конференцији која је организована у граду Архусу (Данска) 1998. године. Конвенција представља резултат дугогодишњих напора држава региона у области животне средине.

Ставовима који су од непосредног значаја за саме циљеве Конвенције ближе се одређују начини постизања општих циљева. У том смислу:

Указује на неопходност да грађани имају приступ информацијама, да имају право да учествују у одлучивању и да имају приступ правосудним органима (ст. 8 Конвенције),

Констатује да побољшан приступ информацијама и учешће јавности доприносе квалитету и бољем спровођењу одлука, популаризацији питања везаних за животну средину и омогућује јавности да изрази своје ставове и забринутост о одређеним питањима (ст.9 Конвенције),

Поставља као циљ унапређење одговорности и транспарентности одлучивања и јачања подршке јавности у овој области (ст.10 Конвенције), при чему се транспарентност проглашава пожељном у свим деловима јавне власти (ст. 11 Конвенције),

Указује на потребу да јавност буде упозната са поступком њеног учешћа у одлучивању, да зна да користи тај поступак и да има слободан приступ поступку (ст. 12 Конвенције) и

Наглашава улога коју у области животне средине имају грађани појединачно, невладине организације и приватни сектор (ст.13 Конвенције).

Држава Србија је ратификовала Архуску Конвенцију.

Сходно горе наведеним ставовима Конвенције неопходно је укључивање јавности у ток управљања отпадом у Сурдулици, и то израдом посебне студије. Студија би указала на повезаност између надлежних за спровођење закона и лица за спровођење кампања.

Студија би дефинисала активности; медија, локалне заједнице и локалне самоуправе на развијању јавне свести становништва.

17.3.1.Активности медија

- 1) Афирмација медија за еколошке теме
- 2) Организовање манифестација од ширег значаја
- 3) Сарадња са медијима и представљање пројекта сепарације отпада на извору настанка најширој заједници
- 4) Организовање наменских емисија на радију и телевизији
- 5) Spreмање извештаја за штампане и електронске медије

17.3.2.Активности локалне заједнице

- 1) Акције усмерене ка становницима града
- 2) Акције усмерене ка ученицима школа
- 3) Истраживање ставова локалног становништва
- 4) Огласне кампање (у локалним медијима)
- 5) Огласне кампање локалног стамбеног комуналног предузећа
- 6) Волонтерске акције од врата до врата
- 7) Спољно оглашавање акција

17.3.3.Активности локалне самоуправе

- 1) Рад на креирању корпоративне културе
- 2) Осмишљавање едукационих програма за запослене
- 3) Едукација запослених
- 4) Обележавање значајних еколошких датума.

Предложене акције треба спроводити на свим нивоима паралелно. Активност Општине Сурдулица је неопходан део едукације и активације свих запослених у општини како би схватили неопходност и сврсисходност сепарације отпада на месту настанка као и његову рециклажу и селективно депоновање, како би могли својим примером да утичу на целокупну популацију општине.

17.3.4. Кампање са заинтересованим грађанима

Окупљањем што већег броја заинтересованих грађана, а имајући у виду да се кампања води због тога што велики број становништва зна мало или готово ништа о сепарацији отпада на месту настанка и рециклажи и селективном депоновању, произилази да општина треба пре почетка кампање да започне са радом заинтересованих грађана на терену методом “од врата до врата“.

Овакав теренски рад треба да се одвија сваког дана, али треба очекивати већи број расположивих заинтересованих грађана током дана викенда. Рад на терену започети на оним локацијама где је становништво лошије едуковано, тј. у сеоским срединама.

Општински званичници морају да остварују контакте са становништвом. У свим случајевима када може да утиче на пажњу новинара, председник мора обилазити терен заједно са сарадницима – заинтересованим грађанима.

Трошкови за рад заинтересованих грађана на терену су искључиво они трошкови који су потребни за обављање њихових задатака. Током обилажења терена биће дистрибуиран и главни летак кампање. Након првог таласа рекламних порука на локалним медијима, програм рада на терену биће проширен на све делове општине да би се на тај начин едуковало целокупно становништво општине.

Заинтересовани грађани и особље које сарађује у кампањи, представљају изворе које је најтеже тачно проценити са становишта потреба и расположивости. Зато се мора најпре припремити буџет потребан за рад заинтересованих грађана, а тек након тога и део буџета који се односи на особље кампање.

Заинтересовани грађани са ранијим искуством, који су спремни да раде пуно радно време током читавог трајања кампање, као на пример чланови локалних НВОа (еколошких невладиних организација) могу да спасу кампању великих трошкова за плате намењене плаћеном особљу. Ипак, немојте прецењивати обим и врсту радова које заинтересовани грађани могу да обављају.

17.3.5. Заступљеност локалних медија

Радијска кампања треба да покрије све радио станице у локалу и у региону. Радијска кампања треба да стартује прва, 5 дана пре осталих кампања. Порука о сепарацији отпада на месту настанка као и његовој рециклажи и селективном депоновању треба да је прецизна, ефикасна и приступачна.

Што се тиче телевизије као медиј треба максимално користити за експликацију сепарације отпада са примерима приказима и свим осталим предностима које пружа телевизија.

Телевизија је идеално место за ангажовање познатих личности из општине као промотера кампање.

Код реализације планираних активности претпостављени су следећи ризици:

Да становништво по инерцији не прихвати ову активност у одговарајућем облику сматрајући да је то туђи посао за који је већ неко плаћен, те да се испољи виши ниво конформизма и еколошког примитивизма. Овај ризик налаже да акција буде што озбиљније припремљена кроз локалне медије и наравно да се испољи висока ефикасност у сакупљању кеса и у њиховом даљем третману.

Други ниво ризика је на самој страни сакупљача односно конзумента даље прераде секундарних сировина које мора да се обави крајње специјализовано и наравно технички ефикасно.

Сагласно одредбама Архуске Конвенције, резултати пројекта биће периодично представљени јавности.

Неопходност процеса активације, анимације и едукације :

Пројекат је вишеструко значајан за даље унапређивање нових облика еколошке свести, односно афирмацију и подстицање капацитета и потенцијала развоја интегралног управљања ресурсима како у граду тако и на селу. Уколико акција анимације, афирмације и артикулације буде ширих размера то ће се повећавати изгледи

на драстично смањивање самих количина отпада и тим смањивати сам страх од загађивања животног простора. Чистији градови и села јесу априорни циљ и средство да се уздиже укупна еколошка свест у нашем друштву.

Пројекат ће своју пуну валоризацију остварити кроз успостављање и статусирање овог програма у модел понашања пре свега становништва са отпадом који се континуално ствара. Конзумација односно даља прерада назначених врста отпада (папир, алуминијум, пластика) има већ исказану потражњу која ће се са што вишим нивоом реализацијом ових активности неспорно ће се све више увећавати.

Индустрија отпада на нашим просторијама је великим делом ткз. “сива економија“ која се углавном спроводи као кампања или као спорадичне адхок акције. Ово је засигурно начин да се започну систематске активности и да се остваре тако потребна померања и у свести, и у понашању нашег становништва.

17.4. Мониторинг и надзор над спровођења

Мониторинг и ревизија су основни делови процеса имплементације. Мониторинг ће одредити да ли су акције из Плана управљања отпадом постигнуте и да ли је отпад у хијерархији у складу са принципима Стратегије управљања отпадом. Локални индикатори ће такође допринети дајући свеукупно сагледавање управљања отпадом.

Потребно је радити годишњи извештај о имплементацији плана са кратким приказом развојног плана за наредну годину. То ће осигурати да План управљања отпадом остане актуелан. На тај начин ће бити означен напредак и обележена кључна питања која треба разматрати у наредном периоду.

Процес избора најприхватљивијих опција за животну средину је озбиљан и осетљив процес, који укључује локалну самоуправу и велики број заинтересованих страна. План управљања отпадом потребно је усагласити након пет година, а ревидовати након десет година. Циљ усаглашавања и ревидовања је провера најбољих прихватљивих опција за животну средину зависно од социјалног, економског, технолошког и институционалног развоја, који треба да доведе до побољшања начина поступања са отпадом.

Да би се осигурало да План управљања отпадом постане стварност, основно је праћење и извештавање о његовој имплементацији. Широки обим заинтересованих страна има кључну улогу не само у имплементацији плана, већ и у мониторингу и извештавању о учињеном напретку и одржавању партнерства које је било у средишту развоја до данас.

Предложени индикатори стања ће створити стратешки оквир за мониторинг заједно са идентификованим изворима информација који могу бити коришћени за прикупљање годишњих података за потребе извештавања :

Количине отпада морају бити познате за ефективно даље планирање (одложен и третиран отпад), Праћење третмана отпада према индикативним количинама успостављеним према Плану управљања отпадом,

Продукција отпада и категоризација.

Локална самоуправа је дужна да обезбеди услове за спровођење Локалног плана управљања отпадом, али и да врши надзор над његовим спровођењем.

17.5. Финансијске могућности општине и корисника

Што се тиче финансијских захтева, постоје четири питања :

- Како финансирати постојећи ниво услуга (укључујући и замену средстава за рад) – низак постојећи ниво прорачуна и наплате значи да су постојеће услуге недовољно финансиране. Продужење постојећих уговора о финансирању ће резултовати прогресивним пропадањем овог система током времена,
- Како финансирати проширење постојеће покривености на целокупну популацију. Значајан део популације не користи (или користи минимално) услуге сакупљања отпада у овом тренутку. Општина ово, по правилу, прописује недостатку финансијских средстава. Проширење обухвата сакупљања отпада на целокупно становништво мора се посматрати као приоритет,
- Како финансирати инвестиције у нова постројења која су потребна за одговарајући систем трансферстаница, транспорт и одлагања,
- Како финансирати годишње периодичне трошкове проширених услуга (сакупљање и одлагање).

Као што је раније назначено, постојећи аранжмани за финансирање изузетно отежавају усмеравање пажње на одговорности за квалитет и трошкове услуга, и обезбеђивање транспарентности приликом финансирања управљања чврстим отпадом. Ово се може постићи раздвајањем општине (као клијента) од комуналног предузећа, или приватног предузимача (као пружаоца услуга). Ово би ставило одговорност на општину за формирање фондова потребних за покривање трошкова услуга, и набавку услуга од предузимача, са којим би сарађивали на равноправној основи. Предузимач не би требало да буде укључен у процес прављења рачуна и наплате својих надница које су уговорене. Ово би имало бројне погодности :

- Како финансирати годишње периодичне трошкове проширених услуга (сакупљање и одлагање).
- Усмерило би одговорност на општину да осигура правилно финансирање услуга, и на предузимача да осигура да се услуге спроводе правилно према уговору
- ,Обезбедило би флексибилност у томе како општина подиже годишњу потребу за приходима (по могућству кроз комбинацију директне наплате рачуна корисника и индиректних општинских прихода).
- Сачувао би се простор за побољшање постојећих уговора о услугама усвајајући формалнији приступ увођења уговора.

18. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

План управљања отпадом такође обезбеђује оквир за инвестирање и за друге планове и иницијативе.

Подршка и усаглашавање са Стратегијом управљања отпадом. Одговорност за достизање циљева плана је на локалним властима које треба јасно да идентификују како да се свеукупни циљеви најприхватљивијих опција за животну средину поделе.

Локалне власти, организације које се баве отпадом и локални произвођачи отпада ће одржавати партнерски однос и бити одговорни за развој и ревидовање плана.

Локалне власти ће:

Омогућити текуће потребе и координацију ради обезбеђења иновирања Локалног плана према Стратегији управљања отпадом,

Извештавати о годишњем напредовању имплементације Локалног плана,

Вршити имплементацију најприхватљивијих опција за животну средину у плану,

Вршити имплементацију акција у плану,

Вршити мониторинг и ревизију имплементације плана.

Табела . Акциони план спровођења најважнијих активности дефинисаних локалним планом управљања отпадом

Циљ	Мере и активности	Надлежности	Временски рок
Унапређени институционални и организациони капацитети општине Босилеград у области Управљања отпадом до краја 2024. године	Потписивање анекса Уговора о међусобним правима и обавезама чланица Региона у обезбеђењу услова за обављање послова регионалног управљања отпадом, након израде Студије оправданости за регионални систем управљања отпадом Пчињског региона	Општина Срдублица	2024. година
Проширење и јачање административних капацитета на нивоу општине у области управљања отпадом	Јачање административних капацитета на нивоу општине, посебно органа задужених за планирање, издавање дозвола, контролу и праћење, као Јачање административних капацитета за ефикасније спровођење прописа у области заштите животне средине и управљања отпадом у општини	Општина/Одељење за развој и инфраструктуру /Инспекцијске службе и сл.	2023-2033. година
Унапређење система сакупљања отпада, проширење обима сакупљања и успостављање система одвојеног сакупљања, поновног искоришћења и рециклаже отпада, успостављање система сакупљања опасног	Набавка канти/контејнера и возила за проширење обухвата сакупљања и увођења примарне сепарације отпада ; Имплементација система примарне сепарације рециклабилног и биоразградивог тока отпада (спровођење система примарне сепарације) ; Оптимизација постојећег система транспорта отпада и локација за постављање контејнера у свим насељима	Општина/ЈП, инспекцијске службе и сл.	2023-2029.године

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ 2023-2033

отпада	у општини; Успостављање система одвојеног сакупљања опасног отпада из домаћинства; Повећање ефикасности издвајања секундарних сировина и биоразградивог отпада у односу на укупно генерисану количину ; Имплементација кућног компостирања код 10% домаћинства индивидуалног типа		
Израда пројектно - техничке документације и изградња инфраструктурних објеката за управљање отпадом	Израда студије изводљивости и друге неопходне пројектно - техничке документације за планиране инфраструктурне објекте на територије општине (рециклажно двориште) ; Изградња рециклажног дворишта за одвојено сакупљање рециклабилног отпада и посебних (опасних) токова отпада из домаћинства ; Изградња трансфер станице; Изградња компостилишта за третман зеленог отпада у оквиру трансфер станице ; Обезбедити приступ услугама (рециклажно двориште) најосетљивијим групама становништва; Санација и затварање постојеће главне (контролисане) и преосталих (дивљих) депонија на територији општине;	Општина/ЈП	2023-2029.године
Унапређење нивоа информисања становништва о значају адекватног управљања отпадом	Обука за запослене и новозапослене на пословима управљања отпадом ; Успостављање посебне службе за информисање и сарадњу са грађанима; Спровођење кампање о значају примарне сепарације и рециклаже отпада; Развијање свести о кућном компостирању у индивидуалним домаћинствима ; Правовремено и стално информисање грађана о новим услугама у области управљања отпадом и унапређење сарадње са медијима; Спровођење едукативних радионица и семинара за жене о различитим могућностима предузетништва у области рециклаже отпада и примене циркуларне економије и оглашавање путем друштвених мрежа, организацијом инфопултева, анкета и путем медија ;	Општина/ЈП	2023-2033.године

19. ПРАЋЕЊЕ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И АКТИВНОСТИ

Будући да сви стратешки документи имају сврху и вредност једино уколико се спроводе, неопходно је јасно утврдити механизме њиховог спровођења, односно надзор над спровођењем и евалуацију, вредновање спроведеног, тј. да ли реализоване активности заиста решавају проблеме на које Локални план указује.

Спровођење Локалног плана управљања отпадом мора константно бити праћено/надгледано, вредновано/преиспитано. Надзор и вредновање спровођења је процес кроз који се утврђује да ли су циљеви који су постављени Локалним планом постигнути и да ли активности које су предвиђене доводе до испуњења постављених циљева.

Мониторинг је континуирано праћење резултата и напретка у спровођењу Плана. Овај процес подразумева поређење информација прикупљених током имплементације са унапред дефинисаним индикаторима. Успешно спровођење Плана, поред процеса надгледања, подразумева и процес вредновања који је важан у мерењу значаја, утицаја и ефеката предузетих активности.

Праћење планираних мера и активности и надзор над спровођењем Локалног плана је од кључне важности. Општина Босилеград, у сарадњи са еколошким друштвом, као наручиоци израде Локалног плана, треба да наставе праћење спровођења Локалног плана након његовог усвајања.

Табела. Индикатори за праћење спровођења Локалног плана управљања отпадом

А		НАСТАЈАЊЕ ОТПАДА
1	Укупна количина произведеног отпада	Укупна количина произведеног отпада годишње (t/год.) Укупна количина произведеног отпада по становнику годишње (kg/стан/год.) Укупна производња отпада по групама према Каталогу отпада годишње (t/група/год.)
2	Интензитет производње отпада	Количина отпада по становнику (kg/стан) према БДП по становнику (ЕУР/стан)
3	Количина произведеног комуналног отпада	Количина произведеног комуналног отпада годишње (t/год.) Количина прикупљеног комуналног отпада годишње (t/год.) Производња комуналног отпада по становнику (kg/стан/год.) Број становника обухваћених прикупљањем комуналног отпада (% од укупног броја становника) Укупна производња отпада из домаћинства (t/год.) Укупна количина одвојено прикупљених врста отпада - папир, стакло, метал, пластика, органски отпад, биоотпад и др. (t/врсти/год.)
4	Количина произведеног опасног отпада	Количина произведеног опасног отпада годишње (t/год.) Количина произведеног опасног отпада из домаћинства (t/год.)
5	Количина произведеног индустријског отпада	Укупна количина произведеног индустријског отпада годишње (t/год.) Производња отпада по групама према Каталогу отпада годишње (t/група/год.)
6	Количина произведеног	Количина произведеног амбалажног отпада

	амбалажног отпада	Удео рециклиране кол. по врсти амбалажног материјала у укупној кол. произведене врсте (% од укупне количине)
7	Количина произведеног биоразградивог отпада	Укупна количина произведеног биоразградивог отпада годишње (t/год.) Количина биоразградивог отпада употребљена за компостирање (t/год.)
8	Количина произведеног отпада од грађења и рушења	Укупна количина произведеног отпада од грађења и рушења годишње (t/год.)
9	Количина произведеног електронског отпада	Укупна количина произведеног електронског отпада годишње (t/год.)
10	Количина отпадних возила	Број отпадних возила годишње (бр/год.)
11	Количина отпадних гума	Количина произведеног отпада од отпадних гума (t/год.)
12	Количина произведеног отпадног уља	Укупна количина уља стављених на тржиште (t/год.) Количина скупљеног отпадног уља годишње (t/год.)
13	Количина произведеног отпадног муља из уређаја за пречишћавање отпадних вода	Количина произведеног муља из уређаја за пречишћавање отпадних вода годишње (t суве материје/год.)
14	Количина медицинског и отпада сличног медицинском	Укупна количина медицинског и отпада сличног медицинском (t/год.)
Б	ИНФРАСТРУКТУРА (ПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ)	
15	Овлашћени привредни субјекти за управљање отпадом	Укупан број привредних субјеката (бр.) Број привредних субјеката према врстама отпада (бр.)
Ц	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	
16	Количина рециклираног отпада	Укупна количина рециклираног отпада (t/год.) Укупна количина рециклираног амбалажног отпада (t/год.)
17	Количина биоразградивог отпада	Укупна количина биоразградивог отпада (t/год.)
18	Количина издвојено прикупљеног отпада	Укупна количина издвојено прикупљеног отпада (t/год.) Укупна количина издвојено прикупљеног отпада по врстама (t/год.)

20. ЗАКЉУЧАК

План управљања комуналним отпадом у општини Сурдулица је основни оквир и базни документ за израду појединачних акционих планова који се могу конципирати и на краће временске периоде. Он такође представља изворни документ, заједно са плановима других општина, за израду Регионалног плана управљања комуналним отпадом. Његова вредност је посебно већа јер је израђен сопственим снагама, па се изгледи за његову успешну имплементацију, сходно европским искуствима, могу сматрати реално позитивном претпоставком.

Локални план управљања отпадом сагледава да имплементација краткорочних и дугорочних акција укључује партнерство са јавним предузећима, приватним сектором, локалним властима, НВО и др. Такође, обезбеђује оквир за инвестирање и за друге планове и иницијативе.

Кључни задаци укључују:

- Дефинисање Локалног плана;
- Обезбеђење извора финансирања за имплементацију Локалног плана;
- Имплементацију Локалног плана;
- Мониторинг Локалног плана;
- Поддршка и усаглашавање са Националном стратегијом управљања отпадом и Законом о управљању отпадом.

Одговорност за достизање циљева Локалног плана је на локалним властима, које треба јасно да идентификују како да се свеукупни циљеви најприхватљивијих опција за Локални план управљања отпадом на животну средину реализују. Локалне власти, организације које се баве отпадом и локални произвођачи отпада ће одржавати партнерски однос и бити одговорни за развој и ревидовање акционог плана. Локалне власти ће:

- Омогућити текуће потребе и координацију ради обезбеђења иновирања Локалног плана према Националној стратегији управљања отпадом и Регионалном плану управљања отпадом;
- Извештавати о годишњем напредовању имплементације Локалног плана;
- Вршити имплементацију најприхватљивијих опција за животну средину у Локалном плану;
- Вршити мониторинг и ревизију имплементације Локалног плана;
- Вршити мониторинг и обезбедити упутства за развој инфраструктуре за управљање отпадом.

Акциони план представља редоследни попис акција које је потребно реализовати да би се Локални план управљања отпадом имплементирао.

Мониторинг и ревизија су основни делови процеса имплементације. Мониторинг ће одредити да ли су акције из Плана управљања отпадом постигнуте и да ли је отпад у хијерархији у складу са принципима националне стратегије управљања отпадом.

Мере надзора се спроводе над свим врстама отпада у циљу постизања следећег:

- Актуелне количине отпада морају бити познате за ефективно даље планирање (одложен и третиран отпад),
- Праћење третмана отпада према индикативним количинама успостављеним према Регионалном стратешком плану управљања отпадом,
- Праћење продукције отпада и категоризације,
- Сталног надзора над управљањем отпадом,
- Подстицања одвојеног сакупљања отпада,
- Подстицања превенције и минимизације стварања, разврставања, искоришћења, рециклирања, третмана и минимизације депоновања отпада.

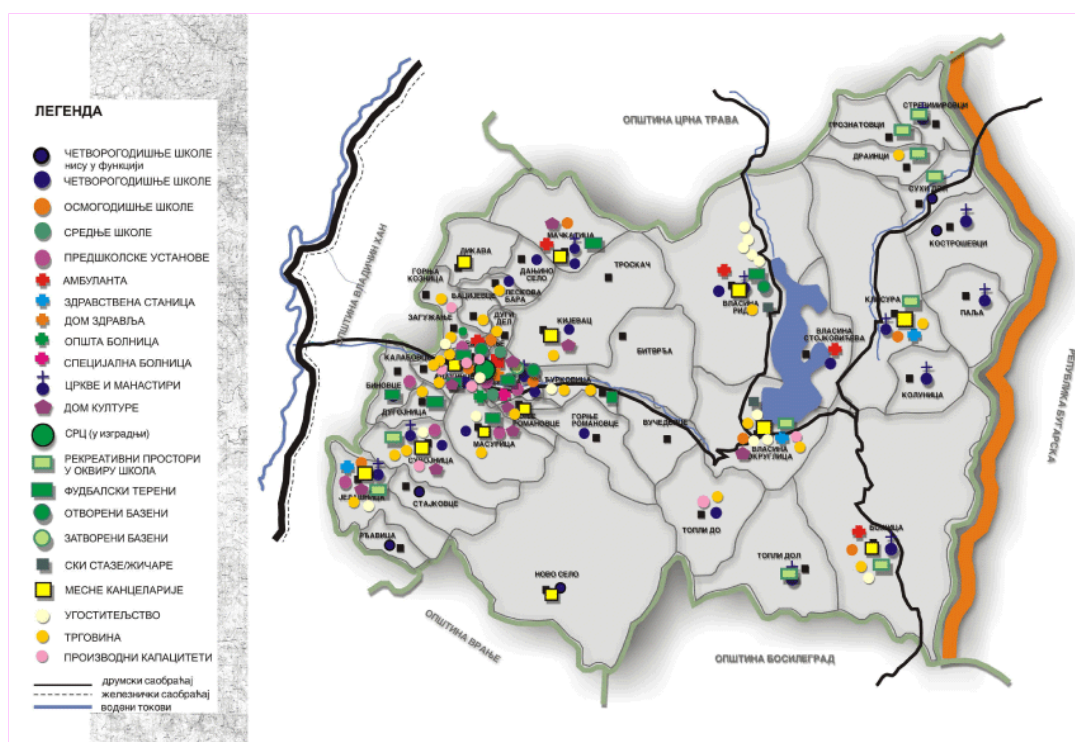
Локални индикатори ће такође допринети дајући свеукупно сагледавање управљања отпадом. Годишњи извештај о имплементацији плана треба да буде достављан одговарајућим телима у Г р а д у , са кратким приказом развојног плана за наредну годину. То ће осигурати да План управљања отпадом остане актуелан. На тај начин ће бити означен напредак и обележена кључна питања која треба разматрати у наредном периоду. Процес избора најприхватљивијих опција за животну средину је

озбиљан и осетљив процес, који укључује локалну самоуправу и велики број заинтересованих страна.

Локални план управљања отпадом потребно је усагласити након пет година и по потреби ревидирати, а доноси се на период од наредних 10 година. Циљ усаглашавања и ревидовања је провера најбољих прихватљивих опција за животну средину зависно од социјалног, економског, технолошког и институционалног развоја, који треба да доведе до побољшања начина поступања са отпадом.

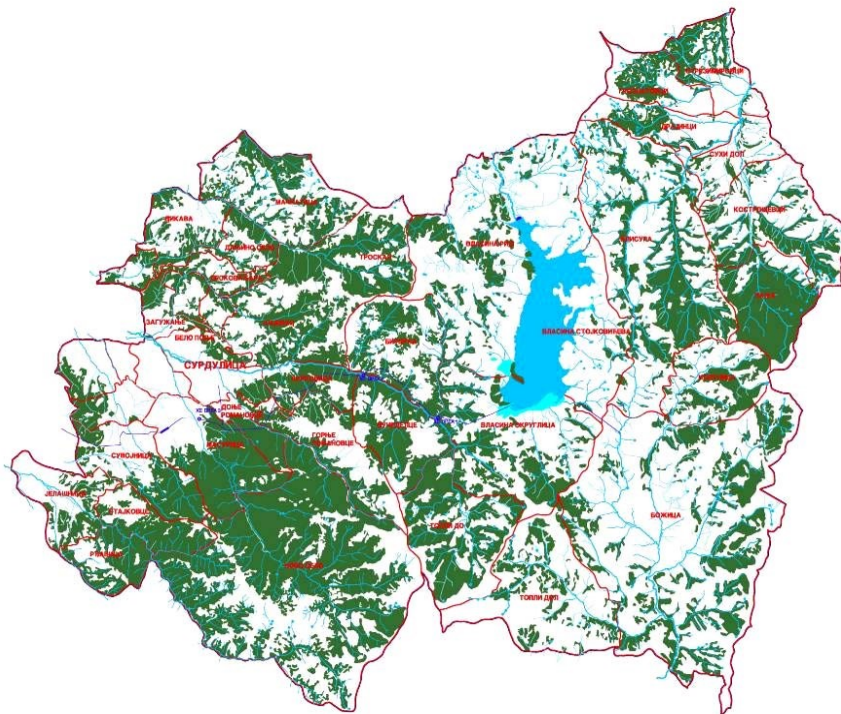
Да би се осигурало да Локални план управљања отпадом постане стварност, основно је праћење и извештавање о његовој имплементацији. Широки обим заинтересованих страна има кључну улогу не само у имплементацији плана, већ и у мониторингу и извештавању о учињеном напретку и одржавању партнерства које је било у средишту развоја до данас.

ПРИЛОГ 1:

Слика 3. Постојећа дистрибуција насељских садржаја на подручју општине Сурдулица

ПРИЛОГ 2:

ЛЕГЕНДА

ГРАНИЦА ОПШТИНЕ

ГРАЂЕВИНСКА ПОДРУЧЈА

ГРАНИЦЕ КАТАСТАРСКИХ ОПШТИНА

ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

ВОДЕНЕ ПОВРШИНЕ

ВОДОТОЦИ

ЈЕЗЕРО

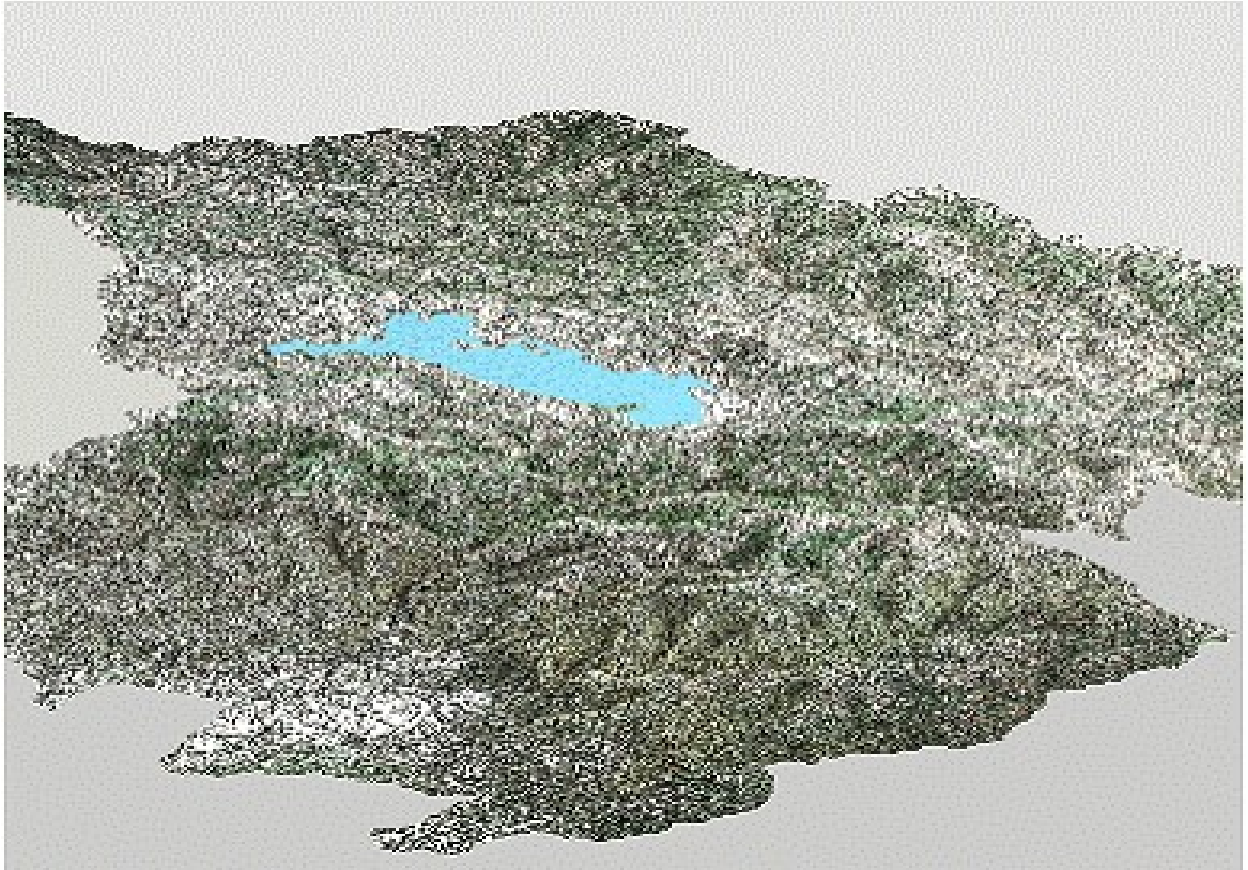
ИЗВОРИШТА

БАРЕ

ХИДРОЕНЕРГЕТСКИ СИСТЕМИ

ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ

ОСТАЛА НАМЕНА

Положај општине у окружењу

Положај општине у региону

ПРИЛОГ 3:

На основу чл.68. став 1. Закона о заштити животне средине („Сл.гл.РС“,бр.135/04, 36/09, 72/09-др.закон,43/11-одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др.закон), члана 13. став 1.,14. и 20. став.1 Закона о управљању отпадом („Сл.гл.РС“,бр.36/09,88/10, 14/16 и 95/18-др.закон), чл.2. став 3. тачка 4. и члана 3. тачка 4. Закона о комуналним делатностима („Сл.гл.РС“,бр.88/11, 104/16 и 95/18), члана 40.став 1. тач. 29 Статута општине Сурдулица („Сл.гл.Града Врања“,бр.7/19, Скупштина општине Сурдулица на седници одржаној дана 30.09.2023.године доноси

ОДЛУКУ

о приступању израде ревизије Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица за период 2023-2033.године

Члан 1.

Овом Одлуком приступа се изради ревизије Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица за период 2023-2033.године (у даљем тексту: План).

Члан 2.

Сврха израде Локалног плана управљања отпадом за период 2022–2033. године је потреба за успостављањем дугорочног одрживог система за локално управљање отпадом, на начин који има минимални штетни утицај на животну средину и здравље, садашњих и будућих генерација, уз рационално коришћење ресурса и поштовања савремених принципа управљања отпадом, уз координисано учешће свих субјеката. То подразумева дефинисање најприхватљивијих модела за постизање ране контроле над свим токовима отпада од настајања, раздвајања, сакупљања, транспорта, третмана и депоновања.

Члан 3.

Планом се дефинишу циљеви управљања отпадом на територији општине Сурдулица, у складу са Стратегијом управљања отпадом .

План ће садржати нарочито:

- 1) очекиване врсте, количине и порекло укупног отпада на територији градске општине;
- 2) очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће бити искоришћен или одложен у оквиру територије градске општине;
- 3) очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће се отпремити у другу јединицу локалне самоуправе (на регионалну депонију);
- 4) циљеве које треба остварити у погледу поновне употребе и рециклаже отпада у области која је обухваћена планом;
- 5) програм сакупљања отпада из домаћинства;
- 6) програм сакупљања опасног отпада из домаћинства;
- 7) програм сакупљања комерцијалног отпада;
- 8) програм управљања индустријским отпадом;
- 9) предлоге за поновну употребу и рециклажу компонената комуналног отпада;
- 10) програм смањења количина биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду;
- 11) програм развијања јавне свести о управљању отпадом;

- 12) локацију постројења за сакупљање отпада, третман и одлагање отпада, укључујући податке о урбанистичко-техничким условима;
- 13) мере за спречавање кретања отпада који није обухваћен планом и мере за поступање са отпадом који настаје у ванредним ситуацијама;
- 14) мере санације неуређених депонија;
- 15) надзор и праћење планираних активности и мера;
- 16) процену трошкова и изворе финансирања за планиране активности;
- 17) сарадњу између две или више јединица локалних самоуправа, укључених у пројекат регионалне депоније;
- 18) рокове за извршење планираних мера и активности;
- 19) друге податке, циљеве и мере од значаја за ефикасно управљање отпадом

Члан 4.

Локални план управљања отпадом доноси се за период од 10 година, а поново се разматра сваких пет година и по потреби ревидира и доноси за наредних 10 година.

Члан 5.

За израду Плана задужују се Служба за заштиту животне средине Општинске управе општине Сурдулица, ЈП „Водовод” из Сурдулице. Председник општине Сурдулица ће посебним решењем образовати координациони тим са задатком координације израде Плана.

Члан 6.

Саставни део ове Одлуке је Решење о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана на територији општине Сурдулица за период 2023-2033.године, Општинске управе општине Сурдулица, Службе за заштиту животне средине.

Члан 7.

Стручне и административне послове за потребе израде Локалног плана управљања отпадом обављаће Одељење за урбанизам, стамбено комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове -Служба за заштиту животне средине и комуналне послове.

Члан 8.

Средства за израду плана обезбедиће се из буџета општине Сурдулица.

Члан 9.

Ова одлука заједно са Решењем о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана на територији општине Сурдулица за период 2023-2033.године, ступа на снагу даном доношења а објавиће се у „Службеном гласнику Града Врања.”.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА

Број: 501-21/23-03

у Сурдулици, дана 30.09.2023.год.

Понедељак, 06. новембар 2023. године. "СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ГРАДА ВРАЊА" Број -23- Страна-1731

**ОДЛУКУ
О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДЕ РЕВИЗИЈЕ
ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА
ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ
СУРДУЛИЦА ЗА ПЕРИОД 2023-2033.ГОДИНЕ**

Члан 1.

Овом Одлуком приступа се изради ревизије Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица за период 2023-2033.године (у даљем тексту: План).

Члан 2.

Сврха израде Локалног плана управљања отпадом за период 2022–2033. године је потреба за успостављањем дугорочног одрживог система за локално управљање отпадом, на начин који има минимални штетни утицај на животну средину и здравље, садашњих и будућих генерација, уз рационално коришћење ресурса и поштовања савремених принципа управљања отпадом, уз координисано учешће свих субјеката. То подразумева дефинисање најприхватљивијих модела за постизање ране контроле над свим токовима отпада од настајања, раздвајања, сакупљања, транспорта, третмана и депоновања.

Члан 3.

Планом се дефинишу циљеви управљања отпадом на територији општине Сурдулица, у складу са Стратегијом управљања отпадом .

План ће садржати нарочито:

- 1) очекиване врсте, количине и порекло укупног отпада на територији градске општине;
- 2) очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће бити искоришћен или одложен у оквиру територије градске општине;
- 3) очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће се отпремити у другу јединицу локалне самоуправе (на регионалну депонију);
- 4) циљеве које треба остварити у погледу поновне употребе и рециклаже отпада у области која је обухваћена планом;
- 5) програм сакупљања отпада из домаћинства;
- 6) програм сакупљања опасног отпада из домаћинства;
- 7) програм сакупљања комерцијалног отпада;
- 8) програм управљања индустријским отпадом;
- 9) предлоге за поновну употребу и рециклажу компонента комуналног отпада;
- 10) програм смањења количина биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду;

12) локацију постројења за сакупљање отпада, третман и одлагање отпада, укључујући податке о урбанистичко-техничким условима;

13) мере за спречавање кретања отпада који није обухваћен планом и мере за поступање са отпадом који настаје у ванредним ситуацијама;

14) мере санације неуређених депонија;

15) надзор и праћење планираних активности и мера;

16) процену трошкова и изворе финансирања за планиране активности;

17) сарадњу између две или више јединица локалних самоуправа, укључених у пројекат регионалне депоније;

18) рокове за извршење планираних мера и активности;

19) друге податке, циљеве и мере од значаја за ефикасно управљање отпадом

Члан 4.

Локални план управљања отпадом доноси се за период од 10 година, а поново се разматра сваких пет година и по потреби ревидира и доноси за наредних 10 година.

Члан 5.

За израду Плана задужују се Служба за заштиту животне средине Општинске управе општине Сурдулица, ЈП „Водовод” из Сурдулице. Председник општине Сурдулица ће посебним решењем образовати координациони тим са задатком координације израде Плана.

Члан 6.

Саставни део ове Одлуке је Решење о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана на територији општине Сурдулица за период 2023-2033.године, Општинске управе општине Сурдулица, Службе за заштиту животне средине.

Члан 7.

Стручне и административне послове за потребе израде Локалног плана управљања отпадом обављаће Одељење за урбанизам, стамбено комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове -Служба за заштиту животне средине и комуналне послове.

Члан 8.

Средства за израду плана обезбедиће се из буџета општине Сурдулица.

1732-Страна-Број-23- „СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ГРАДА ВРАЊА“ Понедељак, 06. новембар, 2023. године.

Плана на територији општине Сурдулица за период 2023-2033. године, ступа на снагу даном доношења а објавиће се у „Службеном гласнику Града Врања“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА, дана 30.09.2023 године, број 501-21/23-01

ПРЕДСЕДНИК,
Зоран Митић, с.р.

552.

На основу чл. 32. става 1. тачке 4 и 6. Закона о локалној самоуправи („Сл.гл.РС“, бр. 129/07, 83/14-др.закон, 101/16-др.закон, 47/2018 и 111/21-др.закон), члана 9. и 23. Закона о планском систему Републике Србије („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018) и чл. 40. става 1. тачка 4. и 6. Статута општине Сурдулица („Сл.гл.града Врања“, бр. 7/19), Скупштина општине Сурдулица на седници одржаној дана 30.09.2023 .год. донела је

О Д Л У К У

Члан 1.

- Усваја се Плана развоја општине Сурдулица за период 2023-2033.
- План развоја општине Сурдулица је саставни део Одлуке.

Члан 2.

Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у Службеном гласнику Града Врања.
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА, дана 30.09.2023 године, број 401-89/22-01.

ПРЕДСЕДНИК,
Зоран Митић, с.р.

553.

На основу члана 28. става 2. Закона о култури („Сл.гл.РС“, бр. 72/2009, 13/2016, 30/2016 - испр., 6/2020, 47/2021 и 78/2021), члана 18. става 5. Закона о библиотечко-информационој делатности („Сл.гл.РС“, бр.52/2011 и 78/2021) члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Сл.гл.РС“, бр. 129/07, 83/14, 101/16, 47/18, 111/21, 111/22, 111/23, 111/24, 111/25, 111/26, 111/27, 111/28, 111/29, 111/30, 111/31, 111/32, 111/33, 111/34, 111/35, 111/36, 111/37, 111/38, 111/39, 111/40, 111/41, 111/42, 111/43, 111/44, 111/45, 111/46, 111/47, 111/48, 111/49, 111/50, 111/51, 111/52, 111/53, 111/54, 111/55, 111/56, 111/57, 111/58, 111/59, 111/60, 111/61, 111/62, 111/63, 111/64, 111/65, 111/66, 111/67, 111/68, 111/69, 111/70, 111/71, 111/72, 111/73, 111/74, 111/75, 111/76, 111/77, 111/78, 111/79, 111/80, 111/81, 111/82, 111/83, 111/84, 111/85, 111/86, 111/87, 111/88, 111/89, 111/90, 111/91, 111/92, 111/93, 111/94, 111/95, 111/96, 111/97, 111/98, 111/99, 111/100, 111/101, 111/102, 111/103, 111/104, 111/105, 111/106, 111/107, 111/108, 111/109, 111/110, 111/111, 111/112, 111/113, 111/114, 111/115, 111/116, 111/117, 111/118, 111/119, 111/120, 111/121, 111/122, 111/123, 111/124, 111/125, 111/126, 111/127, 111/128, 111/129, 111/130, 111/131, 111/132, 111/133, 111/134, 111/135, 111/136, 111/137, 111/138, 111/139, 111/140, 111/141, 111/142, 111/143, 111/144, 111/145, 111/146, 111/147, 111/148, 111/149, 111/150, 111/151, 111/152, 111/153, 111/154, 111/155, 111/156, 111/157, 111/158, 111/159, 111/160, 111/161, 111/162, 111/163, 111/164, 111/165, 111/166, 111/167, 111/168, 111/169, 111/170, 111/171, 111/172, 111/173, 111/174, 111/175, 111/176, 111/177, 111/178, 111/179, 111/180, 111/181, 111/182, 111/183, 111/184, 111/185, 111/186, 111/187, 111/188, 111/189, 111/190, 111/191, 111/192, 111/193, 111/194, 111/195, 111/196, 111/197, 111/198, 111/199, 111/200, 111/201, 111/202, 111/203, 111/204, 111/205, 111/206, 111/207, 111/208, 111/209, 111/210, 111/211, 111/212, 111/213, 111/214, 111/215, 111/216, 111/217, 111/218, 111/219, 111/220, 111/221, 111/222, 111/223, 111/224, 111/225, 111/226, 111/227, 111/228, 111/229, 111/230, 111/231, 111/232, 111/233, 111/234, 111/235, 111/236, 111/237, 111/238, 111/239, 111/240, 111/241, 111/242, 111/243, 111/244, 111/245, 111/246, 111/247, 111/248, 111/249, 111/250, 111/251, 111/252, 111/253, 111/254, 111/255, 111/256, 111/257, 111/258, 111/259, 111/260, 111/261, 111/262, 111/263, 111/264, 111/265, 111/266, 111/267, 111/268, 111/269, 111/270, 111/271, 111/272, 111/273, 111/274, 111/275, 111/276, 111/277, 111/278, 111/279, 111/280, 111/281, 111/282, 111/283, 111/284, 111/285, 111/286, 111/287, 111/288, 111/289, 111/290, 111/291, 111/292, 111/293, 111/294, 111/295, 111/296, 111/297, 111/298, 111/299, 111/300, 111/301, 111/302, 111/303, 111/304, 111/305, 111/306, 111/307, 111/308, 111/309, 111/310, 111/311, 111/312, 111/313, 111/314, 111/315, 111/316, 111/317, 111/318, 111/319, 111/320, 111/321, 111/322, 111/323, 111/324, 111/325, 111/326, 111/327, 111/328, 111/329, 111/330, 111/331, 111/332, 111/333, 111/334, 111/335, 111/336, 111/337, 111/338, 111/339, 111/340, 111/341, 111/342, 111/343, 111/344, 111/345, 111/346, 111/347, 111/348, 111/349, 111/350, 111/351, 111/352, 111/353, 111/354, 111/355, 111/356, 111/357, 111/358, 111/359, 111/360, 111/361, 111/362, 111/363, 111/364, 111/365, 111/366, 111/367, 111/368, 111/369, 111/370, 111/371, 111/372, 111/373, 111/374, 111/375, 111/376, 111/377, 111/378, 111/379, 111/380, 111/381, 111/382, 111/383, 111/384, 111/385, 111/386, 111/387, 111/388, 111/389, 111/390, 111/391, 111/392, 111/393, 111/394, 111/395, 111/396, 111/397, 111/398, 111/399, 111/400, 111/401, 111/402, 111/403, 111/404, 111/405, 111/406, 111/407, 111/408, 111/409, 111/410, 111/411, 111/412, 111/413, 111/414, 111/415, 111/416, 111/417, 111/418, 111/419, 111/420, 111/421, 111/422, 111/423, 111/424, 111/425, 111/426, 111/427, 111/428, 111/429, 111/430, 111/431, 111/432, 111/433, 111/434, 111/435, 111/436, 111/437, 111/438, 111/439, 111/440, 111/441, 111/442, 111/443, 111/444, 111/445, 111/446, 111/447, 111/448, 111/449, 111/450, 111/451, 111/452, 111/453, 111/454, 111/455, 111/456, 111/457, 111/458, 111/459, 111/460, 111/461, 111/462, 111/463, 111/464, 111/465, 111/466, 111/467, 111/468, 111/469, 111/470, 111/471, 111/472, 111/473, 111/474, 111/475, 111/476, 111/477, 111/478, 111/479, 111/480, 111/481, 111/482, 111/483, 111/484, 111/485, 111/486, 111/487, 111/488, 111/489, 111/490, 111/491, 111/492, 111/493, 111/494, 111/495, 111/496, 111/497, 111/498, 111/499, 111/500, 111/501, 111/502, 111/503, 111/504, 111/505, 111/506, 111/507, 111/508, 111/509, 111/510, 111/511, 111/512, 111/513, 111/514, 111/515, 111/516, 111/517, 111/518, 111/519, 111/520, 111/521, 111/522, 111/523, 111/524, 111/525, 111/526, 111/527, 111/528, 111/529, 111/530, 111/531, 111/532, 111/533, 111/534, 111/535, 111/536, 111/537, 111/538, 111/539, 111/540, 111/541, 111/542, 111/543, 111/544, 111/545, 111/546, 111/547, 111/548, 111/549, 111/550, 111/551, 111/552, 111/553, 111/554, 111/555, 111/556, 111/557, 111/558, 111/559, 111/560, 111/561, 111/562, 111/563, 111/564, 111/565, 111/566, 111/567, 111/568, 111/569, 111/570, 111/571, 111/572, 111/573, 111/574, 111/575, 111/576, 111/577, 111/578, 111/579, 111/580, 111/581, 111/582, 111/583, 111/584, 111/585, 111/586, 111/587, 111/588, 111/589, 111/590, 111/591, 111/592, 111/593, 111/594, 111/595, 111/596, 111/597, 111/598, 111/599, 111/600, 111/601, 111/602, 111/603, 111/604, 111/605, 111/606, 111/607, 111/608, 111/609, 111/610, 111/611, 111/612, 111/613, 111/614, 111/615, 111/616, 111/617, 111/618, 111/619, 111/620, 111/621, 111/622, 111/623, 111/624, 111/625, 111/626, 111/627, 111/628, 111/629, 111/630, 111/631, 111/632, 111/633, 111/634, 111/635, 111/636, 111/637, 111/638, 111/639, 111/640, 111/641, 111/642, 111/643, 111/644, 111/645, 111/646, 111/647, 111/648, 111/649, 111/650, 111/651, 111/652, 111/653, 111/654, 111/655, 111/656, 111/657, 111/658, 111/659, 111/660, 111/661, 111/662, 111/663, 111/664, 111/665, 111/666, 111/667, 111/668, 111/669, 111/670, 111/671, 111/672, 111/673, 111/674, 111/675, 111/676, 111/677, 111/678, 111/679, 111/680, 111/681, 111/682, 111/683, 111/684, 111/685, 111/686, 111/687, 111/688, 111/689, 111/690, 111/691, 111/692, 111/693, 111/694, 111/695, 111/696, 111/697, 111/698, 111/699, 111/700, 111/701, 111/702, 111/703, 111/704, 111/705, 111/706, 111/707, 111/708, 111/709, 111/710, 111/711, 111/712, 111/713, 111/714, 111/715, 111/716, 111/717, 111/718, 111/719, 111/720, 111/721, 111/722, 111/723, 111/724, 111/725, 111/726, 111/727, 111/728, 111/729, 111/730, 111/731, 111/732, 111/733, 111/734, 111/735, 111/736, 111/737, 111/738, 111/739, 111/740, 111/741, 111/742, 111/743, 111/744, 111/745, 111/746, 111/747, 111/748, 111/749, 111/750, 111/751, 111/752, 111/753, 111/754, 111/755, 111/756, 111/757, 111/758, 111/759, 111/760, 111/761, 111/762, 111/763, 111/764, 111/765, 111/766, 111/767, 111/768, 111/769, 111/770, 111/771, 111/772, 111/773, 111/774, 111/775, 111/776, 111/777, 111/778, 111/779, 111/780, 111/781, 111/782, 111/783, 111/784, 111/785, 111/786, 111/787, 111/788, 111/789, 111/790, 111/791, 111/792, 111/793, 111/794, 111/795, 111/796, 111/797, 111/798, 111/799, 111/800, 111/801, 111/802, 111/803, 111/804, 111/805, 111/806, 111/807, 111/808, 111/809, 111/810, 111/811, 111/812, 111/813, 111/814, 111/815, 111/816, 111/817, 111/818, 111/819, 111/820, 111/821, 111/822, 111/823, 111/824, 111/825, 111/826, 111/827, 111/828, 111/829, 111/830, 111/831, 111/832, 111/833, 111/834, 111/835, 111/836, 111/837, 111/838, 111/839, 111/840, 111/841, 111/842, 111/843, 111/844, 111/845, 111/846, 111/847, 111/848, 111/849, 111/850, 111/851, 111/852, 111/853, 111/854, 111/855, 111/856, 111/857, 111/858, 111/859, 111/860, 111/861, 111/862, 111/863, 111/864, 111/865, 111/866, 111/867, 111/868, 111/869, 111/870, 111/871, 111/872, 111/873, 111/874, 111/875, 111/876, 111/877, 111/878, 111/879, 111/880, 111/881, 111/882, 111/883, 111/884, 111/885, 111/886, 111/887, 111/888, 111/889, 111/890, 111/891, 111/892, 111/893, 111/894, 111/895, 111/896, 111/897, 111/898, 111/899, 111/900, 111/901, 111/902, 111/903, 111/904, 111/905, 111/906, 111/907, 111/908, 111/909, 111/910, 111/911, 111/912, 111/913, 111/914, 111/915, 111/916, 111/917, 111/918, 111/919, 111/920, 111/921, 111/922, 111/923, 111/924, 111/925, 111/926, 111/927, 111/928, 111/929, 111/930, 111/931, 111/932, 111/933, 111/934, 111/935, 111/936, 111/937, 111/938, 111/939, 111/940, 111/941, 111/942, 111/943, 111/944, 111/945, 111/946, 111/947, 111/948, 111/949, 111/950, 111/951, 111/952, 111/953, 111/954, 111/955, 111/956, 111/957, 111/958, 111/959, 111/960, 111/961, 111/962, 111/963, 111/964, 111/965, 111/966, 111/967, 111/968, 111/969, 111/970, 111/971, 111/972, 111/973, 111/974, 111/975, 111/976, 111/977, 111/978, 111/979, 111/980, 111/981, 111/982, 111/983, 111/984, 111/985, 111/986, 111/987, 111/988, 111/989, 111/990, 111/991, 111/992, 111/993, 111/994, 111/995, 111/996, 111/997, 111/998, 111/999, 111/1000, 111/1001, 111/1002, 111/1003, 111/1004, 111/1005, 111/1006, 111/1007, 111/1008, 111/1009, 111/1010, 111/1011, 111/1012, 111/1013, 111/1014, 111/1015, 111/1016, 111/1017, 111/1018, 111/1019, 111/1020, 111/1021, 111/1022, 111/1023, 111/1024, 111/1025, 111/1026, 111/1027, 111/1028, 111/1029, 111/1030, 111/1031, 111/1032, 111/1033, 111/1034, 111/1035, 111/1036, 111/1037, 111/1038, 111/1039, 111/1040, 111/1041, 111/1042, 111/1043, 111/1044, 111/1045, 111/1046, 111/1047, 111/1048, 111/1049, 111/1050, 111/1051, 111/1052, 111/1053, 111/1054, 111/1055, 111/1056, 111/1057, 111/1058, 111/1059, 111/1060, 111/1061, 111/1062, 111/1063, 111/1064, 111/1065, 111/1066, 111/1067, 111/1068, 111/1069, 111/1070, 111/1071, 111/1072, 111/1073, 111/1074, 111/1075, 111/1076, 111/1077, 111/1078, 111/1079, 111/1080, 111/1081, 111/1082, 111/1083, 111/1084, 111/1085, 111/1086, 111/1087, 111/1088, 111/1089, 111/1090, 111/1091, 111/1092, 111/1093, 111/1094, 111/1095, 111/1096, 111/1097, 111/1098, 111/1099, 111/1100, 111/1101, 111/1102, 111/1103, 111/1104, 111/1105, 111/1106, 111/1107, 111/1108, 111/1109, 111/1110, 111/1111, 111/1112, 111/1113, 111/1114, 111/1115, 111/1116, 111/1117, 111/1118, 111/1119, 111/1120, 111/1121, 111/1122, 111/1123, 111/1124, 111/1125, 111/1126, 111/1127, 111/1128, 111/1129, 111/1130, 111/1131, 111/1132, 111/1133, 111/1134, 111/1135, 111/1136, 111/1137, 111/1138, 111/1139, 111/1140, 111/1141, 111/1142, 111/1143, 111/1144, 111/1145, 111/1146, 111/1147, 111/1148, 111/1149, 111/1150, 111/1151, 111/1152, 111/1153, 111/1154, 111/1155, 111/1156, 111/1157, 111/1158, 111/1159, 111/1160, 111/1161, 111/1162, 111/1163, 111/1164, 111/1165, 111/1166, 111/1167, 111/1168, 111/1169, 111/1170, 111/1171, 111/1172, 111/1173, 111/1174, 111/1175, 111/1176, 111/1177, 111/1178, 111/1179, 111/1180, 111/1181, 111/1182, 111/1183, 111/1184, 111/1185, 111/1186, 111/1187, 111/1188, 111/1189, 111/1190, 111/1191, 111/1192, 111/1193, 111/1194, 111/1195, 111/1196, 111/1197, 111/1198, 111/1199, 111/1200, 111/1201, 111/1202, 111/1203, 111/1204, 111/1205, 111/1206, 111/1207, 111/1208, 111/1209, 111/1210, 111/1211, 111/1212, 111/1213, 111/1214, 111/1215, 111/1216, 111/1217, 111/1218, 111/1219, 111/1220, 111/1221, 111/1222,

Република Србија
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Фонд за заштиту животне средине
Број: 020-22 /23-01
15.11.2023. године
СУРДУЛИЦА

На основу чл.44. Ста 1. та.6. Закона о локалној самоуправи („Сл.гл.РС“,бр. 129/07,83/14-др.закон,101/16-др.закон,47/18), чл.13.и чл.20. Закона о управљању отпадом („Сл.гл.РС“,бр.36/09,88/10, 14/16 и 95/18-др.закон), и Одлуке о приступању израде локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица бр.501-21/23-03 Председник општине, доноси

РЕШЕЊЕ

О ОБРАЗОВАЊУ КООРДИНАЦИОНОГ ТИМА ЗА ИЗРАДУ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА

I.

Образује се Тим за израду Локалног плана управљање отпадом на територији општине Сурдулица у следећем саставу:

- Снежана Станић, дипл.инж.з.ж.сред општине Сурдулица,
- Љубинка Ђорић, дипл.инж.з.ж.сред општине Сурдулица,
- Јасмина Петровић,дипл.инж.пољопривреде општина сурдулица,
- Мирјана Ђорић, диа, општине Сурдулица,
- Милош Цветковић, дипл.технологије,општина Сурдулица,
- Габриела Николов, саобраћајни инжењер, општина Сурдулица,
- Игор Богдановић, грађевински инжењер, ЈП Водовод Сурдулица,
- Саша Илић, машински инжењер, ЈП Водовод сурдулица,

II.

Задатак Тима за израду Локалног плана управљање отпадом на територији општине Сурдулица је:

- * да идентификује и евидентира проблеме у области управљања отпадом на територији општине,
- * да дефинише циљеве припреме Плана,
- * да припреми начелни оквир и временске оквире припреме Плана,
- * да дефинише пројектни задатак за припрему Плана,

- * да дефинише регулативне оквире припреме Плана,
- * да прикупи и обради основне информације о територији, садржајима и становништву општине,
- * да прикупи и обради податке о економских активностима у општини,
- * да прикупи податке и изврши анализу постојећег институционалног оквира управљања отпадом у општини,
- * да прикупи и обради податке о постојећем начину сакупљања транспорта и одлагања отпада,
- * да прикупи и обради податке о постојећим количинама и врстама отпада које се сакупљају,
- * да прикупи и обради податке о постојећем обухвату организованим сакупљањем отпадом,
- * да прикупи и обради податке о развијености селекције и рециклаже отпада у општини,
- * да на основу истраженог стања дефинише специфичне циљеве Плана и прецизан садржај Плана,
- * да припреми Акциони план реализације Локалног плана управљања отпадом укључујући, уз динамику реализације и носиоце односно одговорне за поједине активности као и друге послове које произилазе из напред наведеног,
- * да по изради Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица поднесе Скупштини општине извештај и предложи усвајање локалног плана управљања отпадом.

III.

Задатак Тима је да активно ради на изради Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица у складу са задатком II. Овог решења.

IV.

Локалног плана управљања отпадом доноси се за период од десет година, поново се разматра сваких пет година, и по потреби се ревидира и доноси за наредних десет година.

V.

Решење доставити: именованим и архиви

 ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ

Александра Поповић

Република Србија
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА
Одељење за урбанизам, стамбено-комуналне,
грађевинске и имовинско-правне послове
Број: 501-21/23-03
22.06.2023.године
СУРДУЛИЦА

На основу члана 9. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гл. РС“, бр. 135/04 и 88/10) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Сл. гл. РС“, бр. 18/16, 95/18 – аутентично тумачење и 2/2023 -одлука УС), Одељење за урбанизам, стамбено-комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, доноси

РЕШЕЊЕ

О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ЗА ИЗРАДУ РЕВИЗИЈЕ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СУРДУЛИЦА

1. Приступа се изради Стратешке процене утицаја на животну средину за израду ревизије Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица (у даљем тексту: Стратешка процена).
2. Стратешком проценом биће обухваћено подручје у границама Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица и истом ће се описати, вредновати и проценити могући значајни утицаји до којих може доћи имплементацијом Локалног плана управљања отпадом и одредити мере за смањење негативних утицаја на животну средину.
3. Стратешка процена ће се вршити у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр.135/04 и 88/2010) и према критеријумима дефинисаним у прилогу истог. Увидом у критеријуме за одређивање могућих карактеристика значајнијих утицаја, садржаних у Прилогу I Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гл. РС“, бр. 135/04и 88/10) и прикупљених мишљења у поступку одлучивања о потреби израде стратешке процене утицаја на животну средину за предметни План, може се закључити да је потребно приступити изради Стратешке процене утицаја на животну средину.
4. Израда Стратешке процене ће се обавити по фазама, у складу са чланом 8. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.
5. Избор обрађивача Извештаја о стратешкој процени извршиће се по поступку утврђеном Законом у складу са чланом 10. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.
6. Рок за израду Извештаја о стратешкој процени биће утврђен Уговором склопљеним између наручилаца израде и обрађивача Извештаја о стратешкој процени.
7. Орган надлежан за припрему плана и програма ће обезбедити учешће заинтересованих органа, организација и јавности у поступку прибављања сагласности на

Извештај о стратешкој процени. Извештај о Стратешкој процени биће изложен на јавни увид заједно са нацртом предметног Плана.

8. Предметно Решење чиниће саставни део Одлуке о изради ревизије Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица.

9. Ово Решење објављује се у „Службеном гласнику Града Врања“ и представља саставни део Одлуке о изради ревизије Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица.

Образложење

Одељења за урбанизам, стамбено-комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, Општинске управе општине Сурдулица, покренуло је поступак припреме израде ревизије Локалног плана управљања отпадом на територији општине Сурдулица. У складу са чланом 13. Закона о управљању отпадом („Сл.гл.РС“, бр.36/2009, 88/2010, 14/2016, 95/2018 -др. закони 35/2023), прописано је да Скупштина јединице локалне самоуправе доноси Локални план управљања отпадом којим дефинише циљеве управљања отпадом на својој територији.

У поступку одлучивања о потреби израде стратешке процене утицаја на животну средину предметног Плана, прибављено је Мишљење Одељења за урбанизам, стамбено-комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове - Служба за заштиту животне средине бр. 501-36/23-03 од 15.05.2023. године.

На основу наведеног решено је као у дипозитиву.

ПОУКА О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Носилац пројекта и заинтересована јавност могу изјавити жалбу против овог Решења, жалба се изјављује Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана уредног достављања истог. Жалба се предаје овом органу, непосредно или путем поште, таксирана са 490,00 дин РАТ, уплаћене на ж.р. 840-742221-843-57 п.н.бр. 97 07-095.

РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА
Мирјана Спасић, дипл.инж.арх.

